

Årsrapport 2009

131. REGNSKAPSÅR

Redaksjon: Anita Østerbø og Kim Lingjærde, Fana Sparebank
Design: Konvoi As
Foto: Fred Jonny™
Trykk: Scanner Grafisk As
Opplag: 600

Innhold

Ditt lokale førstevalg	4
2009 – et konsolideringsår	5
Adm. banksjef	6
Forretningsområde Privatmarked	8
Forretningsområde Bedriftsmarked	10
Finans	12
Fana Sparebank Boligkreditt AS	14
Fana Sparebank Eiendom AS	15
Fana Sparebank Regnskap AS	16
Frende Forsikring AS	17
Norne Securities AS	17
REGNSKAP OG NOTER	
Nøkkeltall	19
Årsberetning	20
Regnskaps- og notehenviisning	29
Resultatregnskap	30
Balanse	31
Kontantstrømoppstilling	32
Endringer i egenkapitalen	33
Noter til regnskapet	34
Revisjonsberetning	73
Årsmelding fra Kontrollkomiteen	73
Medlemmer av Styret, Forstanderskapet, Kontrollkomiteen og valgkomiteer	74
Erklæring fra styret og adm. banksjef	75
Organisasjon	76

Ditt lokale førstevalg

4 Fra stiftelsen i 1878 og frem til i dag har Fana Sparebank utviklet seg fra en liten lokal bygdebank til en lokal, moderne sparebank i Bergen, med seks filialer og hovedkontor på Nesttun.

Ved utgangen av 2009 hadde banken ca 160 ansatte – inklusive de ansatte i datterselskapene.

Fana Sparebank vil bli mer attraktiv i et krevende marked med stadig sterkere konkurranse. I de kommende årene har vi en ambisjon om å vokse ved å ivareta eksisterende kunder, samt øke andelen av nye. Dette skal vi oppnå gjennom å ta en utvidet serviceposisjon.

Banken har de beste forutsetninger for å lykkes. Vi er et sterkt lag med erfarne og kompetente medarbeidere. Sammen skal vi tilby bergenserne bedre råd på veien.

Fana Sparebank vil bestå som en selvstendig bankenhet i lang tid fremover.

2009 – et konsolideringsår

Fana Sparebank valgte å konsentrere oppmerksomheten på kjernevirksomhet og pleie av eksisterende kundemasse gjennom 2009. Bankvirksomhet er på sitt mest krevende under nedgangstider, og vårt fokus er å være en god partner både i oppgangstider og når det butter imot. Vekst har i 2009 måttet vike for kvalitetsheving og styrket soliditet.

5

Finanskrisen – avventende normalisering

2009 startet med finanskrisens fulle tyngde og usikkerhet hengende over seg. Gjennom året er mange forhold kommet tilbake til et normalisert nivå. Med lavt rentenivå og fortsatt lav arbeidsledighet har privatkunder flest styrket sin disponible inntekt. Blant næringslivets aktører er bildet mer blandet, og fortsatt stor internasjonal usikkerhet knyttet til fornyet økonomisk vekst skaper uro.

Styrket konkurranseevne

Den statlige bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett ble i 2009 den direkte foranledningen til etableringen av Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittselskapet er allerede blitt et viktig instrument for bankens evne til å hente ekstern finansiering til konkurransedyktige priser til beste for våre boliglånskunder.

Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg

Lanseringen av bankens nye merkevareprofil høsten 2009 var utvilsomt det mest synlige tiltaket som ble gjennomført under året. Den nye profilen skal bygge opp under bankens ambisjoner om å styrke markedsposisjonen i Bergensregionen, og bidra til å realisere visjonen Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg.

Bedre rådgivning

Innen 2011 skal alle som yter finansiell rådgivning ha gjennomgått en særskilt autorisasjon. Banken har iverksatt et omfattende opplæringsprogram for nærmere 50 medarbeidere. Resultatet vil komme våre kunder til gunst gjennom forbedret rådgivningskompetanse i banken.

“ Vår langsiktige visjon om at Fana Sparebank skal være ditt lokale førstevalg er et uttrykk for høye ambisjoner.

6

SLIK VI SER PÅ BANKVIRKSOMHET, er langsiktighet et begrep vi verdsetter høyt. Fana Sparebank er en institusjon som har vært til for kundene i mer enn 130 år. Økonomiske opp- og nedgangstider har avløst hverandre gjennom tidene, og finanskrisen føyer seg inn i rekken av utfordringer banken, dens kunder og medarbeidere har måttet forholde seg til. Vi legger bak oss et år som stod i konsolideringens tegn, og føler selv at vi står godt rustet til å følge både eksisterende og nye kunder inn i fremtiden.

Når usikkerhet oppstår i våre omgivelser, og finansielle tilbakeslag kommer nærmere enn vi liker, vil vi bli utfordret til å møte dette gjennom ulike veivalg. Liv og lære viser at det kan være vellykket å satse offensivt i nedgangstider. På den annen side kan måtehold og forsiktighet vise seg riktig når man tross alt ikke besitter eksakt kunnskap om hvilke farer som lurder bak neste hjørne. Et tilbakeblikk på 2009 vil vise at vi har dekning for å si at vi har gjort begge deler.

Vår langsiktige visjon om at Fana Sparebank skal være ditt lokale førstevalg er et uttrykk for høye ambisjoner. Endringen av vår merkevare oppfattes kanskje som en symbolhandling, men budskapet er klart; Vi fremstår i en moderne og fremtidsrettet profil og markerer at vårt kjerneområde er Bergensregionen. Vi utvikler vårt tjenestespekter gjennom en omfattende satsing på forsikringsprodukter og oppbygging av Frende Forsikring i Bergen. I tillegg utvides vårt

engasjement innen verdipapirhandel og forbedret rådgivingskompetanse. Satsingen på egne medarbeidere og tilførsel av ny kompetanse har vært betydelig over de siste par årene. Dette skaper grunnlag for styrking av vår kundepleie.

Under finanskrisen har vi likevel valgt å skjerme vår kjernevirksomhet, og har brukt våre ressurser målrettet for å ivareta eksisterende kunder fremfor å ekspandere uhemmet. Dette vises blant annet i en forsiktig utlånsutvikling.

Oppsummert gav 2009 et tilfredsstillende resultat. Viktigere er det at Fana Sparebank står rakrygget og støtt med et solid økonomisk fundament, både finansielt, produkt- og kompetansemessig. Dermed kan vi ivareta våre langsiktige kunderelasjoner og oppfylle ambisjonene om å knytte til oss nye.

NILS MARTIN AXE

Adm. banksjef

Privat

8 Markeds- og kundeutvikling

Den negative utviklingen i boligmarkedet gjennom 2008 ble mot alle spådommer avløst av en stabil og god oppgang i 2009. Prisveksten forklares både av lav boliglånsrente og sterk vekst i husholdningenes disponible likviditet, men også av nedgangen i boligproduksjonen. Det ble igangsatt langt færre boligprosjekter enn foregående år, noe som åpenbart har påvirket boligprisutviklingen.

Som en konsekvens av den positive markedsutviklingen har etterspørselen etter boligfinansiering tatt seg merkbart opp gjennom året. For Fana Sparebank forklares også økningen i antall lånehenvendelser av økt markedsføring/profilering i forbindelse med bankens profilbytte i kombinasjon med svært konkurransedyktige priser på boliglån.

Utlånsveksten i 2009 har vært positiv, spesielt i siste halvdel av året. På årsbasis ble den samlede vekst i boliglånsmassen 6 % sammenlignet med 3,6 % for foregående år. Bankens samlede utlån i privatmarkedet er nå 7,4 mrd. kroner. Fana Sparebank opplevde en kraftig innskuddsvekst gjennom 4. kvartal 2008. I et urolig og kriserammet finansmarked vurderte markedet vår bank til å være trygg og solid, noe som tilførte banken betydelige innskuddsmidler. Gjennom 2009 har man ikke klart å videreføre en tilsvarende innskuddsvekst, men vi vurderer det likevel som tilfredsstillende at innskuddsmassen er blitt opprettet på samme høye nivå. Ved utgangen av året var innskuddsdekningen for privatmarkedet 78,9 % sammenlignet med 84,0 % ved foregående årsskifte. Samlet innskuddsvolum fra våre privatkunder er uendret fra foregående år og utgjør 5,8 mrd. kroner.

Renteutviklingen

I 2009 har Norges Bank endret styringsrenten seks ganger, fire rentenedsettelse på til sammen 1,75 % og to renteøkninger på til sammen 0,5 %. Styringsrenten var ved utgangen av året 1,75 % (3,0 % pr 31.12.2008). Fana Sparebank har fulgt utviklingen i pengemarkedet tett og har hele tiden hatt som mål å fremstå med gode og konkurransedyktige innskudds- og utlånsbetingelser. Det er fortsatt et stort press på innskuddsrentene til tross for vesentlig inngang i kredittspreadene gjennom året. Den gjennomsnittlige innskuddsrenten ligger derfor fortsatt svært høyt sammenlignet med penge- markedsrenten. Særvilkårinnskudd og deler av høyrenteinnskuddene prises i dag høyere enn rentene i pengemarkedet (3 mnd. NIBOR). Konsekvensen er et fortsatt press på kundemarginen.

Tap og risikoutvikling

Brutto tap utgjorde 1,8 mill. kroner som er 0,2 mill. kroner høyere enn for 2008. Inngang på tidligere tapsførte engasjementer utgjorde 0,5 mill. kroner, en reduksjon på 0,6 mill. kroner fra året før. I tillegg har vi oppjustert uspesifiserte tap med 0,8 mill. kroner som en konsekvens av økt utlånsvolum. Misligholdte engasjementer utgjør nå 0,31 % av utlånene mot 0,22 % ved foregående årsskifte. Antall kunder med svak risikoklassifisering (D- og E-kunder) har vist en moderat økning. Denne kundegruppen utgjør nå 4,5 % av samlet utlånsmasse (3,5 % pr 31.12.2008). Vi anser dette fortsatt som et lavt og håndterbart nivå. Gruppen blir systematisk fulgt opp av avdelingene gjennom etablerte kontrollhandlinger.

Produkter

Vi har også i 2009 hatt stort fokus på forsikringsproduktene. Likevel har vi ikke klart å nå våre målsettinger. Spesielt innen skadeforsikring har det vist seg å være krevende å bygge opp porteføljen i tråd med de vekstambisjoner som er vedtatt. Ved årsskiftet hadde vi oppnådd en skadeforsikringsportefølje på 24,5 mill. kroner.

Etter nesten stillstand i omsetning av boliger i 4. kvartal 2008/1. kvartal 2009 snudde det brått. Godt hjulpet av halverte boliglansrenter kom optimismen tilbake i markedet igjen. Etterspørselen etter boligfinansiering har vært god, spesielt i siste del av året. I den sterke konkurransen om de gode boliglanskundene og også for å kunne nyttegjøre seg statens tiltakspakke rettet mot banksektoren, fremskyndet banken planene om å etablere et eget boligkreditselskap. Med virkning fra 3. kvartal 2009 kunne vi derfor tilby gunstige boliglån gjennom vårt nye datterselskap Fana Sparebank Boligkreditt AS. Ved utgangen av året var godt sikrede boliglån for ca 1,2 mrd. kroner etablert i/overført til selskapet.

Som en følge av kraftig innskuddsvekst i siste del av 2008, etablering av boligkreditselskap i 2009 og moderat utlansvekst har likviditetssituasjonen ikke nødvendiggjort samme fokus på innskuddsmarkedet som i 2008. Mange andre aktører med en vesentlig svakere likviditetssituasjon enn Fana Sparebank har vært tvunget til å øke innskuddsrentene for å tiltrekke seg kapital. Vi har gjennom 2009 søkt å holde et tilpasset rentenivå med det formål å klare å beholde eksisterende innskuddsmasse.

Organisasjon

Det er gjennomført en omorganisering i banken med virkning fra 1. januar 2010. Gjennom denne tilpassingen etableres det en struktur hvor de respektive avdelingskontorer får en friere og mer selvstendig rolle. Dette gjennomføres for å tydeliggjøre avdelingenes ansvar for utvikling og lønnsomhet i eget markedsområde. Avdelingene vil også tilføres ressurser for bedre å kunne betjene mindre bedriftskunder. Likeledes ønsker man å styrke samarbeidet med vårt datterselskap Fana Sparebank Eiendom gjennom tilstedeværelse av eiendomsmeglere ved flere av våre kontorer.

Med bakgrunn i nye krav til finansrådgiving er det igangsatt aktiviteter som skal sikre at alle våre kunderådgivere skal være autorisert innen 1. kvartal 2011. De første har allerede kommet gjennom nåløyet og kan nå titulere seg Autorisert Finansiell rådgiver.

Gjennom 2009 er det lagt ned betydelig arbeid med å forbedre kredittbeslutningsprosessen samt å overvåke/følge opp mislighold. Medarbeiderne har gjort en solid jobb og ikke minst er det gledelig å konstatere at både tapsavsetninger og mislighold i vår utlansportefølje er på et lavt nivå. Fokus på kvalitet og presisjon har vært medvirkende til at vi også i 2009 kan glede oss over gode økonomiske resultater.

Fremtidsutsikter

Vårt hovedfokus vil fortsatt være å pleie eksisterende kundemasse for å skape bedre og tettere kunderelasjoner, som igjen vil føre til økt forretning. Videre vil målrettet salgsarbeid mot nye kunder og målgrupper i kombinasjon med godt bankhåndverk være viktige fokusområder for å kunne håndtere de utfordringer vi står foran i de kommende år.

Bedrift

10

Nasjonal og lokal utvikling 2009

Året har vært preget av den konjunkturedgangen som startet tidlig i 2008, og som ble forsterket ved at finanskrisen forplantet seg til norsk økonomi i løpet av høsten i fjor. Mens aksjemarkedet har steget jevnt i løpet av året, har bolig og næringsinvesteringene falt. Konsumet i offentlig forvaltning har som en konsekvens av endret finanspolitikk økt betydelig, samtidig som den lave renten har bidratt til økt konsum i husholdningene.

Gjeldsveksten ble betydelig redusert i løpet av 2009. Tolv månedersveksten i innenlandsk bruttogjeld var 4,1 % ved utgangen av desember mot 10,3 % ved inngangen av året.

I løpet av året har vi sett et lite fall i sysselsettingen og en liten økning i arbeidsledigheten. Antall konkurser er økende. I 2009 var det registrert 38 % flere konkurser enn i 2008.

Det forventes at veksten i økonomien vil fortsette å ta seg gradvis opp i årene som kommer. Norsk økonomi kan i løpet av de neste to årene være ute av lavkonjunkturen.

Forretningsområdet Bedriftsmarked

Ved årsskiftet hadde forretningsområdet Bedriftsmarked i alt 24 ansatte. 12 bedriftsrådgivere og to forsikringsrådgivere er lokalisert på våre avdelinger i Markeveien, på Torget og ved hovedkontoret på Nesttun. Depot, inkasso og støttefunksjoner teller til sammen ni personer.

Marked/kunder

Bankens næringslivsportefølje består i all hovedsak av utlån til selvstendige næringsdrivende og til små og mellomstore bedrifter i Bergen og tilstøtende kommuner. Utlånene er fordelt på eiendom, bygg og anlegg, industri, transport, varehandel og tjenesteytende næringer.

Utlånsveksten i 2009 har vært negativ. På årsbasis var veksten -5,0 % sammenlignet med -11,8 % foregående år. Bankens samlede utlån på bedriftsmarkedsområdet er nå 2,9 mrd. kroner. Utlånsveksten de siste årene har i stor grad vært knyttet til eiendomsdrift og utbyggingsprosjekter, i hovedsak boliger for videre salg.

Innskuddsutviklingen var nedadgående i 2009 – på årsbasis var veksten -1,3 % sammenlignet med 6,0 % året før. Samlet innskuddsvolum fra bedriftsmarkeds-kunder er nå 1,7 mrd. kroner.

Overfor våre næringslivskunder tar vi sikte på å kunne levere alle produkter og tjenester knyttet til tradisjonell bank og finansieringsvirksomhet. I tillegg skal vi levere gode løsninger innen plassering av likviditet, pensjon, skade- og livsforsikring.

Risikoprofil

I vår risikovurdering legger vi til grunn at kundene kan betjene lånene innenfor gode operasjonelle og finansielle marginer. Det stilles derfor krav til låntakers betjeningsevne så vel som soliditet.

For eiendom vektlegges både bredde og kvalitet i utleieforhold, sammen med lengde på leietakernes kontrakter. I tillegg vurderes naturligvis pantesikkerhet i forhold til historiske verdier og beliggenhet.

I 2009 har banken fortsatt å arbeide for begrenset risiko i prosjekter med svak betjeningsevne, fremfor ytterligere utlånsvekst. Lavere låneetterspørsel har dermed ført til en ytterligere reduksjon i forretningsområdets utlån i løpet av året.

Tap

Individuelle nedskrivninger er økt med 18,0 mill. kroner i 2009, og utgjør totalt 36,9 mill. kroner (18,9).

Gruppenedskrivninger innenfor bedriftsmarked er nedjustert med 1,6 mill. kroner i 2009.

22,7 mill. kroner er avsatt til gruppenedskrivninger (24,3 mill. kroner i 2008), og dette utgjør ca 0,78 % av brutto utlån innenfor bedriftsmarkedet sammenlignet med 0,80 % året før.

Fremtidsutsikter

Sterke politiske tiltak i Norge og i utlandet har resultert i at det kraftige aktivitetsfallet i økonomien ser ut til å være over. Aktiviteten i internasjonal og norsk økonomi fortsetter å ta seg opp, men nedgangen i investeringer som vi erfarte i 2009 vil trolig fortsette i 2010, men med forminskert styrke. I løpet av 2011 og 2012 vil investeringsveksten høyst sannsynlig komme tilbake.

Etterdønningene av finanskrisen gjør at arbeidsløsheten forventes å øke noe ut neste år.

Fana Sparebank forventer en moderat vekst i utlån i løpet av 2010 og vil fremstå som et lokalt alternativ forankret i kunnskap om det lokale næringslivet. Forutsigbarhet, tilgjengelighet og personlig oppfølging med hovedfokus på kunden skal kjennetegne bankens ytelser også i tiden fremover.

Finans

12

De brå og brutale stormkastene som kom med finanskrisen i 2008 ble under fjoråret avløst av et mildere finansielt klima. Enkelte av skadevirkningene er rettet opp, men det er fortsatt mange og dype sår som skal leges. Det er en utfordring at det både internasjonalt og i våre hjemlige markeder er knyttet stor usikkerhet til i hvilken grad og takt økonomien tar seg opp igjen.

I finanskrisens kjølvann pågår det mange analyser og vurderinger. Om 2009 ble et år der mange forhold synes å ha kommet tilbake på et normalisert spor, er det likevel grunn til å opprettholde beredskap for å håndtere negative realøkonomiske konsekvenser av et alvorlig internasjonalt tilbakeslag.

Robust likviditet

Ledende fagmiljøer har konkludert med at finanskrisen først og fremst har vært en likviditetskrise for de norske bankenes del, mens soliditet har vært i sterkere fokus i mange internasjonale sammenhenger. Det er fortsatt vanlig å lese om nye bankkonkurser i USA. Ved inngangen til 2010 har Finanstilsynet signalisert at endrede retningslinjer knyttet til ulike sider ved bankenes likviditetsberedskap blir prioritert som virkemiddel for å styrke strukturen i Norge. De nye retningslinjene utgjør en del av det kommende Basel III-regelverket.

Fana Sparebank legger til grunn en strategi for styringen av likviditetsrisikoen som skal sikre bankens mulighet til å opprettholde ordinær drift uavhengig av eksterne kapitalkilder over en periode på minst seks måneder. Dette bidrar til å bygge opp under de fortrinnene Fana Sparebank allerede har med hensyn til soliditet og robusthet. I så måte er vi rustet til å møte nye krav som blir gjort gjeldende for bransjen.

Kundens rentemarked

Når media har fokus på bankenes rentebetingelser, er det nesten uten unntak knyttet til boliglånsrenten. Det er det ingenting å si på, i og med at et stort boliglån har vesentlig innflytelse på hvilken disponibel inntekt en familie har til enhver tid. Med kraftig fallende renter fra 2008, er lånekundene blitt finanskrisens vinnere. Under slike omstendigheter er det nærmest en naturlov av de som har penger på bok blir tapere. I nominelle kroner stemmer det, all den tid man i perioden har gått fra særvilkårsinnskudd på 8 %, til lavt 2-tall sommeren 2009. Imidlertid preges de siste atten månedene av at det er blitt innskyternes marked. Relativt sett har innskyterne fått betydelig bedre vilkår for sine innskudd enn det som kan oppfattes som normen. Det har i særlig grad vist seg gjennom fastrentetilbud rundt siste årsskifte: Når innskytere tilbys vilkår som ligger godt over et halvt prosentpoeng over alle markedsforventninger for pengemarkedsrenten de nærmeste 12 månedene, og til alt overmål bedre enn boliglånsrenten, da er det lov å stille spørsmål ved fornuften knyttet til prisdannelsen.

Det ovenstående viser hvilken vekt bankene legger på publikumsinnskudd. Finanskrisen har satt sine spor, og den samlede finansieringen av bankens utlånsvirksomhet har vært i fremste fokus. Likvidi-

tet, eller mangel på sådan, er fortsatt den største trusselen mot et velfungerende bankvesen.

Flere kapitalkilder

Sammensettingen av Fana Sparebanks finansiering har endret seg betydelig gjennom 2009. Dette har sammenheng med markedssituasjonen, tiltak fra myndighetenes side, kunders positive adferd og bankens egne grep for å øke tilfanget og bredden av kapitalkildene. Innskudd fra publikum er fortsatt den dominerende kapitalkilden til banken. Drøyt 70 % av vår utlånsvirksomhet er dekket av ordinære innskudd. Innlån fra pengemarkedet i form av utstedte sertifikater og obligasjonslån har i en årrekke vært enerådende i å dekke bankens finansieringsbehov, men det er her finanskrisen har satt sine mest merkbare spor. Myndighetenes tiltak for å sikre bankene tilstrekkelig likviditet har resultert i at innlånene nå er fordelt på langsiktige F-lån fra Norges Bank, den tradisjonelle pengemarkedsfundingen og utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Det er særlig det siste, fremveksten av kredittforetak som kan utstede obligasjoner med fortrinnsrett, som man må forvente skal representere et varig trendskifte i det norske pengemarkedet. For vårt konsern vil således etableringen av Fana Sparebank Boligkreditt AS være et viktig bidrag, og det mest betydningsfulle enkelttiltaket som ble gjennomført i 2009. Fana Sparebank er den minste av de frittstående og uavhengige sparebankene som har eget boligkredittselskap, og vi ser at vi er i stand til å administrere og drifte en slik konstellasjon på en kostnadseffektiv måte.

Allerede i oppstartsåret ble det utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for én milliard kroner i regi av banken, og det forventes at disse renteinstrumentene vil danne ryggraden i vårt fundingprogram i årene fremover.

Mangfold i kapitalkildene gir styrke og bredde i fundingstrukturen. Det er nødvendig for å møte fremtidige behov. Når ekstern funding vies særlig oppmerksomhet, er det fordi disse kapitalkildene er av stor betydning for bankens samlede virksomhetsrom. Slike betraktninger er dog betinget av at vi står på god fot med vår aller viktigste kapitalressurs, nemlig våre egne kunder og deres innskudd i banken. Der ligger nøkkelen til suksess for bankens totalfinansiering – et faktum vi ikke tar lett på.

Boligkreditt

14

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et heleiet datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet ble operativt i 2009 med formål å overta boliglån fra Fana Sparebank, og finansiere denne aktiviteten ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Virksomheten er konsesjonspliktig, og tillatelse til å drive kredittforetaksvirksomhet ble gitt av Finanstilsynet i april 2009.

Finansiering av utlånsvirksomhet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett har prismessige fordeler. Investorene som kjøper obligasjonene får fortrinnsrett i selskapets sikkerhetsmasse. Sikkerhetsmassen består i hovedsak av pantesikrede boliglån. Dette betyr lavere kredittrisiko for investor, og dermed lavere avkastningskrav. For utstederen slår dette ut i lavere finansieringskostnader, noe som til slutt vil komme boliglånskundene til gode.

Fana Sparebank har i en årrekke drøftet ulike alternativer for deltagelse i dette markedssegmentet, og disse planene ble aktualisert i 2009 som følge av at myndighetene tilbød norske finansinstitusjoner tilgang til likviditet og finansiering gjennom den såkalte bytteordningen. Ordningen stilte krav til at bankene kunne levere obligasjoner med særlig høy sikkerhet i bytte mot statskasseveksler. Bytteordningen var en direkte spore til at Fana Sparebank Boligkreditt AS ble en realitet våren 2009.

Finansieringen skjer ved at Fana Sparebank overfører godt sikrede boliglån til boligkredittselskapet. Som oppgjør for disse lånene utsteder boligkredittselskapet obligasjoner med fortrinnsrett. Disse selges til morbanken som i neste omgang selger obligasjonene videre. Under bytteordningen ble obligasjoner

for til sammen 800 mill. kroner fordelt på to lån anvendt, mens et tredje lån med ramme på 400 mill. kroner ble etablert mot slutten av året.

Det siste lånet vil inngå i konsernets ordinære finansiering overfor pengemarkedet, og det ble børsnotert mars 2010.

Selskapet er medlem av OMF Forum i regi av Finansnæringens Fellesorganisasjon, et prosjekt som skal fremme felles interesser for boligkredittselskaper overfor myndigheter så vel som for investorer.

Fremtidsutsikter

Status ved inngangen til 2010 er at selskapet fortsetter sin virksomhet med å utstede obligasjoner for salg til investorer på vanlig måte. Denne aktiviteten forventes å ville representere en av bankkonsernets viktigste kapitalkilder i de kommende årene. I forhold til ordinære, usikrede obligasjonslån vil markedet tilpasse seg med en klar prisforskjell mellom de to renteinstrumentene. Flere finanskonserner ser ut til å tilkjenne strategier der obligasjoner med fortrinnsrett vil utgjøre en viktig del av institusjonenes langsiktige innlån, mens ordinære obligasjoner og sertifikater vil dekke korte til mellomlangsigte likviditetsbehov.

Eiendom

2009 ga et overskudd på ca 0,8 mill. kroner, noe vi betegner som noe svakt. Resultatet er likevel ca 1,4 mill. kroner bedre enn i 2008, som i hovedsak skyldes et generelt bedre marked. Fana Sparebank Eiendom hadde en omsetningsøkning i 2009 på ca 14 %.

Markedsaktiviteter

I løpet av året har Fana Sparebank Eiendom i likhet med Fana Sparebank fått ny og mer moderne profil. Selskapet har beholdt sin markedsposisjon både innenfor næringsmegling og boligmegling.

Markedsbetraktning

Prisene på bolig har steget betydelig i 2009, noe som også har resultert i noe høyere inntjening pr. omsatte eiendom. Markedet for salg av brukte boliger har vært godt i 2009, mens salg av nye boliger og salg og utleie av næringseiendommer har vært svakt. Årsaken til dette er at det er næringsmarkedet som er rammet av finanskrisen og ikke privathusholdninger. Vi forventer at nyboligmarkedet og salg og utleie av næringseiendommer forbedrer seg i 2010 i forhold til 2009. Konkurransesituasjonen i 2009 har vært stabil, men kjennetegnes av at konkurrentene som er eid av banker stadig styrker sin markedsposisjon. Vi budsjetterer og forventer en økning i inntektene i 2010 i forhold til hva omsetningen har vært i 2009.

Utvidelse og endringer

Innenfor næringsmegling som var en nysatsing for 4 år siden, er vi i dag blant de største næringsmeglerne i byen. Næringsmegling har hele Bergen og omegn som primærmarked.

I primo 2010 åpner vi en ny filial, samlokalisert med banken i Åsane, som skal utøve boligmegling. Dette er satsning for å styrke vår markedsposisjon i Bergen og for å styrke vårt samarbeid med banken. Vi vil nå ha fire lokaliseringer for megling, Bergen sentrum, Lagunen, Åsane og Nesttun.

Ansatte

Vi har 22 årsverk, samme som ved utgangen av 2008. 10,5 av disse er boligmeglere og 4 er næringsmeglere.

Målsettinger

Fana Sparebank Eiendom skal være et naturlig førstevalg for bergensere som ønsker å kjøpe og selge bolig og annen type eiendom. Vi har også som mål å være byens ledende næringsmegler. Som en ren lokal aktør er vi spesielt sterke på lokalkunnskap – og bergensernes egen eiendomsmegler har mer å by på.

Suksessfaktorer fremover vil være å bygge et felles ståsted for bank og eiendomsmegling, som vil bidra til å skape videre vekst for konsernet Fana Sparebank.

Regnskap

16

Året 2009 ga et netto underskudd på ca 0,2 mill. kroner. Dette er en forbedring fra fjorårets resultat med ca 0,5 mill. kroner. Omsetningen i 2009 var 11,6 mill. kroner mot 10 mill. kroner i 2008.

Markedsbetraktning

Fana Sparebank Regnskap skal være diskusjonspartner i møte med kunden. Alt fra å gi bedriftskunder råd om organisering av selskapets økonomirutiner – til å tilby integrerte og effektive nettløsninger. Vi har en variert og stabil kundeportefølje spredt over hele Bergen.

Vi ønsker også å være et godt tilbud til bankens bedriftskunder. Slik utgjør vi en viktig del av bankens overordnede totalkunde-tankegang, og skaper et konkurransefortrinn ved å tilby små og mellomstore bedrifter, spesialtilpassede tjenester etter bedriftens behov.

I likhet med banken tror vi på ideen om tillit gjennom ryddighet, ærlighet og personlig oppfølging. Personlig kontakt og god kommunikasjon med kundene er avgjørende for å kunne tilfredsstille kundens behov.

Tjenester

Fana Sparebank Regnskap leverer følgende tjenester:

- Økonomisk Rådgiving
- Regnskapsføring
- Budsjettering
- Fakturering/lønnskjøring
- Årsoppgjør
- Firmaetablering
- Eierskifte innen landbruk
- Taksering av landbrukseiendom
- Betalingstjenester
- Administrative rutiner
- Oppdrag ute hos kunde

Ansatte

Selskapet har i dag sitt hovedkontor på Midtun med 13 ansatte, samt avdelingskontor i Åsane med tre ansatte. Av våre totalt 16 ansatte er åtte autoriserte regnskapsførere.

Målsettinger

Fana Sparebank Regnskap AS har som målsetting å være blant de beste når det gjelder kunnskap og kompetanse innen faget. Dette gir igjen høy kvalitet på det arbeidet som utføres. Ved å gi våre kunder trygghet og bedre råd på veien bygger vi tillit og skaper positive assosiasjoner som styrker merkevaren Fana Sparebank.

Forsikring og plassering

For å fremstå som en totalleverandør av finansielle tjenester, har banken gjennom mange år levert produkter som hører naturlig sammen med bankvirksomhet i forhold til å komplettere våre kunders forventninger og behov. Gjennom våre sentrale samarbeidspartnere Frende Forsikring og Norne Securities, har vi utvidet bankbegrepet.

17

Frende Forsikring

Virksomhetsområdet til Frende Forsikring AS er å levere skade- og livsforsikringsprodukter, og gjennom dette gi økonomisk trygghet til kundene. Selskapet skal videre understøtte eier- og distribusjonsbankenes ønske om videreutvikling av sin virksomhet som totalleverandør av finansielle tjenester.

Aktiviteten i 2009 har vært konsentrert om volumvekst, tilrettelegging, opplæring og driftsmessige forbedringer. Frende kan vise til resultatfremgang gjennom året.

Frende Forsikring er eiet av Fana Sparebank sammen med 13 andre sparebanker. Gjennom bankens nyetablerte forsikringsenhet tilbys rådgiving og salg av skadeforsikringsprodukter fra Frende Skadeforsikring og et bredt spekter av livs- og pensjonsforsikringsprodukter fra Frende Livsforsikring. Forsikringsproduktene er tilpasset både private og bedriftskunder.

Målsettingen er at forsikringsområdet skal bli en lønnsom tilleggsforretning for Fana Sparebank i løpet av få år. Fremgangen på private livsforsikringer, der banken var blant de beste eierbankene i forhold til årsverk og forvaltningskapital, er derfor spesielt gledelig.

Frende Forsikring er lokalisert i Bergen.

Norne Securities

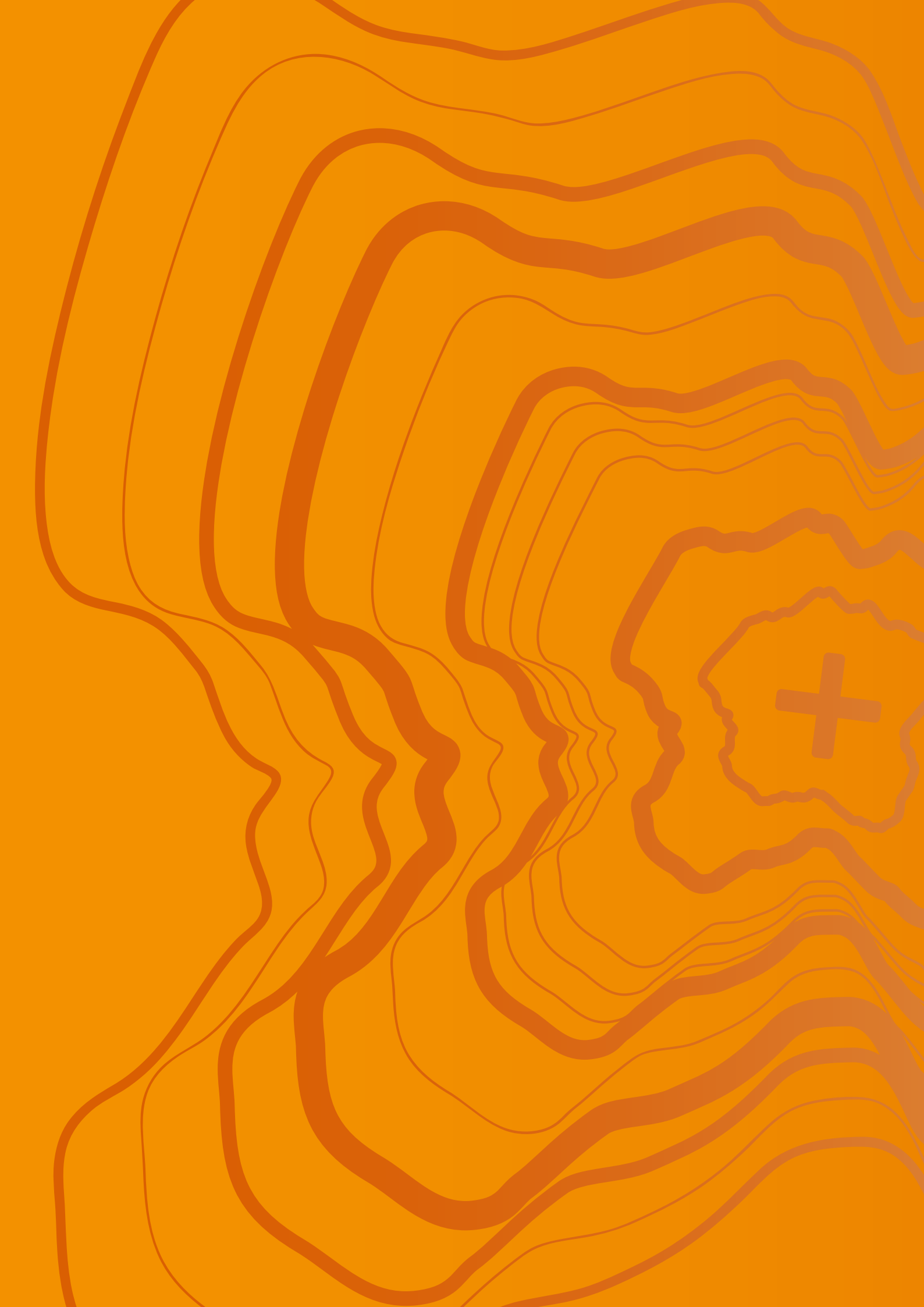
Virksomhetsområdet til Norne Securities AS er å yte investeringstjenester i henhold til verdipapirhandelloven.

Selskapet skal være et fullverdig verdipapirforetak, og i den forbindelse vil de viktigste forretningsområdene på kort sikt være megling av finansielle instrumenter gjennom assistert handel og netthandel samt corporate finance tjenester.

Hovedsegmentet for selskapet vil i første rekke være personmarkedet og i tillegg mindre og mellomstore bedrifter og finansielle investorer.

Selskapet er eid av Fana Sparebank sammen med 13 andre sparebanker samt Fondsfinans ASA. Dette er eiere med betydelig distribusjonskraft, kundemasse og kompetanse. De frittstående sparebankene, fra Oslofjorden i sørøst til Helgelandskysten i nord, har til sammen en forvaltningskapital på ca. 195 mrd. kroner, 170 kontorer og 650 000 kunder.

Selskapet har medlemskap på Oslo Børs og er lokalisert i Bergen.

Nøkkeltall

UTVIKLINGEN AV NOEN NØKKELTALL DE SISTE 6 ÅR*

Regnskapsposter i % av GFK	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr. mnd. i mill. kroner ...	12 406	12 019	10 896	9 629	8 064	6 956
Sum renter og kredittprovisjoner	4,33	6,85	5,38	4,02	4,24	4,21
Sum rentekostnader	2,63	5,00	3,52	2,14	2,18	1,94
Nettorente	1,70	1,85	1,86	1,89	2,06	2,27
Sum andre driftsinntekter	0,69	0,50	0,51	0,56	0,62	0,67
Sum inntekter	2,39	2,35	2,37	2,45	2,68	2,94
Sum andre driftskostnader	1,48	1,43	1,09	1,18	1,4	1,54
Resultat av ordinær drift før tap	0,91	0,93	1,28	1,25	1,29	1,4
Tap på utlån og garantier	0,21	0,16	-0,05	-0,04	-0,07	0,08
Nedskrivning og gevinst/tap anleggspapir	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,12
Resultat av ordinær drift før skattekostnader	0,70	0,76	1,34	1,30	1,37	1,44
Skattekostnader	0,21	0,26	0,39	0,38	0,36	0,4
Resultat av ordinær drift etter skattekostnader	0,49	0,51	0,95	0,92	1,0	1,0

Andre nøkkeltall

Egenkapitalavkastning etter skatt av snitt EK	5,95	6,41	12,00	11,56	11,93	11,89
Egenkapitaldekning i %	14,42	14,02	12,33	12,99	12,43	13,60
Kostnader i % av totale inntekter	62,1	60,6	46,0	48,6	52,01	52,52
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. verdipapirer	64,18	58,59	48,5	51,4	55,1	55,7
Innskudd i % av utlån	71,71	74,13	64,1	63,4	62,5	70,6
Årsverk i bankdriften	118	118,5	109	113	114,7	111,4
Vekst i utlån brutto i %	2,68	-1,56	12,4	11,0	21,5	14,2
Vekst i innskudd fra kunder i %	-0,68	13,93	13,9	13,6	6,7	7,8
Vekst i forvaltning i %	-1,07	5,18	16,8	12,7	21,6	15,7
Forvaltning pr 31.12.	12 242	12 374	11 752	10 065	8 933	7 344
Brutto utlån pr 31.12.	10 326	10 056	10 218	9 067	8 165	6 722
Netto utlån pr 31.12. (etter tapsavsetninger)	10 258	10 006	10 184	9 018	8 099	6 649
Innskudd fra kunder pr 31.12.	7 404	7 455	6 550	5 752	5 063	4 745
Egenkapital	1 046	977	912	807	716	637

*) 2007 og tidligere er nøkkeltall for morbank, 2005 og tidligere er nøkkeltall etter NGAAP

Årsberetning

1 Året i sammendrag

Fana Sparebank presenterer med dette sitt 131. årsregnskap. Styret legger vekt på at 2009 har vært et konsolideringsår, og vurderer bankens resultater samlet sett å være tilfredsstillende.

Den underliggende, tradisjonelle bankvirksomheten viser stabilitet. Finanskrisen har medvirket til noe høyere tapsavsetninger for banken, mens urealiserte markedsverdiendringer i finansielle instrumenter fra 2008 i stor grad er nøytralisert gjennom 2009.

Som et ledd i en fortsatt uttalt målsetting om kontrollert vekst og økning av markedsandelen, ble bankens merkevareprofil endret i 2009. Den nye profilen skal, sammen med ulike markedstiltak, bidra til at visjonen om *Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg* realiseres.

Bankens satsing på andre inntekter har fortsatt stått i fokus i 2009, spesielt i tilknytning til bankens eget selskap, Frende Forsikring. Gjennom året er salget av både skade- og livsforsikringsprodukter økt.

Fana Sparebank Boligkreditt AS ble opprettet i 2009. Selskapet gir konsernet mulighet til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett, hvilket er en ny finansieringskilde for Fana Sparebank.

Styret anser at bankens soliditet og resultater legger et nødvendig grunnlag for å møte utfordringene som vil komme i 2010. Utsiktene for norsk og internasjonal økonomi ansees å være bedre enn ved inngangen til fjoråret, men prognosene er preget av usikkerhet. Det kan fortsatt forventes at det vil oppstå utlånstap som følge av generelle nedgangstider.

2 Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

Den globale finanskrisen var merkbar i 2009, selv om konsekvensene for norsk økonomi synes å ha vært begrenset. Myndighetenes tiltak for å gjenopprette tilliten til den finansielle stabiliteten har virket i Norge. Både bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett og fondene for tilførsel av hybridkapital ble avsluttet uten at de tildelte rammene ble fullt utnyttet.

Hovedtrekket gjennom 2009 har vært en gradvis reduksjon av risikopåslaget for bankers opplåning, og et lavt rentenivå. De lave rentene ansees å være et viktig bidrag til å holde utlånstap innenfor privatkundesektoren nede.

3 Bankens virksomhet i 2009

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår eiendomsmeglervirksomhet og regnskapsservice som virksomheter organisert i egne datterselskaper. Fana Sparebank Boligkreditt AS ble etablert som heleiet datterselskap i 2009. Banken overfører deler av boliglånsmassen til boligkreditselskapet, som deretter finansierer virksomheten ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Boligkreditselskapet har overtatt deler av bankens boliglånsporfølje, og dette påvirker morbankens balansetall. For å gi bedre sammenligningsgrunnlag med tidligere års regnskaper, er det derfor konsernets regnskapstall som kommenteres i årsberetningen dersom annet ikke er angitt. Alle tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2008.

3.1 Daglig drift

Bankens langsiktige strategi for å øke innsatsen på andre inntekter har gjort seg gjeldende innenfor flere områder. Forsikrings salg gjennom Frende er et satsingsområde. Høsten 2009 ble bankens merkevareprofil endret. Dette ansees å være et viktig element for å bygge opp under bankens uttalte vekstambisjoner for fremtiden, samt å plassere Fana Sparebank sentralt i våre målgruppers bevissthet som en foretrukket lokalbank.

Bankvirksomheten påvirkes av de nasjonale og regionale økonomiske forholdene. I 2009 opplevde banken vesentlig forbedring i etterspørselen etter lån til boligformål i forhold til 2008. Innen bedriftsmarkedet har økonomisk nedkjøling og tilbakegang for sektorer som eiendomsutvikling og nye boligprosjekter bidratt til fortsatt stillstand i utlånsvolum for næringsmarkedet.

Styret har avholdt 10 møter i 2009, inklusive den årlige strategisamlingen. Styrets sammensetting er uendret.

3.2 Lokalisering

Gjennom filialnettet dekker Fana Sparebank Bergen fra nord til syd på syv steder inkludert hovedkontoret på Nesttun. Filialene er beliggende i Åsane Storsenter, Torget og Markeveien i sentrum, Minde, Lagunen og Fanatorget i Fana. Vi er dermed lokalisert i nærområdene til en betydelig del av Bergens befolkning, enten der de bor eller der de har sine arbeidsplasser. I tillegg er det lett å nå banken via telefon og e-post, og et økende antall banktjenester er tilgjengelige via automatiske tjenester og Internett.

Fana Sparebank Regnskap AS har egne lokaler på Midtun og i Åsane, mens Fana Sparebank Eiendom AS er samlokalisert ved hovedkontoret på Nesttun, i Lagunen og Markeveien.

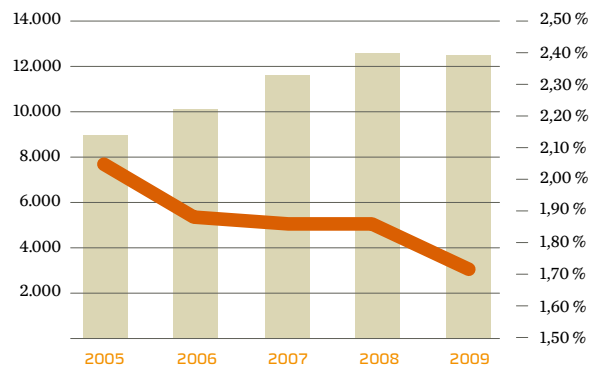
3.3 Fortsatt drift

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er satt opp i henhold til IFRS.

4 Resultat for 2009

Konsernresultatet før skatt er et overskudd på 86,5 millioner kroner, sammenlignet med 91,6 millioner kroner i 2008. Etter skatt er overskuddet 60,2 millioner kroner (60,9). Resultatendringene fra 2008 skyldes en kombinasjon av lavere nettorente, høyere

FORVALTNINGSKAPITAL OG RENTENETTO

Utvikling i forvaltningskapital (søyler, venstre skala, mill. kr.) og rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (høyre skala).

inntekter fra verdipapirer og høyere tap på utlån og garantier.

4.1 Bankens inntekter

RENTENETTO

Konsernets rentenetto utgjør 210,4 millioner kroner for 2009 (222,7). Rentenettoen inkluderer avkastningen på bankens likviditetsplasseringer i pengemarkedsfond.

Rentenivået var fallende gjennom første halvår 2009, ble avløst av en utflating og deretter stigende tendens i siste kvartal. De lave rentene gjenspeiler effekter av finanskrisen og myndighetenes tiltak for å holde rentenivået nede som et ledd i å stimulere ny økonomisk vekst. Rentemarginen har vært under press i 2009, og er redusert fra 1,85 i 2008 til 1,70 i 2009. Det er særlig i forhold til utlån til boligformål at marginen er blitt lavere. Dette skyldes blant annet at boligkredittforetak generelt er blitt en ny og voksende finansieringskilde for bankene.

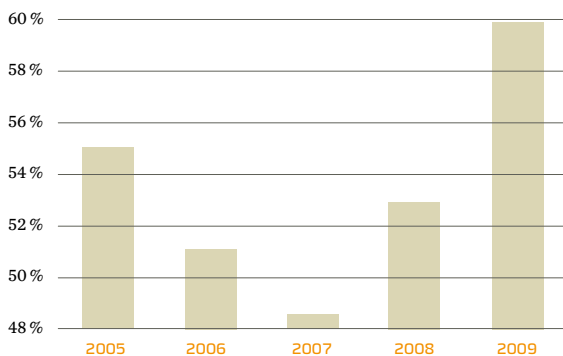
ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Andre driftsinntekter utgjør 85,6 millioner kroner (60,0). Økningen i konsernets gebyr- og provisjonsinntekter med 3,9 millioner kroner til 78,6 millioner kroner har primært sammenheng med høyere aktivitetsnivå for eiendomsmeglingen.

I 2008 var bankens kapitalforvaltning preget av store urealiserte tap fra markedsverdijustering av beholdningen av rentebærende finansielle instrumenter. Årets resultater viser i stor grad en reversering av disse effektene, der netto kursgevinster og tap er snudd fra et tap på nær 11 millioner kroner til 9,3 millioner kroner i gevinst.

4.2 Driftskostnader

De samlede driftskostnadene økte til 183,8 millioner kroner for 2009 (171,3). Driftskostnadene utgjør 1,48 prosent av GFK (1,43).

KOSTNADSPROSENT (Morbank)

Samlede kostnader i prosent av totale inntekter eksklusive valuta og verdipapirer.

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjør den største andelen av driftskostnadene med 105,4 millioner kroner (95,0), og er også hovedårsaken til kostnadsøkningen over året.

Administrasjonskostnadene på 40,0 millioner kroner er tilnærmet uendret i forhold til fjoråret.

Andre driftskostnader utgjorde 30,2 millioner kroner i 2009, opp fra 27,6 millioner kroner. Endringen knytter seg til økte kostnader til vedlikehold av egne lokaler, samt konsulenttjenester.

Konsernets totale kostnadsprosent har økt fra 60,6 prosent i 2008 til 62,1 prosent i 2009. Kostnadsprosenten eksklusive verdipapirer, valuta, utbytte og andre verdiendringer knyttet til IFRS er økt fra 58,6 til 64,2 prosent.

4.3 Tap og mislighold

Økende usikkerhet over den siste toårsperioden har medvirket til en økning i avsetningene til tap på utlån. Sektorer som bygg- og anleggsvirksomhet og eiendomsutvikling har vært spesielt utsatt. For 2009 sett under ett har det bare vært en marginal økning i brutto mislighold. Volumet av misligholdte engasjementer økte kraftig fra årsskiftet, og var på sitt høyeste nivå i første kvartal, men har siden vist en nedadgående tendens.

Fana Sparebank har i 2009 en netto kostnad på tap på 25,6 millioner kroner (19,8). Gruppenedskrivninger er redusert med 0,5 millioner kroner i perioden inklusive en økning på 1,0 millioner kroner på garantier. Individuelle nedskrivninger er økt med 19,8 millioner til 39,1 millioner kroner.

Tapskostnaden for 2009 utgjør 0,25 prosent av brutto utlån ved utgangen av 2009 (0,20).

Totale tapsnedskrivninger ved utgangen av 2009 er 70,2 millioner kroner inklusive 31,1 millioner kroner i nedskrivninger på grupper av utlån og garantier. Nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,68 prosent av brutto utlån.

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen.

Brutto misligholdte engasjementer ut over 90 dager utgjør 126,2 millioner kroner ved utgangen av 2009, en økning på 4,8 millioner kroner fra 2008. Misligholdte engasjementer utgjør 1,2 prosent av brutto utlånsmasse.

Mislighold på utlån er hovedsakelig knyttet til utlånsengasjementer innen eiendomsutvikling. Banken overvåker disse engasjementene særlig nøye, og har tett oppfølging og dialog med de angjeldende kundene. De underliggende pantsikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Tapsutsatte engasjement er redusert gjennom 2009, og utgjør 76,4 millioner kroner ved utgangen av året (97). I forhold til brutto utlån utgjør dette 0,7 prosent (1,0).

5 Bankens balanse

5.1 Forvaltningskapital

Det har vært en mindre nedgang i bankens forvaltningskapital gjennom året. Utlånene øker, slik at endringene i hovedsak er knyttet til at den høye likviditetsbufferen banken satt med ved inngangen til året er redusert. Ved årsskiftet var bankens forvaltningskapital 12.242 millioner kroner (12.374). Finansieringssituasjonen er tilfredsstillende. Etableringen av Fana Sparebank Boligkreditt AS er blitt et viktig instrument som fundingkilde for konsernet.

5.2 Kontantstrøm

Bankens likviditetsbeholdning utgjør 107 millioner kroner (541). De største endringspostene består av en reduksjon av bankens sertifikat- og obligasjonsgjeld på 1.140 millioner kroner, mot en økning i gjeld til kredittinstitusjoner (herunder F-lån) på 960 millioner kroner. Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er minus 195 millioner kroner mot 1.317 millioner kroner i 2008. Den store endringen skyldes hovedsakelig lav innskuddsvekst i 2009.

5.3 Finansinvesteringer

Fana Sparebanks kapitalforvaltning er nedfelt i et eget strategidokument. Det inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, renterisiko og valutarisiko.

KAPITALFORVALTNING, RENTEPAPIRER
Forvaltningen av overskuddslikviditeten skal i all hovedsak skje gjennom plasseringer i rentefond, herunder likviditets- og obligasjonsfond. I tillegg forvaltes enkelte aktivaklasser med porteføljer av enkeltobligasjoner.

Ved utgangen av 2009 utgjorde bankens samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 1.584 millioner kroner.

KAPITALFORVALTNING, EGENKAPITALRELATERT
Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skal i hovedsak skje ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til vår egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet og strategisk samarbeid, herunder Frende Forsikring og Norne Securities.

Bankens samlede portefølje av egenkapitalrelaterte verdipapirer utgjorde 133 millioner kroner (95), hvorav 19,2 millioner kroner i børsnoterte aksjer og aksjefond (12,2).

Banken benytter fra tid til annen finansielle instrumenter som fremtidige renteavtaler, renteswapper o.l. for å sikre/begrense renterisiko. Banken har ved utgangen av 2009 ingen fremtidige renteavtaler.

5.4 Utlån

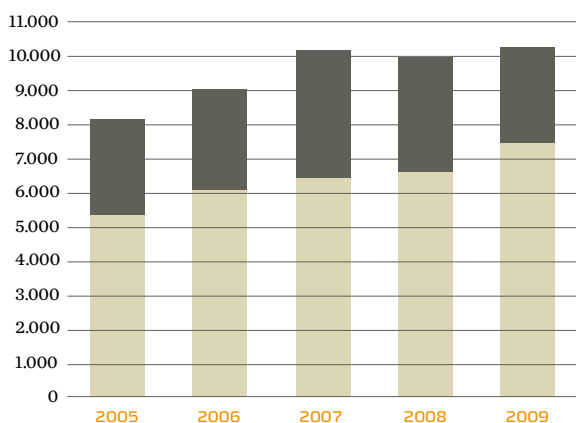
Brutto utlån utgjør 10,3 milliarder kroner. Dette er en økning på 270 millioner kroner sammenlignet med året før. Den samlede utlånsveksten utgjør 2,7 prosent (-1,6 prosent).

Næringssektoren har fortsatt nedgangen i utlånsvolumene. Endringen i 2009 var 5 prosent. Bankens utlån til næringskunder utgjør 2,9 milliarder kroner.

Innenfor privatkundesektoren har utlånsveksten vært på 6 prosent (3,63 prosent). Utlån til privatkunder representerer 7,4 milliarder kroner. Veksten i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering. Styret anser utlånsveksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

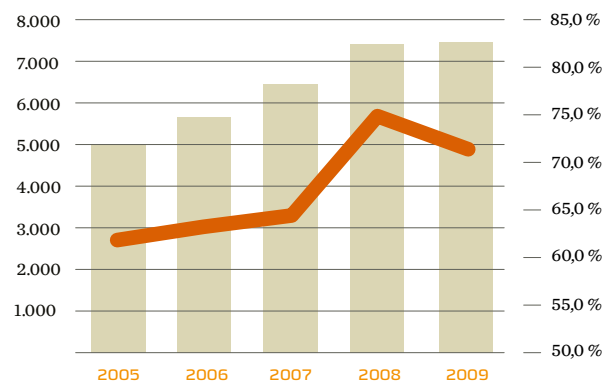
Som ledd i bankens samlede finansieringsstrategi

UTLÅN

Utviklingen i brutto utlån til privatkunder (lys) og bedriftskunder (mørk). Tall i millioner kroner.

INNSKUDD OG INNSKUDDSDEKNING

Utvikling i innlån fra pengemarkedet (søyler, venstre skala, mill. kr.) og kundeinnskudd i prosent av utlån (høyre skala).

er en andel av bankens boliglånsportefølje overført til det heleide datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittselskapet har ved utgangen av 2009 en utlånsportefølje på 1.037 millioner kroner.

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør 28,4 prosent av den totale utlånsmassen.

5.5 Innskudd

Banken har fokus på at innskudd fra publikum skal være bankens viktigste finansieringskilde. Dette er også målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 60 prosent. Innskudd fra publikum har vært opprettholdt på et tilfredsstillende nivå gjennom året.

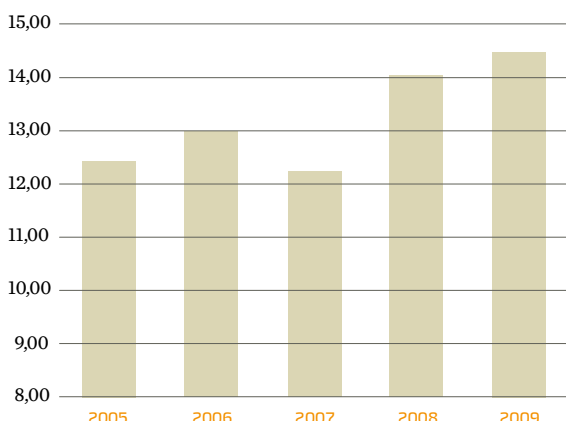
Innskudd fra publikum utgjør nå 7,4 milliarder kroner, hvilket er tilnærmet samme nivå som i 2008. Innskuddsdekningen er 71,7 prosent (74,1).

5.6 Øvrige innlån

Banken har redusert ekstern finansiering gjennom 2009. Kildene til bankens finansiering er økt, hovedsakelig som følge av bankens deltagelse i tiltakspakker som har vært rettet mot banknæringen. Netto innlån fra pengemarkedet utgjør 2.084 millioner kroner ved utgangen av 2009, mot 3.203 millioner kroner i 2008. Langsiktige F-lån fra Norges Bank er økt fra 450 til 700 millioner kroner. Fana Sparebank Boligkreditt AS har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for til sammen 1.000 millioner kroner i 2009. Disse inngår hovedsakelig som sikkerhet for bankens deltagelse med 770 millioner kroner i statens bytteordning for obligasjoner med fortrinnsrett. Ved årsskiftet har banken en egenbeholdning på 200 millioner kroner tilgjengelig for salg.

Tilgangen på ekstern finansiering har vært tilfredsstillende gjennom året. For bankens del har imidlertid andre kilder enn utstedelse av usikrede obligasjoner dekket bankens likviditetsbehov.

KAPITALDEKNING

Netto ansvarlig kapital i prosent av risikovektet balanse.

Det er gjennom året skjedd en gradvis normalisering av prisen på kredittrisiko på bankenes funding. Ved utgangen av 2009 er risikopåslaget fortsatt høyere enn før finansuroen startet høsten 2007, men ikke høyere enn at pengemarkedet igjen vil inngå i handlingsplanene for dekning av bankens likviditetsbehov.

Fana Sparebank er ikke underlagt offisiell rating fra internasjonale ratingbyråer. I ledende, norske analysemiljøer som utfører løpende kredittvurdering av norske banker blir banken i hovedsak tildelt karakteren A-.

5.7 Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 1.046 millioner kroner (977). Tilsvarende tall for morbanken er 1.036 millioner kroner (971).

Vektet egenkapitaldekning beregnet etter standardmetoden Basel II utgjør 14,42 prosent pr 31.12.2009 (14,02). For morbanken er tilsvarende tall 14,90 prosent (14,10). Hele egenkapitalen utgjøres av kjernekapital opparbeidet ved egne overskudd.

6 Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

6.1 Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens risikoprofil og avkastning innenfor de ulike risikokategorier. Styret har et uttalt mål at banken skal ha en lav til moderat risikoprofil. Strategidokumenter knyttet til bankens risikoområder revideres årlig.

Styret er opptatt av høy kvalitet i risikostyringen, og at dette skal være et strategisk virkemiddel for å styre og for å øke verdiskapingen i banken. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig stabshet for risikostyring. Risikostyringsenheten har blant annet ansvar for den samlede risikostyringen

og internkontrollrapporteringen i banken, herunder å påse at bankens risikoområder tilpasses og bygger på anbefalinger og krav fra Finanstilsynet og Basel II-regelverket.

6.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/låntagere ikke oppfyller sine betalingsforpliktelse overfor Fana Sparebank.

Kredittrisikoen knyttet til utlån til kunder representerer den største risikoen for banken. Banken hadde betydelig kredittvekst i perioden 2005 – 2007 både i bedriftsmarkedet og privatmarkedet. I perioden 2008 – 2009 har det vært lavere vekst i privatmarkedet og bedriftsmarkedet har hatt nedgang i kredittvolum i perioden. Reduksjon i kredittvolum i bedriftsmarkedet er for en stor del en konsekvens av ønsket tilpassning av bedriftsporteføljen. Samtidig har etterspørselen endret seg, i særlig grad i annet halvår 2008 og 2009. Banken har observert en noe høyere risikoprofil innenfor bedriftssegmentet. Bankens eksponering innen eiendomsdrift utgjør 40-45 prosent av totale bedriftslån når bankens egen segmentering legges til grunn. Ved vurdering av utlån til eiendomsmarkedet blir det lagt stor vekt på sentral beliggenhet og at det foreligger langsiktige leiekontrakter med solide leietakere. Det blir også tatt høyde for at prosjekter skal tåle en renteøkning på ca 4 prosentpoeng. Alle bedriftsengasjementer over en viss størrelse blir minimum årlig klassifisert med hensyn til kredittrisiko og forventet sannsynlighet for mislighold. Her vektlegges forhold som betjeningsevne, betjeningstilstand og sikkerhet. Det blir også tatt hensyn til lokal forankring og bankens kjennskap til den enkelte kunde.

Bankens kreditthåndbok med kredittstrategi, policy og rutiner er utarbeidet med utgangspunkt i Basel II-regelverkets anbefalinger for god kredittstyring, tilpasset Fana Sparebanks størrelse. Kreditthåndboken er revidert og forbedret med hensyn til funksjonalitet og brukervennlighet i 2009.

Styret anser den generelle risikoen for tap i bedriftsmarkedet som økt i 2008 og 2009 fra et moderat nivå. Negativ utvikling i realøkonomien har medført økte nedskrivninger og tap på utlån i bedriftsmarkedet i perioden. Tapene er i hovedsak beregnede tap og i mindre grad konstaterte tap. Banken tar høyde for tap på samme nivå også i budsjettet for 2010. Finanskrisen og påfølgende nedgangskonjunktur forventes å få konsekvenser for bankens utlånsportefølje også i tiden fremover, og banken har opprettholdt en høynet beredskap, blant annet gjennom å ha satt inn ekstra ressurser for å håndtere en situasjon med økte mislighold og tap.

6.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Banken har ingen valutarisiko. Samlet sett representerer markedsrisikoen en relativt liten del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

RENTERISIKO

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko. Bankens renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

KURSFALLSRISIKO

Banken har finansiell risiko knyttet til endringer i markedsverdien på investeringer i aksjer og grunnfondsbevis. Banken har begrensede rammer for eksponering i aksjer og lignende verdipapirer, og porteføljen er godt diversifisert.

Styret anser kredittrisikoen knyttet til rentebærende verdipapirer som liten. Den alt overveiende delen er plassert i en bredt diversifisert portefølje av finansielle instrumenter knyttet til utstedere med høy kredittverdighet. Forvaltningen skjer hovedsakelig gjennom plasseringer i rentefond, hvilket øker risikospredningen og likviditeten i den investerte kapitalen.

Under den mest kritiske fasen av finanskrisen i 2008 gav økt kredittrisiko på rentebærende finansielle instrumenter betydelige utslag i bankens portefølje av obligasjoner og rentefond. Det var i særlig grad verdipapirer med løpetid ut over ett år som ble påvirket. Gjennom 2009 er risikopåslaget redusert, og verdiene i stor grad gjenvunnet. Porteføljene føres til markedsverdi, og underkurser i obligasjonsporteføljen forventes å bli redusert mot ordinære, løpende forfall.

6.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er den risikoen banken har for tap ved å ikke overholde sine egne betalingsforpliktelser til rett tid. Styrets strategier for å redusere bankens likviditetsrisiko er å ha innskudd fra publikum som bankens primære likviditetskilde, tilstrebe en balansert forfallsstruktur for bankens finansiering, samt ha en god balansesammensetting og fokus på diversifisering av finansieringskildene.

Gjennom hele finanskrisen har Fana Sparebank økt og har fortsatt opprettholdt en større likviditetsbuffer enn normalt for å stå best mulig rustet mot eventuell langvarig svikt i likviditetstilførselen. Videre har banken tilpasset seg de mulighetene som er blitt gjort tilgjengelig gjennom særlige tiltak fra myndighetenes side, herunder opptak av F-lån med lang løpetid og

deltagelse i statens bytteordning for obligasjoner med fortrinnsrett. Fana Sparebank Boligkreditt AS ble opprettet i 2009 som instrument for å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Dette representerer en ny kapitalkilde som vil bidra til å sikre banken rimeligst mulig ekstern funding.

Bankens fastlagte rammer for likviditetsrisiko er samlet i et strategidokument som tas opp til årlig fornyelse. Det er utarbeidet beredskapsplaner i tråd med likviditetsforskriften.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig, og foruten administrerende banksjef som leder, består den av lederne for bankens forretningsområder i tillegg til regnskapssjef og risk manager. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid.

Likviditetssituasjonen måles blant annet ved likviditetsindikatorer. Dette er mål på i hvilken grad bankens langsiktige forpliktelser er dekket av kort- eller langsiktig finansiering. Styret har fastsatt at banken skal oppfylle kravene til 'moderat avvik', målt etter Finanstilsynets anbefalinger.

6.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som potensielle tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt, eller eksterne hendelser. Tapene kan påføres ved kvalitetsbrister i bankens løpende drift, og tap av renommé, som igjen medfører tap av inntekter. Det operative ansvaret for kvalitet i egen drift ligger hos linjeledere.

Banken har ikke hatt operasjonelle tap av betydning siste år. For å minimalisere operasjonelle tap har banken kontinuerlig fokus på å heve kvaliteten i bankens internkontrollrapportering, samt styring av restrisiko.

INTERNREVISJON

Banken har hatt egen internrevisjon siden 2007. Revisjonsselskapet PricewaterhouseCoopers (PwC) er engasjert for å utføre denne tjenesten.

COMPLIANCE

Bankens compliancefunksjon ledes av bankens juridiske avdeling. Compliance har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Funksjonen skal også proaktivt identifisere, dokumentere og vurdere compliancerisiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter, herunder investeringstjenes-

ter i samsvar med bankens konsesjon som verdipapirforetak.

6.6 Basel II-regelverk

Fana Sparebank har utarbeidet en totalrisikomodel som utgangspunkt for beregning av bankens kapitalbehov – ICAAP – i henhold til regelverket slik det beskrives i Basel II, pilar 2. Banken har identifisert og beskrevet følgende risikoområder som er lagt til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: Kredittrisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Fana Sparebank har valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si standardmetoden med hensyn til kredittrisiko, og basismetoden for operasjonell risiko. Beregnet kapitalbehov for kredittrisiko etter standardmetoden er økt med et tillegg for konsentrasjonsrisiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarier i tillegg til metoder som er beskrevet i Finanstilsynets moduler for ulike risikoområder.

I løpet av 1. kvartal 2009 ble kapitalbehovet beregnet til 689 millioner kroner. Faktisk ansvarlig kapital utgjorde 934 millioner kroner ved inngangen til året, slik at bankens bufferkapital ble 245 millioner kroner eller 26 % av bankens ansvarlige kapital. Styret vurderer at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra risiko i virksomheten og forventet vekst i 2009 og 2010.

Totalrisikomodelen og beregningen av kapitalbehovet i henhold til Basel II-reglementet er beskrevet i et eget ICAAP-dokument.

Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder. Finanskrisen har blant annet vist at flere variabler som anvendes i stresstesting av bankens data må revurderes i senere modeller.

En nærmere presentasjon av beregningen av kapitalbehovet etter ICAAP er vist i en egen seksjon av årsrapporten.

7 Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebanks HR-strategi bygger opp under bankens visjon og verdigrunnlag. Vår overordnede målsetting er å være en foretrukket arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank. Medarbeiderne har i perioden fått tilbud om helseundersøkelse og tilpasning av egen arbeidsplass.

7.1 Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i banken vurderes å være godt. Fana Sparebank gjennomfører annet hvert år en medarbei-

dertilfredshetsundersøkelse bygget på motivasjons- og stressteori og måler nøkkelområder som påvirker arbeids glede og trivsel.

Det er registrert en fortsatt positiv utvikling i sykefraværet. Sykefravær var i 2009 på 4,4 prosent (6,2). Det egenmeldte fraværet er lavt, og mesteparten av det legemeldte fraværet skyldes utenforliggende årsaker. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2009.

Styret er opptatt av at banken har gode arbeidsvilkår, idet dette bygger opp under oppfatningen av at medarbeiderne og den kompetansen de representerer er bankens viktigste ressurs.

7.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse er et viktig konkurransefortrinn. Fana Sparebank har videreført satsingen på langsiktig kompetanseutvikling både gjennom utstrakt fag- og salgsopplæring og lederutvikling.

I 2009 har det vært gjennomført en rekke opplæringstiltak både i regi av egne og eksterne krefter. Fokus er fortsatt på å imøtekomme kompetansekravene som stilles til autorisering av finansielle rådgivere. Ved årsskiftet har banken 2 medarbeidere som er ferdig autoriserte finansielle rådgivere, og det legges opp til at ytterligere 21 vil være autorisert innen fristens utløp i 2011. Banken har ambisjoner om at alle kunde-rådgivere skal autoriseres på sikt.

Bankens satsing innen forsikrings salg har også medført et omfattende behov for opplæring i nye forsikringsprodukter med tilhørende systemer. I løpet av 2010 vil det bli igangsatt autorisering innenfor forsikringsrådgiving. Dette arbeidet ledes av Frende Forsikring.

7.3 Likestilling

Blant bankens medarbeidere er kjønnsfordelingen 59 prosent kvinner og 41 prosent menn.

Banken har som målsetting å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Ved bankens salgsavdelinger er 5 av 6 ledere kvinner, mens det for andre deler av mellomleder- og fagsjefs jektet, samt i bankens øverste ledergruppe fortsatt er overvekt av menn. Ved rekruttering tas det hensyn til eksisterende kjønnsbalanse når kompetansekrav ellers er oppfylt. Bankens programmer for kompetanseøkning og opplæring forventes å styrke muligheten for intern rekruttering av kvinner til ledende stillinger.

Bankens styre består av seks medlemmer. To av de valgte medlemmene er kvinner.

7.4 Diskriminering

Gjennom drift, rekruttering og utøvelsen av virksomheten ansees banken å opptre i tråd med diskrimineringslovens formål, herunder å gi like muligheter og rettigheter, samt å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

7.5 Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet. Banken har ingen særskilt FoU-aktivitet.

YTRE MILJØ

Bankens virksomhet forurenses ikke det ytre miljø utover det som må ansees som normalt for en virksomhet av denne type. Ved bankens hovedkontor er det iverksatt energiøkonomiserende tiltak i form av døgnbasert ventilasjons- og temperaturkontroll. Banken har avtale om leveranser av el-kraft som erstatter oljefyring så lenge det er tilgang på tilfeldig kraft. Det utøves kildesortering av papir-, rest- og farlig avfall. Det er inngått avtale om innsamling og resirkulering av alt utrangert IT-utstyr.

Bankens utlånsvirksomhet gir indirekte påvirkningsmulighet i miljøforhold. Miljørelatert risiko vurderes på lik linje med annen type risiko. I kredittsaker vurderes kundenes holdning og evne til å etterleve pålagte eller forventede miljøkrav. Banken finansierer ikke virksomhet som ikke har nødvendig godkjenning fra offentlige miljøvernmyndigheter.

7.6 Personal

Det ble utført 118 årsverk i Fana Sparebank i 2009, mot 118,5 i 2008. Banken har ved utgangen av året 124 ansatte (124). I Fana Sparebank med datterselskaper ble det utført 155 årsverk. Ved utgangen av året hadde konsernet totalt 162 ansatte hvorav 14 på deltid. I 2008 var det i konsernet 161 ansatte, og det ble utført 154,3 årsverk.

8 Datterselskaper

8.1 Fana Sparedata AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank, og har en aksjekapital på 500.000 kroner. Formålet er å drive utleie av betalingsterminaler og kundeinstallerte terminaler tilknyttet banken. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader er 345.302 kroner (263.250).

8.2 Fana Sparebank Eiendom AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapital på 5.758.000 kroner. Selskapet driver både bolig- og næringsmegling. Selskapet har

i 2009 utført 21,5 årsverk (22). I 2009 opplevde selskapet en god utvikling og en klar reversering av de problemene man opplevde i eiendomsmarkedet i 2008. Årets resultat etter skattekostnader ble et overskudd på 802.650 kroner mot et underskudd på 641.618 kroner i 2008.

8.3 Fana Sparebank Regnskap AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapital på 500.000 kroner. Selskapet er regnskapsfører for en rekke små og mellomstore virksomheter. Det er 16 ansatte som utfører 15,8 årsverk. Selskapet er lokalisert på Midtun og i Åsane. Årets resultat etter skattekostnader er et underskudd på 215.335 kroner, mot et underskudd på 669.666 kroner i 2008.

8.4 Fana Sparebank Boligkreditt AS

Boligkreditselskapet er et 100 prosent eid datterselskap med en aksjekapital på 75 millioner kroner. Selskapet ble opprettet i 2009 med formål å overta deler av morbankens boliglånsportefølje. Selskapet har ingen ansatte, men har inngått en avtale med Fana Sparebank for drift og administrasjon av virksomheten. Finansieringen skjer gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Årets resultat etter skattekostnader er et overskudd på 2.263.000 kroner.

8.5 Kinobygg AS

Fana Sparebank eier 85,3 prosent av aksjene i eiendomsselskapet Kinobygg AS. Aksjekapitalen er 114.600 kroner. Selskapet står som eier og utleier av bankens lokaler ved Fanatorget. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader er et overskudd på 1.143.568 kroner, mot et underskudd på 546.822 kroner i 2008.

9 Disponering av resultat i morbank

Årets resultat på 56,5 millioner kroner blir tillagt sparebankens fond. Dette utgjør 0,45 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i morbank. Styret foreslår at årets avsetning til gaver og allmennyttige formål skal være på 3 millioner kroner.

10 Utsikter for 2010

Usikkerhet knyttet til realøkonomiske forhold i mange næringssektorer tilsier at det er fortsatt grunn til å ha stor oppmerksomhet rettet mot alle sider ved bankens risikoeksponering. Banken er godt rustet til å håndtere de forventede utfordringene gjennom god soliditet og likviditetsreserver i tillegg til betryggende kontroll-, overvåkings- og styringssystemer.

Banken er forberedt på å opprettholde et høyt nivå av ressurser på oppfølging og arbeid med utsatte

engasjementer. Det forventes tap i det kommende år på linje med 2009.

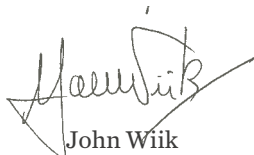
Innen privatkundesektoren vil det fortsatt lave rentenivået bidra til å opprettholde lånekundenes generelle betalingsevne, og utfordringene vil i første rekke være knyttet til å finne løsninger for enkeltpersoner som måtte bli rammet av økt arbeidsledighet.

Konkurransesituasjonen bankene i mellom er fortsatt meget sterk. Arbeidet innad i banken for å

utvikle og dra nytte av den nye markedsprofilen forventes å kunne gi banken et godt utgangspunkt for å møte konkurransen også i kommende år.

Det er en glede for styret å takke alle forbindelser for godt samarbeid siste år. En særlig takk til bankens dyktige og lojale medarbeidere for godt utført arbeid i en krevende periode. Styret takker spesielt den enkelte for positiv vilje til omstilling og utvikling.

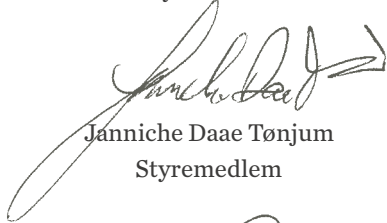
Nesttun, 31. desember 2009
25. februar 2010
i styret for Fana Sparebank

John Wiik
Styrets leder

Nils Magne Fjereide
Styrets nestleder

Janniche Daae Tønjum
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
Repr. for ansatte

Hilde Skage Rasmussen
Styremedlem

Rune Førland
Styremedlem

Nils Martin Axe
Adm. banksjef

Regnskap og noter

Resultatregnskap og balanse	30
Kontanstrømoppstilling	32
Endringer i egenkapitalen	33
1 Regnskapsprinsipper	34
2 Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	37

Resultatregnskap

3 Segmentrapportering	38
4 Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	39
5 Provisjonsinntekter	39
6 Provisjonskostnader	39
7 Netto gevinst / tap på finansielle instrumenter	40
8 Andre inntekter	40
9 Personal- og generelle adm. kostnader	41
10 Andre driftskostnader	42
11 Skattekostnader	43

Balanse

12 Virkelig verdi på finansielle instrumenter	44
13 Kontanter, innskudd i Norges Bank	45
14 Utlån	46
15 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område	47
16 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer	48
17 Misligholdte, tapsutsatte engasjementer	48
18 Nedskrivninger på utlån og garantier	49
19 Kredittrisiko og risikoklassifisering, Bedriftsmarked	50
20 Kredittrisiko og risikoklassifisering, Privatmarked	51
21 Kredittrisiko - pantsikkerhet i bolig	52
22 Finansielle derivater	52
23a Rentebærende verdipapirer, morbank	53
23b Rentebærende verdipapirer, konsern	54
24 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, morbank	55
25 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, konsern	56
26 Datterselskaper	57
27 Immaterielle eiendeler	58
28 Varige driftsmidler	59
29 Gjeld	60
30 Annen gjeld	61
31 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	61
32 Avsetninger og pensjonsforpliktelser	64
33 Kapitaldekning	64

Opplysninger om risiko

34 Risikoforhold	65
35 Markedsrisiko – stresstesting	66
36 Likviditetsrisiko/restløpetid	67
37a Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank	68
37b Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, konsern	69
38 Rentefølsomhet	70

Øvrige opplysninger

39 Transaksjoner med nærstående parter	70
40 Godtgjørslere og lån til ledende ansatte	71
41 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	72
42 Leieforhold	72

Resultatregnskap

	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	533 901	824 393	537 171	824 043
Rentekostnader	4	328 583	602 506	326 778	601 337
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	205 318	221 887	210 393	222 706
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis	7	450	1 408	251	1 185
Provisjonsinntekter og gebyrer	5	43 211	42 542	78 589	74 692
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	-6 849	-7 485	-6 849	-7 485
Netto gevinster/tap finansielle instrumenter	7	8 419	-8 910	9 352	-10 902
Andre inntekter	8	3 703	2 375	4 224	2 517
Andre driftsinntekter		48 934	29 930	85 567	60 007
Sum driftsinntekter		254 252	251 817	295 960	282 713
Personalkostnader	9, 31, 40	80 301	72 556	105 440	94 983
Administrasjonskostnader	9	34 941	33 792	40 021	40 298
Ordinære avskrivninger	27, 28	7 021	7 288	8 157	8 502
Andre driftskostnader	10	24 889	22 853	30 174	27 560
Driftskostnader		147 152	136 489	183 792	171 343
Driftsresultat før tap		107 100	115 328	112 168	111 370
Netto gev(-)/tap på utlån og garantier	18	25 405	19 779	25 622	19 779
Driftsresultat etter tap		81 695	95 549	86 546	91 591
Skattekostnad	11	25 185	31 193	26 363	30 692
Resultat etter skattekostnad		56 510	64 356	60 183	60 899
Majoritetsandel av periodens resultat				60 016	60 979
Minoritetsandel av periodens resultat				167	-80
Totalresultat					
Resultat for perioden		56 510	64 356	60 183	60 899
Endring aksjer tilgjengelig for salg		9 600	-4 649	9 600	-4 649
Totalresultat for perioden		66 110	59 707	69 783	56 250
Majoritetsandel av periodens resultat				69 616	56 330
Minoritetsandel av periodens resultat				167	-80

Balanse

Eiendeler	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Kontanter, innskudd i Norges Bank	13	107 449	540 912	107 456	540 913
Utlån til kredittinstitusjoner		8 723	30 023	8 797	30 537
Netto utlån til kunder	14-21	9 251 006	10 013 443	10 257 874	10 006 253
Finansielle derivater	22	11 105	24 831	11 105	24 831
Overtatte eiendeler		10	10	10	10
Rentebærende verdipapirer	23	2 584 276	1 531 963	1 584 276	1 531 963
Aksjer og grunnfondsbevis	24-25	129 576	92 443	132 953	94 780
Aksjer i datterselskaper	26	83 664	2 129		
Immatrielle eiendeler	27	4 132	3 680	4 572	4 568
Varige driftsmidler	28	83 736	82 741	89 525	88 833
Andre eiendeler		2 384	5 776	2 384	5 776
Forskuddsbetalte og opptjente renter		33 620	35 390	42 583	45 597
Sum eiendeler		12 299 681	12 363 341	12 241 535	12 374 061
Gjeld og egenkapital	Note	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Gjeld til kredittinstitusjoner	29	1 617 961	555 763	1 546 596	555 763
Innskudd fra kunder	29	7 410 703	7 457 651	7 404 268	7 454 916
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	29	2 083 888	3 202 776	2 083 888	3 202 776
Finansielle derivater	22	8 929	19 083	8 929	19 083
Annen gjeld	30	16 538	22 307	19 187	25 851
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		69 588	74 370	73 256	76 514
Betalbar skatt	11	24 888	31 492	26 264	31 619
Utsatt skatt	11	4 517	4 139	4 138	3 507
Avsetninger og pensjonsforpliktelse	31-32	27 019	25 220	29 134	26 946
Sum gjeld		11 264 031	11 392 801	11 195 660	11 396 975
Minoritetsinteresser				1 008	841
Sparebankens fond		1 025 029	971 519	1 034 246	977 224
Gavefond		2 000	0	2 000	0
Annen egenkapital		8 621	-979	8 621	-979
Sum egenkapital	33	1 035 650	970 540	1 045 875	977 086
Sum gjeld og egenkapital		12 299 681	12 363 341	12 241 535	12 374 061

Forretninger utenom balansen

40

Nesttun, 31. desember 2009

25. februar 2010

I styret for Fana Sparebank

JOHN WIIK
Leder

NILS MAGNE FJEREIDE
Nestleder

ARNT HUGO KNUDSEN
Repr. for ansatte

RUNE FØRLAND
Styremedlem

HILDE SKAGE RASMUSSEN
Styremedlem

JANNICHE DAAE TØNJUM
Styremedlem

NILS MARTIN AXE
Adm. banksjef

Kontantstrømoppstilling

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Rente- og provisjonsinnbetalinger fra kunder	552 145	787 756	555 415	787 406
Netto inn-/utbetalinger av lån til kunder	714 663	159 494	-299 612	164 184
Renteutbetalinger til kunder	-203 553	-361 085	-201 748	-359 916
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder	-54 606	906 711	-58 306	910 389
Renteinnbetalinger sentralbanken	3 276	21540	3 276	21 540
Innbetaling av utbytte	450	1 408	251	1 185
Netto inn-/utbetalinger ved omsetting av kortsiktige investeringer i aksjer	-21 436	-25 366	-21 543	-24 831
Utbetalinger drift	-144 470	-137 762	-177 658	-173 997
Utbetalinger skatter	-31 411	-42 173	-31 141	-41 752
Øvrige inntekter	0	0	35 899	32 292
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	815 055	1 310 523	-195 167	1 316 500
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Gevinst ved avgang aksjer tilgjengelig for salg	0	765	0	765
Utbetaling aksjer i datterselskaper	-81 535	0	0	0
Kjøp/salg av varige driftsmidler	-8 467	-6 952	-8 852	-11 391
Netto innbet./utbet. ved omsetn. av rentebæredne verdipapirer	-1 035 798	-506 691	-35 798	-506 691
Renteinntekter sertifikater plasseringer	72 507	65 114	72 507	65 114
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter	3 703	2 375	3 703	2 375
Endring EK 01.01	0	0	6	-1 024
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	-1 049 590	-445 389	31 566	-450 852
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Netto plassering/låneopptak kredittinstitusjoner	1 031 543	395 271	960 178	395 271
Netto inn-/utbetalinger på utlån til kredittinstitusjoner	25 225	-6 573	25 665	-7 087
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld	0	599 884	0	599 884
Utbetaling ved tilbakebetaling av sertifikater og obligasjonsgjeld	-1 140 000	-1 356 500	-1 140 000	-1 356 500
Netto rentebetalinger på finansaktiviteter	-114 699	-227 333	-114 699	-227 333
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-198 931	-596 306	-269 856	-596 820
Netto kontantstrøm for perioden	-433 466	268 828	-433 457	268 828
Netto endring i kontanter				
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse	540 912	272 084	540 913	272 085
Beholdning av kontanter ved periodens slutt	107 449	540 912	107 456	540 913
Netto endring i kontanter	-433 466	268 828	-433 457	268 828

Endringer i egenkapitalen

	MORBANK				KONSERN				
	Spare- bankens fond	Gave- fond	Annen egen- kapital	Sum	Spare- bankens fond	Gave- fond	Annen egen- kapital	Min.int.	Sum
EK 31.12.07	908 218	0	3 670	911 888	918 324		3 670	921	922 915
Gavefondsavs. 2007 overføres korts. gjeld	-1 055			-1 055	-1 055				-1 055
Årsresultat inkl. minoritetsinteresser	64 356			64 356	60 979			-80	60 899
Verdireg. aksjer til virkelig verdi over EK			-4 649	-4 649			-4 649		-4 649
Korreksjon av IB datterselskap					-1 024				-1 024
EK 31.12.08	971 519	0	-979	970 540	977 224	0	-979	841	977 086
Gavefond vedtatt forstanderskapsmøte	-3 000	3 000		0	-3 000	3 000			0
Belastet gavefondet		-1 000		-1 000		-1 000			-1 000
Verdiregulering aksjer tilgjengelig for salg			9 600	9 600			9 600		9 600
EK - endring datter				0	6				6
Årsresultat inkl. minoritetsinteresser	56 510			56 510	60 016			167	60 183
EK 31.12.09	1 025 029	2 000	8 621	1 035 650	1 034 246	2 000	8 621	1 008	1 045 875

Noter til regnskapet

Note 1 | Regnskapsprinsipper

Generelt

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er lokalisert på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen. I tillegg har banken avdelingskontor i Åsane, Bergen sentrum, Minde, Lagunen og Fanatorget. Banken har ikke andre eiere enn bankens innskyttere.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank Regnskap AS, Fana Sparebank Eiendom AS, Fana Sparedata AS, Fana Sparebank Boligkreditt AS og Kinobygg AS.

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår eiendomsmevlervirksomhet og regnskapservice som virksomheter organisert i egne datterselskaper.

Konsernets regnskap for 2009 ble gjennomgått og vedtatt på forstanderskapsmøte 25. februar 2010.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) som er godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følge av regnskapsloven per 31.12.09. Selskapsregnskapet avlegges etter samme regelverk som konsernet.

Regnskapet er basert på historisk kost med unntak av virkelig verdier for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og finansielle derivater og finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Regnskapet presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter avrundes til nærmeste tusen dersom annet ikke er angitt spesifikt.

Estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør vurderinger og benytter estimater og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsippene og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og forutsetninger gjennomgås og vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Se note 2 for videre omtale av estimater.

KONSOLIDERING

I konsernregnskapet for bankkonsernet inngår Fana Sparebank med fire heleide datterselskaper og et datterselskap hvor banken har en betydelig eierandel (over 80 %).

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet etter kostmetoden.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert for tjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper tilpasses når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

TILKNYTTET SELSKAP

Tilknyttet selskap er enhet hvor banken har en betydelig eierandel, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt med en eierandel på mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital. Tilknyttet selskap bokføres etter egenkapitalmetoden i mor og konsernregnskap. Bankens andel av over-/underskudd resultatføres og tillegges balanseført verdi.

OMREGNING UTENLANDSK VALUTA

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs, resultatføres.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres og verdsettes i samsvar med IAS 39. Verdsetting av finansielle instrumenter er avhengig av hvordan instrumentene er klassifisert.

Finansielle instrument til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

I denne kategorien inngår finansielle instrumenter holdt for trading og finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle instrumenter som holdes for trading karakteriseres av at de omsettes hyppig og at investeringene etableres med mål om kortsiktig gevinsttaking.

Finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet omfatter sertifikater, obligasjoner, aksjer, aksjefond, fastrenteutlån, obligasjonslån med fast rente og fastrenteinnskudd. Instrumentene inngår i porteføljer som styres samlet og vurderes til virkelig verdi. Finansielle derivater til styring av renterisiko inngår også i denne kategorien.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi vil ved første gangs innregning, innregnes til virkelig verdi som er transaksjonsprisen på handelsdagen. Instrumentene måles videre til virkelig verdi, og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg er ikke derivative finansielle instrumenter som vi velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i øvrige kategorier.

Konsernet har aksjer klassifisert i denne kategorien. Finansielle instrumenter i denne kategorien innregnes første gang til virkelig verdi med fradrag for direkte transaksjonskostnader. Verdiendringer føres mot egenkapitalen.

Verdivurdering – etterfølgende måling for finansielle instrument til virkelig verdi

Finansielle instrument til virkelig verdi og finansielle instrumenter tilgjengelig for salg vurderes til virkelig verdi etter første gangs balanseføring. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp med, i en transaksjon mellom uavhengige parter. Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansedagen.

Finansielle instrumenter som ikke er børsnotert eller omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved verdsettelse av vanlige og enkle finansielle instrumenter anvender konsernet modeller basert på data som er observerbare i markedet.

Ved beregning av virkelig verdi på enkelte ikke-standardiserte derivatkontrakter blir det innhentet kurser fra uavhengig tredjepart på balanse dagen.

For konsernets egenkapitalinvesteringer som handles i ikke-aktive markeder, baseres virkelig verdi på balansetidspunktet på tilgjengelig regnskapsinformasjon og følgende vurderinger:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på investeringens egenkapital.

Finansielle instrumenter fraregnes når rettighet til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller er overført ved realisasjon. Når verdipapir klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives under kostpris, føres samlet verdiregulering som er ført mot egenkapitalen over resultatet.

Lån og fordringer

Lån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer førstegangsinnregnes til virkelig verdi med fradrag for direkte transaksjonskostnader.

Lån med flytende rente verdsettes etter første måling til amortisert kost, og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med internrenten.

Lån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen.

Holde til forfall investeringer, balanseført til amortisert kost

Kategorien omfatter verdipapirer som banken har intensjon om og evne til å holde til forfall. Finansielle eiendeler som holdes til forfall blir førstegangsinnregnet til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonsutgifter. Etter førstegangsinnregning blir eiendelene målt til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetode, redusert med eventuelle tap ved verdifall. Fana Sparebank har pr balansetidspunktet obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS i denne porteføljen. I 2008 hadde Fana Sparebank ingen verdipapir i denne porteføljen

Verdifall – nedskrivninger av finansielle eiendeler

Nedskrivninger av finansielle eiendeler, herunder individuelle- og gruppe nedskrivninger, er regnskapsestimater. Nedskrivninger for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Som objektive bevis regnes blant annet: vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. For grupper kan det i tillegg være nasjonale og lokale økonomiske forhold som korrelerer med renteøkning til kunder, økning i arbeidsløshet, reduksjon i boligpriser, negative hendinger i en bransje og lignende. En finansiell eiendel anses å være utsatt for verdifall dersom de objektive bevisene har en negativ effekt på estimert fremtidig kontantstrøm for eiendelen.

Individuelle nedskrivninger

Dersom objektive bevis for verdifall kan identifiseres, beregnes nedskrivningen som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets opprinnelige internrente beregnet etter effektiv rente metode. Endring i kredittisiko påvirker ikke internrenten. Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og endringen i verdi klassifiseres som tapskostnad. Renten beregnet etter effektiv rentemetode på nedskrevet verdi av utlånet inngår i "Netto rente og kredittprovisjonsinntekt".

Gruppenedskrivninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som har blitt vurdert individuelt, men der tapsnedskrivninger ikke er foretatt blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen, og som kan knyttes til gruppen.

Gruppenedskrivningene er i utgangspunktet basert på risikoklassifiseringsmatrisen og erfaringstall fra historiske tapsprosenter fra individuelle nedskrivninger for de respektive risikoklasser i Privatmarkedet (PM) og Bedriftsmarkedet (BM). PM og BM er de overordnede gruppene i gruppenedskrivningsmodellen. Videre er det identifisert særskilte

grupper som prosjektfinansiering i eiendomssegmentet (BM) samt tidlig mislighold (BM) og "makro" hendelser som påvirker betjeningsevne og verdi på sikkerheter (Incurred But Not Reported, IBNR). Gruppene er definert som utlån med like risikoegenskaper. I tillegg dekker gruppenedskrivningsmodellen garantier (BM). Banken har begrenset historisk informasjon om faktiske kontantstrømmer på gruppenivå som grunnlag for å estimere reduksjon i fremtidige kontantstrømmer. Banken bruker anledningen som IAS 39 og utlånsforskriften gir til å anvende erfaring og forenklete beregninger for å estimere nedskrivningen på identifiserte grupper, herunder estimere nedskrivning som en andel av brutto balanseført utlån.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og periodens endringer resultatføres under "Tap på utlån og garantier".

Nedskrivninger på tap konstateres og føres ut av balansen når:

- Mottatt tilbakemelding fra ekstern inkassator om at kunde ikke er søkegod.
- Avvikling av konkursbo.
- Avtale om gjeldsordning, dersom det foreligger usikret krav.
- Banken fatter beslutning om endelig ettergivelse av krav.

Finansiell gjeld

Finansiell gjeld med flytende rente er balanseført til amortisert kost. Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs innregning med fradrag for betalte avdrag og med tillegg eller fradrag for akkumulert amortisering av enhver forskjell mellom kostpris og pålydende. Amortiseringen skjer ved bruk av lineær metode. Ved tilbakekjøp av finansiell gjeld med flytende rente blir forskjellen mellom balanseført verdi og betalt vederlag amortisert lineært over lånets løpetid.

Finansiell gjeld med fast rente blir balanseført til virkelig verdi (FVO). Dette gjelder obligasjonsgjelden og innskudd med fastrente. Ved etterfølgende målinger blir markedspriser for obligasjonsgjeld innhentet på balansedagen fra børs eller ulike meglere. Verdiendring føres over resultatet.

Virkelig verdi på fastrenteinnskudd blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i innskuddene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på innskudd endres ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kredittspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres.

Fana Sparebank deltar i et garantikonsortium i Eksportfinans som skal avlaste Eksportfinans sin likviditetsportefølje for verditap for kredittisiko. Denne garantien blir behandlet som et derivat vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi baseres på rapporter mottatt fra Eksportfinans som viser Fana Sparebank sin andel av verdifall.

PRESENTASJON I BALANSE OG RESULTATREGNSKAP

Kontanter og fordringer på sentralbanker

Kontanter er definert som kontanter og innskudd i Norges Bank.

Utlån

Utlån balanseføres, avhengig av motpart, enten som utlån til kunder, eller som utlån til kredittinstitusjoner, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Renteinntekter utlån inkluderes i netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ved bruk av effektiv rentemetode, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Periodiserte renter inngår i netto utlån i balansen.

Verdiendringer på utlån som kan knyttes til identifiserte objektive bevis for verdifall på balansedagen, inngår i nedskrivninger på utlån (se tidligere omtale under regnskapsprinsipper).

Øvrige verdiendringer på porteføljen av fastrenteutlån som vurderes til virkelig verdi, inngår i linjen "Netto kursgevinster".

Sertifikater og obligasjoner

I denne kategorien inngår alle sertifikater og obligasjoner. Porteføljen omfatter både sertifikater og obligasjoner inkludert i tradingporteføljen, sertifikater og obligasjoner definert som eiendeler balanseført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og sertifikater og obligasjoner som holdes til forfall. Renteinntekter knyttet til disse porteføljene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

Andeler i pengemarkeds- og obligasjonsfond blir også presenter under denne kategorien.

Kursutvikling gjennom året på pengemarkeds- og obligasjonsfond inngår i "Netto rente og kredittprovisjonsinntekter". Ved utgangen av året blir det utbetalt en avkastning i form av nye andeler. Avkastningen inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Kursendring på pengemarkeds- og obligasjonsfondene, eksklusive påløpte renter, inngår i "Netto kursgevinster/tap".

Aksjer og andeler

I denne kategorien inngår aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet og aksjer tilgjengelig for salg med verdiendring over egenkapitalen. Verdiendringer på aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet inngår i "Netto kursgevinster/tap".

Aksjer tilgjengelig for salg regnskapsføres til virkelig verdi i balanse med verdiendringer til egenkapitalen. Nedskrivning foretas når det er objektive indikasjoner på at eiendelen har falt i verdi. Dersom verdien ansees som vesentlig eller langvarig vil det akkumulerte tapet som er innregnet direkte i egenkapitalen (differansen mellom anskaffelseskost og løpende virkelig verdi fratrukket nedskrivning som tidligere er innregnet i resultatet og eventuelle amortiseringsbeløp) fjernes fra egenkapitalen og innregnes i resultatet. Resultatført nedskrivning for en investering i et egenkapitalinstrument reverseres over egenkapitalen.

Finansielle derivater

Finansielle derivater defineres som øvrige eiendeler med verdiendring over resultatet. Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ.

Renteinntekter og kostnader for finansielle derivater inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder, uavhengig av verdimålingsprinsipp.

Rentekostnadene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/-tap".

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, omfatter utstedte sertifikater og obligasjoner. Rentekostnadene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

Bygg og andre varige driftsmidler

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f. eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner	3-5 år
Inventar	3-5 år
EDB-utstyr	3-5 år
Transportmidler	5 år

Eiendelens restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig.

Immaterielle eiendeler

Programvare som spesialtilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

Verdifall - nedskrivninger av ikke finansielle eiendeler

På balansedagen vurderes det om det er indikasjon på verdifall knyttet til balanseført verdi av ikke finansielle eiendeler. Er slike indikasjoner til stede vil gjenvinnbart beløp for eiendelen estimeres. Gjenvinnbart beløp for en eiendel er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Bruksverdi vil være neddiskonterte estimerte fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen.

Inntektsføring/kostnadsføring

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens balanse. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres opp som et tilgodehavende i balansen. Utbytte fra aksjer og grunnfondsbevis inntektsføres det år det mottas. Gebyrer som er direkte betaling for utførte tjenester tas til inntekt når de betales.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har både ytelsesbaserte pensjonsordninger og innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsen beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Virkelig verdi av pensjonsmidlene trekkes fra brutto forpliktelsen. Beregningene bygger på aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Diskonteringsrenten baseres på ti års statsobligasjonsrente justert for å reflektere løpetiden på forpliktelsen. Aktuariemessig gevinst eller tap er amortisert over gjenværende gjennomsnittlig opptjeningstid i en "korridor". IAS19 krever at den delen av estimatavviket som overstiger 10 % av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen skal føres mot resultatet. For etterfølgende perioder tillater IAS 19 at det bygges opp en korridor innen de begrensninger regnskapsstandarden angir. Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet en gang i året så nær måletidspunkt som praktisk mulig av uavhengig aktuar. I tillegg til ytelsesplanen beskrevet over, har noen ansatte innskudds-

basert pensjonsordning. Tilskuddet til ordningen utgjør 5 % av lønn. Pensjonspremien innregnes som personalkostnad i resultatet i de perioder hvor ytelsen er utført av den ansatte.

Skatt

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS 12 – inntekts-skatt. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsesens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revurdering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Betalbar og utsatt skatt blir ført mot egenkapitalen dersom skatten gjelder poster som i samme eller tidligere perioder er ført mot egenkapitalen.

Diverse inntekter og kostnader

Gebyrer og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Gebyr, provisjoner og lignende som belastes kunden ved låneopptak, balanseføres og periodiseres over lånets løpetid (amortisert kost).

Pålopte ikke betalte kostnader ved årets slutt, periodiseres og føres som gjeld i balansen.

Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Aksjeutbytte inntektsføres når det mottas. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer sentralbanker.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i segmentene bedriftsmarked (BM), privatmarked (PM) samt ufordelt bankdrift for inntekter og kostnader som ikke direkte kan henføres til BM og PM, men tilhører stabs og støttefunksjoner. Videre rapporteres datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS som egne segmenter. Fana Sparebank Boligkreditt AS blir hovedsakelig rapportert under segmentet PM. Øvrige datterselskaper rapporteres samlet som et segment.

Segmentrapporteringen bygger på intern finansiell rapportering ut fra konsernets organisering.

Note 2 | Viktige regnskapsmessige og skjønsmessig vurderinger

Banken og bankkonsernet utarbeider estimater og gjør antagelser og forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimaterne som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Inntektsskatt

Banken og konsernet balansefører en skatteforpliktelse basert på kjente transaksjoner og transaksjoner hvor det er mer usikkerhet rundt. Dersom endelig utfall avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad i den perioden avvike fastslås.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For finansiell eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnærminger for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi brukes dersom den er omsatt innenfor rimelig tid, alternativt siste emisjonskurs. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapet egenkapital kombinert med skjønn.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivninger skal foretas hvis objektive bevis for verdifall kan identifiseres. Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Som kriterier for nedskrivning på grupper av utlån brukes tapserfaringer per

kundegruppe med utgangspunkt i de respektive risikoklasser. Rentenivå, arbeidsledighet, eiendomspriser m.m. er faktorer som også vil påvirke de estimerte nedskrivningene.

For ytterligere omtale av metode for individuelle- og gruppe nedskrivninger, se note 1 Regnskapsprinsipper.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuarmessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden. Ved valg av forutsetninger har konsernet tatt utgangspunkt i retningslinjene fra Norsk regnskapsstiftelse pr. august 09. Forutsetningen om diskonteringsrente er fastsatt med utgangspunkt i 10-års statsobligasjonsrente med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsen. Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes ut fra hvordan pensjonsmidlene er investert og ut fra historisk avkastning. Den gjennomsnittlige avkastning på pensjonsmidlene har historisk vært noe høyere enn risikofri rente.

Banken og konsernet bruker dødelighetstabell K2005 i forutsetningene om levetid ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelsene er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner, forventet G-regulering og uttakstilbøyelighet av avtalefestet pensjon, AFP. Norsk regnskapsstiftelse er kommet med nye forutsetninger pr. 31.12.09. Disse forutsetningene er ikke benyttet av banken, men virkningen av endringene er vurdert og er funnet å ikke være vesentlige for banken. Se pensjonsnoten for nærmere beskrivelse av estimater.

Økonomisk levetid for teknisk anlegg og utstyr.

Banken og konsernet fastsetter økonomisk levetid og tilhørende avskrivningssatser for varige driftsmidler. Avskrivningstiden endres dersom levetiden på eiendelene endrer seg. Kasserte og foreldede eiendeler nedskrives.

Note 3 | Segmentrapportering

(i hele 1000 kr)

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i segmentene bedriftsmarked (BM), privatmarked (PM) samt ufordelt bankdrift for inntekter og kostnader som ikke direkte kan henføres til BM og PM, men tilhører stabs og støttefunksjoner. Videre rapporteres datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS som egne segmenter. Fana Sparebank Boligkreditt AS blir hovedsakelig rapportert under segmentet PM.

Øvrige datterselskaper rapporteres samlet som et segment. Øvrige datterselskaper består av AS Kinobygg og Sparedata AS.

Segmentinndelingen baserer seg på bankens interne rapporteringssystemer. Forretningssegmentene bygger på bankens interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet.

2009

Resultat

	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Elimine- ringer	Sum
Netto rente- og kredittprovisjonsinnt.	79 681	108 673	21 821	240	-51	17	12	210 393
Driftsinntekter	9 548	28 675	9 554	25 731	11 672	3 803	-3 416	85 567
Driftskostnader	16 986	45 108	85 804	24 848	11 919	2 320	-3 193	183 792
Tap	24 207	1 415	-					25 622
Resultat før skatt	48 036	90 825	-54 429	1 123	-298	1 500	-211	86 546

2008

Resultat

	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Elimine- ringer	Sum
Netto rente- og kredittprovisjonsinnt.	68 994	118 544	34 349	794	-22	47		222 706
Driftsinntekter	8 558	27 625	-6 253	22 639	10 074	690	-3 326	60 007
Driftskostnader	15 830	48 402	72 257	24 306	11 324	2 171	-2 947	171 343
Tap	18 556	1 223						19 779
Resultat før skatt	43 166	96 544	-44 161	-873	-1 272	-1 434	-379	91 591

2009

Balanse

	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Elimine- ringer	Sum
Netto utlån	2 873 135	7 415 688					-30 949	10 257 874
Andre eiendeler			3 048 646	15 492	5 866	9 420	-1 095 763	1 983 661
Innskudd fra og gjeld til kunder	1 652 688	5 758 015					-6 435	7 404 268
Annen gjeld og egenkapital			5 926 766	15 492	5 866	9 420	-1 120 277	4 837 267

2008

Balanse

	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Elimine- ringer	Sum
Netto utlån	3 043 747	6 969 696					-7 190	10 006 253
Andre eiendeler			2 349 898	10 637	5 619	8 336	-6 682	2 367 808
Innskudd fra og gjeld til kunder	1 545 106	5 861 915					-2 753	7 404 268
Annen gjeld og egenkapital			4 956 320	10 637	5 619	8 336	-11 119	4 969 793

Note 4 | Netto rente og kredittprovisjonsinntekter*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7 167	25 144	7 174	25 159
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder				
- vurdert til amortisert kost	435 830	710 285	447 376	709 891
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	21 416	20 463	21 416	20 463
Renter på derivater knyttet til fastrenteutlån	-4 594	3 240	-4 594	3 240
Renter o.l. inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	30 900	41 745	22 591	41 745
Avkastning pengemarkedsfond	43 180	23 516	43 180	23 516
Andre renteinntekter og lignende inntekter	2	0	28	29
Renteinntekter og lignende inntekter	533 901	824 393	537 171	824 043
Renter og lignende kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	33 579	7 790	32 485	7 790
Renter og lignende kostnader på innskudd og gjeld til kunder				
- vurdert til amortisert kost	173 370	336 834	172 833	335 632
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	20 895	18 938	20 895	18 938
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	106 566	188 264	106 370	188 264
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-13 279	48 368	-13 279	48 368
Andre renter og lignende kostnader	7 452	2 312	7 474	2 345
Renter og lignende kostnader	328 583	602 506	326 778	601 337
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	205 318	221 887	210 393	222 706

Note 5 | Provisjonsinntekter og gebyrer*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Garantiprovisjon	4 731	4 262	4 391	3 987
Kredittprovisjon	1 733	1 466	1 733	1 466
Fondsforvaltning o.l.	1 658	1 937	1 658	1 937
Betalingsformidling	25 292	27 360	25 292	27 360
Forsikringstjenester	3 312	3 300	3 312	3 300
Provisjon regnskapsføring for kunder			11 146	9 786
Meglerprovisjon			25 730	22 639
Andre gebyrer og provisjoner	6 485	4 217	5 327	4 217
Provisjonsinntekter og gebyrer	43 211	42 542	78 589	74 692

Note 6 | Provisjonskostnader*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Gebyr BBS	4 115	4 199	4 115	4 199
Gebyr interbankgebyr	2 280	2 628	2 280	2 628
Gebyr andre	454	658	454	658
Provisjonskostnader	6 849	7 485	6 849	7 485

Note 7 | Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis				
Utbytte datterselskap	263	379	-	-
Utbytte finansielle instrument trading	97	412	97	412
Utbytte finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	0	0	65	156
Utbytte finansielle instrument tilgjengelig for salg	90	617	90	617
Sum utbytte	450	1 408	251	1 185
Netto gevinst/tap på finansielle instrument	2009	2008	2009	2008
Netto gevinst/tap på aksjer trading	4 871	-8 097	4 871	-8 097
Sum netto gevinst/tap finansielle instrument, trading	4 871	-8 097	4 871	-8 097
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	16 864	-18 841	16 864	-18 841
Netto gevinst/tap på aksjer	1 124	-2 404	2 057	-4 396
Netto urealisert gevinst/tap PM-fond	2 316	3 709	2 316	3 709
Netto gevinst/tap på valuta	963	1 824	963	1 824
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	-3 478	69 811	-3 478	69 811
Netto verdiendring utlån	-703	16 367	-703	16 367
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-19 308	-63 568	-19 308	-63 568
Netto verdiendring innskudd	8 329	-8 476	8 329	-8 476
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	6 107	-1 578	7 040	-3 570
Netto gevinst/tap finansielle instrument tilgjengelig for salg	-2 559	765	-2 559	765
Netto gevinst/tap finansielle instrument tilgjengelig for salg	-2 559	765	-2 559	765
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi	8 419	-8 910	9 352	-10 902

Note 8 | Andre inntekter*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Driftsinntekter faste eiendommer	778	1 009	204	71
Øvrige driftsinntekter	2 925	1 366	4 020	2 446
Andre inntekter	3 703	2 375	4 224	2 517

Note 9 | Personal og generelle administrasjonskostnader

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Personalkostnader				
Lønn til ansatte	59 015	53 559	79 042	71 645
Honorar styret	480	460	721	673
Honorar forstanderskapet	107	129	116	129
Honorar kontrollkomité	150	140	158	140
Arbeidsgiveravgift	9 607	8 971	12 510	11 586
Pensjonskostnader (note 31)	7 462	6 012	8 893	7 204
Øvrige personalkostnader	3 480	3 285	4 000	3 606
Personalkostnader	80 301	72 556	105 440	94 983
Administrasjonskostnader				
Opplæringskostnader	1 421	1 265	1 628	1 839
Datakostnader	20 287	16 906	21 041	16 939
Markedsføring	7 573	8 168	10 429	12 380
Frakt og porto	4 111	4 327	4 269	4 455
Andre administrasjonskostnader	1 549	3 126	2 654	4 685
Administrasjonskostnader	34 941	33 792	40 021	40 298

Banken har ikke hatt bonusordning i 2009, men har på bakgrunn av god aktivitet og oppnådde resultater i 2009, besluttet å honorere alle ansatte med en ekstra halv månedslønn. Det er avsatt for kostnaden i regnskapet.

Lån til ansatte	2009	2008	2009	2008
Lån til adm.banksjef	1 979	2 060	1 979	2 060
Lån til ansatte eksl. adm banksjef	113 827	115 451	158 813	144 926

Ansattes rentevilkår er fastsatt i henhold til myndighetenes satser for rentefordel for rimelige lån i arbeidsforhold. Dette innebærer ingen rentesubsidiering i forbindelse med utlån til ansatte. Lånesum på funksjonærvilkår er avgrenset til 3 ganger brutto årslønn og maks 2 millioner.

Lån og kausjoner til ordinære markedsvilkår	2009	2008	2009	2008
Leder bankens forstanderskapet	1 360	1 330	1 360	1 330
Øvrige medlemmer av forstanderskapet eksl. ansatte	8 927	8 609	8 927	8 609
Leder bankens styre	2 386	2 470	2 386	2 470
Øvrige medlemmer av bankens styre eksl ansatte	0	0	0	0
Medlemmer av kontrollkomiteen	0	0	0	0
Antall ansatte / årsverk				
Ansatte 31.12.	124	124	162	161
Årsverk	118	119	155	154

Note 10 | Andre driftskostnader*(i hele 1000 kr)*

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Driftskostnader faste eiendommer	5 738	3 428	5 738	3 428
Ekstern revisjon	566	435	811	721
Kostnader leide lokaler	5 705	5 127	6 691	4 740
Avskrivning på kostning leide lokaler	274	200	274	200
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	2 454	2 763	2 509	2 763
Egne transportkostnader	54	30	54	30
Andre fremmede tjenester	8 216	8 485	8 457	8 485
Øvrige driftskostnader	1 882	2 385	5 641	7 193
Andre driftskostnader	24 889	22 853	30 174	27 560
Honorar til valgt revisor				
Lovpålagt revisjon	413	348	562	456
Andre attestasjonstjenester	109	0	202	0
Sum revisjonstjenester	522	348	764	456
Andre tjenester	40	155	99	285
Sum honorarer valgt revisor eks. mva	562	503	863	741

*) *I morbank sine tall påløper mva.*

Note 11 | Skattekostnader

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Kostnader ved periodeskatt (betalbar skatt)				
Inneværende periode	24 888	31 492	26 264	31 619
- For lite/mye avsatt i skatt året før	-81	108	-76	108
Sum kostnader ved betalbar skatt	24 807	31 600	26 188	31 727
Kostnader ved utsatt skatt				
(Det beregnes 28 % skatt på alle midlertidige forskjeller)				
Endring i midlertidige forskjeller	342	-407	139	-1 035
Endring i ikke innregnede midlertidige forskjeller	36	0	36	0
Kostnader ved utsatt skatt	378	-407	175	-1 035
Sum skattekostnad	25 185	31 193	26 363	30 692

Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt

Resultat før skatt	81 695	95 549	86 546	91 591
Forventet inntektsskatt 28 %	22 875	26 754	24 233	25 645
Skatteeffekt av permanente forskjeller *)	-645	1 335	-829	1 944
Skatteeffekt av 3 % sjablong under fritaksmetoden		36		36
Anvendt underskudd				
Kostnadsført formueskatt	3 000	2 996	3 000	2 996
For lite/mye avsatt skatt året før	-81	108	-76	106
Årets skattekostnad	25 185	31 193	26 363	30 692
Effektiv skattesats	30,8 %	32,6 %	30,5 %	33,5 %

*) Permanente forskjeller innbefatter gevinst/tap på verdipapir under fritaksmetoden.

Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Driftsmidler etc.			-98	-86
Pensjonsplikter	-6 963	-6 749	-7 555	-7 232
Verdipapir		-4 885		-4 885
Andre forskjeller				-294
Sum utsatt skattefordel	-6 963	-11 634	-7 653	-12 498
Driftsmidler	7 289	7 120	7 526	7 356
Premiefond	1 400	1 400	1 400	1 400
Gevinst og tapskonto	13	16	13	13
Verdipapir	981		981	
Øvrige finansielle instrumenter	556	4 827	556	4 827
Overgang ny utlånsforskrift 01.01.06 (1/5 til inntekt)	1 205	2 410	1 205	2 410
Andre forskjeller	36		111	
Sum utsatt skatt	11 479	15 773	11 791	16 005
Utsatt skatt pr 31.12	4 517	4 139	4 138	3 507

I forbindelse med regjeringens tiltakspakke av februar 2009 (ref. sktl. § 16-60 flg), har to av konsernets selskaper fått tilbakebetalt skatt knyttet til underskud for 2008. Fremførbart underskudd er korrigert tilsvarende.

Note 12 | Virkelig verdi på finansielle instrumenter

(i hele 1000 kr)

	MORBANK				KONSERN			
	2009		2008		2009		2008	
	Balanse- ført verdi	Endring til virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Endring til virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Endring til virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Endring til virkelig verdi
Finansielle eiendeler								
Kontanter, innskudd i Norges Bank	107 449		540 912		107 456		540 913	
Utlån til kredittinstitusjoner	8 723		30 023		8 797		30 537	
Netto utlån, virkelig verdi	455 157		340 931		455 157		340 931	
Netto utlån, amortisert kost	8 795 849		9 672 512		9 802 717		9 665 322	
Netto utlån til kunder	9 251 006		10 013 443		10 257 874		10 006 253	
Finansiell derivater	11 105		24 831		11 105		24 831	
Obligasjoner til virkelig verdi (fvo)	1 784 147		1 531 963		1 584 276		1 531 963	
Obligasjoner holde til forfall	800 128	-4 608	0		0		0	
Rentebærende verdipapirer	2 584 275	-4 608	1 531 963		1 584 276		1 531 963	
Aksjer trading	7 825		4 131		7 826		4 131	
Aksjer klassifisert til virkelig verdi	12 550		8 575		15 927		10 912	
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	108 460		78 996		108 460		78 997	
Andeler i tilknyttede selskaper	740		740		740		740	
Sum aksjer, andeler og grunnfond	129 575		92 442		132 953		94 780	
Sum finansielle eiendeler	12 092 133	-4 608	12 233 614		12 102 461		12 229 277	
Finansielle gjeldsinstrumenter								
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 617 961		555 763		1 546 596		555 763	
Innskudd, virkelig verdi	189 139		829 527		189 139		829 527	
Innskudd, amortisert kost	7 221 564		6 628 124		7 215 129		6 625 389	
Innskudd fra kunder	7 410 703		7 457 651		7 404 268		7 454 916	
Verdipapirgjeld, virkelig verdi	1 008 763		1 498 454		1 008 763		1 498 454	
Verdipapirgjeld, amortisert kost	1 075 125	-2 656	1 704 322	-13 772	1 075 125	-2 656	1 704 322	-13 772
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 083 888	-2 656	3 202 776	-13 772	2 083 888	-2 656	3 202 776	-13 772
Finansielle derivater	8 929		19 083		8 929		19 083	
Sum finansielle gjeldsinstrumenter	11 121 481	-2 656	11 235 273	-13 772	11 043 681	-2 656	11 232 538	
Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen								
Sum garantiansvar	295 428		314 061		264 840		283 543	
Udisponerte ordinære rammekreditter	760 042		716 479		823 841		716 159	
Pantsatte verdipapir	1 972 665		1 117 536		1 972 665		1 117 536	

Opplysninger om virkelig verdi

FINANSIELLE INSTRUMENT VURDERT TIL AMORTISERT KOST:

Virkelig verdi estimeres til balanseverdi for utlån, fordringer og gjeld vurdert til amortisert kost.

Utlån og innskudd med flytende rente blir justert ved rentendringer i markedet og ved endring av kredittrisiko. Konsernet vurderer derfor virkelig verdi på slike produkter til å være tilnærmet lik balanseført verdi.

Måling av virkelig verdi for verdipapirgjeld til amortisert kost er basert på markedskurser på balansedagen. Kursene er innhentet fra Norges Fondsmeglerforening.

FINANSIELLE INSTRUMENT VURDERT TIL VIRKELIG VERDI:

Finansielle instrumenter til virkelig verdi er beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper.

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene blir definert som følger:

Nivå 1. Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

Nivå 2. Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1. enten direkte (priser) eller indirekte (utledet av priser).

Nivå 3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input.)

31.12.09	MORBANK				KONSERN			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler								
Utlån	0	0	455 157	455 157	0	0	455 157	455 157
Rentebærende verdipapirer	929 143	855 005	0	1 784 148	929 143	855 005	0	1 784 148
Finansielle derivater	0	11 105	0	11 105	0	11 105	0	11 105
Aksjer	15 809	0	113 027	128 836	19 186	0	113 027	132 213
Sum	944 952	866 110	568 184	2 379 246	948 329	866 110	568 184	2 382 623
Finansielle forpliktelser								
Innskudd	0	189 139	0	189 139	0	189 139	0	189 139
Verdipapirgjeld	0	1 008 763	0	1 008 763	0	1 008 763	0	1 008 763
Finansielle derivater	0	8 929	0	8 929	0	8 929	0	8 929
Sum	0	1 206 831	0	1 206 831	0	1 206 831	0	1 206 831
<hr/>								
31.12.08	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler								
Utlån	0	0	340 931	340 931	0	0	340 931	340 931
Rentebærende verdipapirer	910 861	621 102	0	1 531 963	910 861	621 102	0	1 531 963
Finansielle derivater	0	24 831	0	24 831	0	24 831	0	24 831
Aksjer	9 851	0	81 851	91 702	6 617	0	81 851	88 468
Sum	920 712	645 933	422 782	1 989 427	917 478	645 933	422 782	1 986 193
Finansielle forpliktelser								
Innskudd	0	829 527	0	829 527	0	829 527	0	829 527
Verdipapirgjeld	0	1 498 454	0	1 498 454	0	1 498 454	0	1 498 454
Finansielle derivater	0	19 083	0	19 083	0	19 083	0	19 083
Sum	0	2 347 064	0	2 347 064	0	2 347 064	0	2 347 064

Note 13 | Kontanter, innskudd i Norges Bank

(i hele 1000 kr)

Bankens kontantbeholdning i utenlandsk valuta, er i regnskapet omregnet til norske kroner etter midtkurs pr. 31.12.09

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Kontanter og beholdning i Norges Bank	105 892	538 121	105 899	538 122
Beholdning valuta omregnet i NOK	1 557	2 791	1 557	2 791
Sum kontanter, innskudd i Norges Bank	107 449	540 912	107 456	540 913

Note 14 | Utlån

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Utlån verdsatt til amortisert kost				
Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 748 281	1 908 071	2 099 242	1 905 392
Byggelån	77 718	209 322	77 718	209 322
Nedbetalingslån	7 020 341	7 564 184	7 675 638	7 559 705
Brutto utlån til amortisert kost	8 846 340	9 681 577	9 852 598	9 674 419
Amortisering (gebyrer m.v.)	-3 281	-4 042	-3 464	-4 042
Individuelle nedskrivninger	-39 100	-19 301	-39 100	-19 301
Nedskrivning på grupper av utlån	-28 702	-30 450	-28 919	-30 450
Utlån til amortisert kost	8 775 257	9 627 784	9 781 115	9 620 626
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Fastrenteutlån	444 261	329 390	444 261	329 390
Justering til virkelig verdi	9 154	9 858	9 154	9 858
Utlån til virkelig verdi	453 415	339 248	453 415	339 248
Periodiserte renter	22 334	46 411	23 344	46 379
Netto utlån	9 251 006	10 013 443	10 257 874	10 006 253
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Balanse verdi 01.01.	339 248	371 815	339 248	371 815
Netto tilgang/avgang	114 870	-48 934	114 870	-48 934
Netto verdiregulering over resultat	-703	16 367	-703	16 367
Balanse verdi 31.12.	453 415	339 248	453 415	339 248
Virkelig verddivurdering utlån				
Balanse verdi 01.01	9 858	-6 509	9 858	-6 509
Årets verdiregulering rente	-8 159	22 591	-8 159	22 591
Årets verdiregulering kredittspread	7 455	-6 224	7 455	-6 224
Balanse verdi 31.12.	9 154	9 858	9 154	9 858
Verdiendring pr 31.12. spesifisert				
Verdiregulering rente	7 923	16 082	7 923	16 082
Verdiregulering kredittspread	1 231	-6 224	1 231	-6 224
Balanse verdi 31.12.	9 154	9 858	9 154	9 858

Virkelig verdi på fastrenteutlån beregnes som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer. Renten som brukes til å diskontere kontantstrømmene er basert på rentekurven på balansedagen med tillegg for kredittrisiko.

Beregning av virkelig verdi på fastrenteutlån splittes opp i en rentedel og en kredittspread.

Verdiregulering rente beregnes som endringen i referanserenten fra starttidspunktet til beregningstidspunktet.

Verdiregulering kredittspread er endring i virkelig verdi utover verdiregulering som skyldes endring i referanserenten. Kredittspread er beregnet ved å sammenligne kontantstrømmene for grupper av fastrentelån med lik forfallstruktur for

a) fastrentelån med opprinnelig rente (referanserente + kredittspread)

b) fastrentelån med rente (referanserente + kredittspread) på balansedagen (beregningstidspunktet).

Mer-/mindreverdi mellom a) og b) med fradrag for verdiregulering i referanserenten gir kredittspreaden.

Note 15 | Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område

(i hele 1000 kr)

	MORBANK				KONSERN			
	2009		2008		2009		2008	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Debitorsektorer								
Kredittforetak	27,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sparebanker	0,0	12,0	0,0	0,5	0,0	12,0	0,0	0,5
Private foretak med begr. ansvar (AS mv.)	2 129,3	257,5	2 270,3	276,1	2 125,4	226,9	2 263,1	245,6
Personlig foretak	38,3	0,7	37,4	0,9	38,3	0,7	37,4	0,9
Private institusjoner	116,0	0,4	103,8	0,4	116,0	0,4	103,8	0,4
Personlig næringsdrivende	585,7	21,7	651,0	31,7	615,3	21,7	651,0	31,7
Lønnstakere	6 375,7	3,1	6 937,2	4,4	7 383,3	3,1	6 937,2	4,4
Andre sektorer	18,7	0,0	11,3	0,0	18,7	0,0	11,3	0,0
Sum nominelle verdier	9 290,7	295,4	10 011,0	314,1	10 297,0	264,8	10 003,8	283,5
Individuelle nedskrivninger	-39,1	0,0	-19,3	0,0	-39,1	0,0	-19,3	0,0
Gruppenedskrivninger	-28,7	-2,1	-30,5	-1,1	-28,9	-2,1	-30,5	-1,1
Påløpte renter, amortiseringer	18,9	0,0	42,3	0,0	19,7	0,0	42,3	0,0
Øvrige verdiendringer	9,2	0,0	9,9	0,0	9,2	0,0	9,9	0,0
Netto utlån	9 251,0	293,3	10 013,4	312,9	10 257,9	262,7	10 006,2	282,4
	2009		2008		2009		2008	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Geografisk område								
Hordaland fylke	8 810,8	283,3	9 568,5	293,3	9 764,9	252,7	9 561,3	262,7
Resten av Norge, inkl. Svalbard	461,2	12,1	431,2	20,8	513,4	12,1	431,2	20,8
Norske borgere i utlandet	18,7	0,0	11,3	0,0	18,7	0,0	11,3	0,0
Sum	9 290,7	295,4	10 011,0	314,1	10 297,0	264,8	10 003,8	283,5
Individuelle nedskrivninger	-39,1	0,0	-19,3	0,0	-39,1	0,0	-19,3	0,0
Gruppe nedskrivninger	-28,7	-2,1	-30,5	-1,1	-28,9	-2,1	-30,5	-1,1
Påløpte renter, amortiseringer	18,9	0,0	42,3	0,0	19,7	0,0	42,3	0,0
Øvrige verdiendringer	9,2	0,0	9,9	0,0	9,2	0,0	9,9	0,0
Netto utlån	9 251,0	293,3	10 013,4	312,9	10 257,9	262,7	10 006,2	282,4

Geografisk område = kundens adresse

Note 16 | Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer*(i hele mill. kr)***MORBANK**

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	22	32	3	1	5	4	2	2	0	0	1	0
Industri og bergverk	61	98	3	3	15	15	2	0	0	3	2	1
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	128	120	15	81	19	22	0	0	0	0	0	0
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	184	267	26	29	52	44	7	10	6	2	4	2
Transport	129	159	12	13	11	13	0	1	4	5	1	1
Omsetning og drift av fast eiendom	1721	2102	135	179	81	66	72	92	10	81	17	11
Utvikling byggeprosjekter	267		8	0	11	0	15	0	40	0	11	0
Tjenesteytende næringer ellers	385	285	78	3	24	56	5	1	15	7	2	3
Lønnstagere m.m.	6 394	6 949	4	5	542	495	23	15	1	0	1	1
Sum Nominelle verdier	9 291	10 011	284	314	760	716	126	122	76	97	39	19

KONSERN

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	22	32	3	1	5	4	2	2	0	0	1	0
Industri og bergverk	62	98	3	3	15	15	2	0	0	3	2	1
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	132	120	15	81	19	22	0	0	0	0	0	0
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	183	267	26	29	52	44	7	10	6	2	4	2
Transport	132	159	12	13	11	13	0	1	4	5	1	1
Omsetning og drift av fast eiendom	1 722	2 102	104	149	82	66	72	92	10	81	17	11
Utvikling byggeprosjekter	268	0	8	0	12	0	15	0	40	0	11	0
Tjenesteytende næringer ellers	374	285	78	3	26	56	5	1	15	7	2	3
Lønnstagere m.m.	7 402	6 949	4	5	602	495	23	15	1	0	1	1
Sum Nominelle verdier	10 297	10 011	253	284	824	716	126	122	76	97	39	19

*) For verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Note 17 | Misligholdte, tapsutsatte engasjementer*(i hele 1000 kr)*

	2009	2008
MORBANK OG KONSERN		
Brutto misligholdte engasjement	126 175	121 419
Nedskrivninger på misligholdte engasjement	29 808	5 792
Netto misligholdte engasjement	96 367	115 627
Brutto øvrige tapsutsatte utlån	76 360	97 258
Nedskrivninger på øvrige tapsutsatte lån	15 799	13 509
Netto øvrige tapsutsatte lån	60 561	83 749

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdet ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdt senest 90 dager etter betalingsforfall. Tapsutsatte engasjement er samlet utlån og garantier mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Note 18 | Nedskrivninger på utlån og garantier

(i hele 1000 kr)

MORBANK

Tap utlån og garantier	2009			2008		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	19 799	0	19 799	8 414	0	8 414
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-1 748	1 035	-713	8 150	1 117	9 267
Sum endringer i nedskrivninger	18 051	1 035	19 086	16 564	1 117	17 681
Amortiseringseffekter	4 969	0	4 969	594	0	594
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	2 103	0	2 103	1 502	0	1 502
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	838	0	838	1 292	0	1 292
Sum brutto tap	25 961	1 035	26 996	19 952	1 117	21 069
Inngått på tidligere konstaterte tap	-1 591	0	-1 591	-1 290	0	-1 290
Sum tap på utlån og garantier	24 370	1 035	25 405	18 662	1 117	19 779

Utvikling nedskrivninger	2009			2008		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	19 301	0	19 301	10 887	0	10 887
Periodens nye nedskrivninger	25 274	0	25 274	13 654	0	13 654
Reduksjon i nedskrivninger	-5 916	0	-5 916	-4 441	0	-4 441
Konstaterte tap med tidligere avskrivninger	-561	0	-561	-734	0	-734
Amortiseringseffekter	1 002	0	1 002	-65	0	-65
Individuelle nedskrivninger 31.12.	39 100	0	39 100	19 301	0	19 301
Gruppenedskrivninger 01.01.	30 450	1 117	31 567	22 300	0	22 300
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	-1 748	1 035	-713	8 150	1 117	9 267
Gruppenedskrivninger 31.12.	28 702	2 152	30 854	30 450	1 117	31 567

KONSERN

Tap utlån og garantier	2009			2008		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	19 799	0	19 799	8 414	0	8 414
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-1 531	1 035	-496	8 150	1 117	9 267
Sum endringer i nedskrivninger	18 268	1 035	19 303	16 564	1 117	17 681
Amortiseringseffekter	4 969	0	4 969	594	0	594
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	2 103	0	2 103	1 502	0	1 502
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	838	0	838	1 292	0	1 292
Sum brutto tap	26 178	1 035	27 213	19 952	1 117	21 069
Inngått på tidligere konstaterte tap	-1 591	0	-1 591	-1 290	0	-1 290
Sum tap på utlån og garantier	24 587	1 035	25 622	18 662	1 117	19 779

Utvikling nedskrivninger	2009			2008		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	19 301	0	19 301	10 887	0	10 887
Periodens nye nedskrivninger	25 274	0	25 274	13 654	0	13 654
Reduksjon i nedskrivninger	-5 916	0	-5 916	-4 441	0	-4 441
Konstaterte tap med tidligere avskrivninger	-561	0	-561	-734	0	-734
Amortiseringseffekter	1 002	0	1 002	-65	0	-65
Individuelle nedskrivninger 31.12.	39 100	0	39 100	19 301	0	19 301
Gruppenedskrivninger 01.01.	30 450	1 117	31 567	22 300	0	22 300
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	-1 531	1 035	-496	8 150	1 117	9 267
Gruppenedskrivninger 31.12.	28 919	2 152	31 071	30 450	1 117	31 567

Note 19 | Kredittisiko og risikoklassifisering **BEDRIFTSMARKED**

(I hele mill. kr)

Risikoklassifiseringssystem

Alle næringslivsengasjement med institusjonell sektor 710-790 med sum engasjement > 500.000 NOK risikoklassifiseres minst årlig.

Risikoklassifiseringen skjer på grunnlag av tre risikofaktorer som gir karakterer for følgende forhold:

Risikofaktor	Parameter	Vekting	Karaktersystem
Betalingssevne	Regnskap/kontantstrømanalyse	50 %	Karakter A til E
Betalingsvilje	Andre forretningsrisikoer	30 %	Karakter A til E
Sikkerhet	Realisasjons-/depotverdier ift sum engasjement	20 %	Karakter A til E

Ved regnskapsvurderingen tas det hensyn til følgende nøkkeltall:

Komponenter	Vekting	Nøkkeltall
Lønnsomhet	35 %	Kontantstrøm i % av gjeld Resultatgrad Totalrentabilitet
Likviditet	30 %	Likviditetsgrad 1
Soliditet	35 %	Egenkapitalandel

På bakgrunn av ovennevnte matriser blir det enkelte engasjement tildelt verdier som fordeler engasjementene i fem hovedklasser.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risiko	Minimal	Lav	Middels	Høy	Meget høy
Grenseverdier fra-til	1,0 - 1,7	1,7 - 2,5	2,5 - 3,3	3,3 - 4,0	4,0 - 5,0

Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. Engasjementer som er garantert av Den norske Stat, (fylkes-)kommune eller er sikret med bankinnskudd tildeles risikoklasse A.

MORBANK Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement*		Individuelle tapsnedskrivn.		Gruppedskrivning	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
A	556,2	572,8	22,9	19,6	98,8	64,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
B	1 070,6	1 254,4	36,6	137,2	70,9	98,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,3
C	791,3	731,5	186,1	144,0	43,2	46,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	5,0	5,2
D	340,3	451,6	31,9	5,1	3,4	8,2	71,1	93,2	33,2	69,5	17,5	10,5	12,5	17,4
E	109,6	43,2	2,0	2,2	0,1	1,4	32,2	13,3	41,6	27,3	19,4	8,4	3,9	0,1
Ikke klassifisert	28,1	8,2	0,8	1,1	1,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Sum	2 896,2	3 061,8	280,3	309,3	217,4	221,0	103,3	106,5	76,0	96,8	36,9	18,9	22,7	24,3

KONSERN Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement*		Individuelle tapsnedskrivn.		Gruppedskrivning	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
A	560,9	572,8	22,9	19,6	99,1	64,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
B	1 089,6	1 254,4	36,6	137,2	75,0	98,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,3
C	796,2	731,5	186,1	113,9	43,2	46,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	5,0	5,2
D	337,6	451,6	1,8	5,1	3,4	8,2	71,1	93,2	33,2	69,5	17,5	10,5	12,5	17,4
E	109,6	43,2	2,0	2,2	0,1	1,4	32,2	13,3	41,6	27,3	19,4	8,4	3,9	0,1
Ikke klassifisert	1,0	8,2	0,8	1,1	1,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Sum	2 894,8	3 061,8	250,2	279,2	221,9	221,0	103,3	106,5	76,0	96,8	36,9	18,9	22,7	24,3

*) Misligholdte engasjement er definert som kunder med overtrekk/restanse over kr. 100 i mer enn 90 dager.

Kommentar til utvikling i risikoklasser fra 31.12.2008 til 31.12.2009

BM har en nedgang i brutto utlån i 2009. Det er videre en migrering av kunder fra risikoklasse B, en reduksjon fra 41,0 % til 37,6 % av brutto utlån.

Noen kunder har migrert fra risikoklasse B til A, men de fleste har i hovedsak migrert til risikoklasse C. Kunder innenfor risikoklasse D er redusert fra 14,8 % til 11,7 % av brutto utlån, mens kundegruppen innenfor risikoklasse E har økt fra 1,4 % til 3,8 % av brutto utlån. Kunder med engasjement mindre enn kr. 500 000 som er delvis klassifisert (ikke årlig klassifisert), utgjør 79 mill. pr. 31.12. 2009.

Tap

Resultatførte individuelle tapsnedskrivninger er økt med 18 MNOK i 2009. Totalt balanseførte individuelle tapsnedskrivninger i 2009 er 36,9 MNOK, som er 1,27 % av brutto utlån BM. Gruppedskrivninger er redusert med 1,6 MNOK. Gruppedskrivninger utgjør pr. 31.12.2009 0,78 % av brutto utlån BM.

Note 20 | Kreditrisiko og risikoklassifisering **PRIVATMARKED**

Risikoklassifiseringssystem og oppbygging

Alle engasjement for privatkundesektor større enn NOK 100 000 med sikkerhet klassifiseres.

Klassifiseringen skjer på grunnlag av et 3-komponent system som gir karakterer for følgende forhold:

Faktor	Vekting	Karaktersystem
Betalingssevne	50 %	Karakter A til E
Sikkerhetsdekning	30 %	Karakter A til E
Betalingsvilje	20 %	Karakter A til E

Betalingsvilje er basert på flere atferdskriterier, herunder betalingsanmerkninger.

Faktorene vektet i forhold til hverandre og danner kundens risikoklasse og vi får en inndeling av engasjementene i 5 akkumulerte risikogrupper som angitt nedenfor.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risikograd:	Minimal	Liten	Middels	Høy	Meget høy

For personkunder oppdateres risikoklassifiseringen hver gang det foretas endring på kundens engasjement eller pant.

Ut over det gjennomgås kunder med restrisiko periodisk på manuell basis. I tillegg til å gi en løpende oversikt over risikoeksponeringen, brukes risikoklassifisering også ifm prising av engasjementer.

MORBANK Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement*		Individuelle tapsnedskrivn.		Gruppe nedskrivning	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
A	1 333,3	1 642,0	1,0	1,3	207,5	193,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,8
B	3 739,5	4 176,0	0,3	0,9	296,0	268,0	9,8	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	4,4
C	945,2	836,0	1,7	2,1	28,3	19,4	0,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,8
D	330,6	249,0	0,0	0,0	3,6	3,8	5,7	4,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3
E	14,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	0,4	0,4	0,0	1,1	0,3	0,0	0,0
Ikke klassifisert	31,8	39,0	0,1	0,0	7,0	10,6	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	6 394,5	6 949,0	3,1	4,3	542,3	495,4	22,9	15,1	0,8	0,4	1,3	0,5	7,9	7,3

KONSERN Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement*		Individuelle tapsnedskrivn.		Gruppe nedskrivning	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
A	1 565,8	1 642,0	1,0	1,3	222,8	193,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,8
B	4 410,1	4 176,0	0,3	0,9	335,9	268,0	9,8	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	4,4
C	1 035,8	836,0	1,7	2,1	32,3	19,4	0,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,8
D	344,6	249,0	0,0	0,0	3,7	3,8	5,7	4,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3
E	14,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	0,4	0,4	0,0	1,1	0,3	0,0	0,0
Ikke klassifisert	31,8	39,0	0,1	0,0	7,0	10,6	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	7 402,1	6 949,0	3,1	4,3	601,6	495,4	22,9	15,1	0,8	0,4	1,3	0,5	8,1	7,3

*) Misligholdte engasjement er definert som kunder med overtrekk/restanse over kr. 100 i mer enn 90 dager.

Kommentarer til utvikling:

Konsernet har relativt lav risiko i privatmarkedsporteføljen. Det er en liten migrering av sum engasjement til lavere risikoklasser i 2009.

Totale engasjement i risikoklassene A og B utgjør 81 % av porteføljen, mot 84 % pr. 31.12.08.

Tap

Tapsestimat er fremkommet som et resultat av erfaringstall og lokale markedsforhold.

Fana Sparebank har i siste 10 års perioden tilnærmet ikke hatt tap på privatmarkedsporteføljen. Økning i arbeidsledighet og rente er de mest kritiske faktorene i forhold til tapsrisiko.

Note 21 | Kreditrisiko – pantesikkerhet i bolig

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Lån med sikkerhet i bolig < 80% av forsvarlig verdigrunnlag	6 727,1	7 428,5	7 733,2	7 428,5
Lån med sikkerhet i bolig > 80% av forsvarlig verdigrunnlag	1 129,8	801,4	1 160,9	801,4
Øvrige utlån	1 433,8	1 781,1	1 402,8	1 773,9
Sum utlån	9 290,6	10 011,0	10 296,8	10 003,8

Før nedskrivninger, og øvrige verdiendringer på utlån.

Note 22 | Finansielle derivater

(i hele 1000 kr)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler (swapper) for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Derivatene blir vurdert til virkelig verdi og kursgevinst/-tap blir klassifisert som "Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter". Renteinntekter og -kostnader som følge av renteavtalene bokføres fortløpende og inngår i "Netto renteinntekter" til banken.

Tabellen under viser de finansielle derivatenes nominelle verdi i tillegg til positive og negative markedsverdier. Positiv markedsverdi blir bokført som eiendel i balansen, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Tabellen under inkluderer ikke påløpte renter da disse blir ført i balansen under "Forskuddsbetalte og opptjente renter" eller "Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter".

Banken har også et derivat knyttet opp til et garantikonsortium knyttet til Eksportfinans. Derivatet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

	31.12.09			31.12.08		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Swapper	359 400	0	5 496	230 800	0	9 693
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Swapper	984 500	11 105	0	1 508 500	24 831	0
Derivat, garantikonsortium Eksportfinans	0	0	3 433	0	0	9 390
Sum finansielle derivater	1 343 900	11 105	8 929	1 739 300	24 831	19 083

Note 23a | Rentebærende verdipapirer MORBANK

(i hele 1000 kr)

Beholdning av obligasjoner, sertifikater og pengemarkedsfond er klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring. På balansetidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Norges Fondsmeglerforbund. Norges Fondsmeglerforbund nedsetter hvert år en komité av nøytrale parter som beregner markedsverdier pr årsskiftet. Beregningene gjennomføres ved hjelp av godt utprøvde og anerkjente systemer. Utgangspunktet for beregningene er NIBOR rentene i den korte enden og swap-rentene for lån med løpetid over ett år. Risikotillegg samt eventuelt likviditetstillegg fastsettes av komiteens medlemmer for hvert enkelt lån. Virkelig verdi for pengemarkedsfondene er basert på kvoterte priser i et aktivt marked.

	31.12.09			31.12.08	
	Risiko vekt	Balanseført verdi	Markedsverdi	Balanseført verdi	Markedsverdi
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige:					
Norsk stat	0	67 327	67 327	0	0
Kommuner og fylkeskommuner	20	30 424	30 424	29 983	29 983
Sum utstedt av det offentlige		97 751	97 751	29 983	29 983
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre:					
Særskilt sikre obligasjoner	10	1 195 436	1 190 828	1 04 618	1 04 618
Finansforetak	20	239 461	239 461	371 967	371 967
Øvrige	100	122 484	122 484	114 534	114 534
Sum utstedt av andre		1 557 382	1 552 774	591 119	591 119
Sum obligasjoner og sertifikater		1 655 133	1 650 525	621 102	621 102
<i>Portefølleinndeling</i>		<i>Ansk. kost</i>	<i>Balanseverdi</i>	<i>Andel børs</i>	<i>Effektiv rente</i>
Tradingportefølle		0	0	0	0
Klassifisert holde til forfall		800 140	800 128	0,0 %	2,27 %
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring		860 382	855 005	62,2 %	2,96 %
Sum		1 660 522	1 655 133	32,1 %	2,74 %

Effektiv rente er hensyntatt rente eks. realisert og urealisert gevinst

Beholdningsendring holde til forfall obligasjoner

	Særskilt sikre obligasjoner
Inng. balanse 01.01.09	-
Tilgang	800 140
Avgang	0
Tap/gevinst	0
Periodisert verdiendring	-12
Utg. beholdning 31.12.09	800 128

	31.12.09		31.12.08	
	Balanseført verdi	Markedsverdi	Balanseført verdi	Markedsverdi
Beholdning av pengemarkedsfond				
Banklikviditet Global			72 034	72 034
Banklikviditet Norge	118 014	118 014	87 858	87 858
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon I	108 541	108 541	104 295	104 295
Danske Invest Banksikkerhet	53 915	53 915	51 383	51 383
Holberg Likviditet	164 672	164 672	156 042	156 042
Holberg Likviditet II	110 989	110 989	106 364	106 364
Skagen Høyrente Institusjon	136 415	136 415	131 622	131 622
Pareto Likviditet	52 659	52 659	50 085	50 085
Storebrand Likviditet	51 730	51 730	50 062	50 062
Terra Sparebank	104 739	104 739	75 724	75 724
Sum pengemarkedsfond	901 675	901 675	885 469	885 469
Beholdning av obligasjonsfond				
Danske Invest Norsk obligasjon	27 468	27 468	25 392	25 392
Sum obligasjonsfond	27 468	27 468	25 392	25 392
Sum rentebærende verdipapir	2 584 276	2 579 667	1 531 963	1 531 963

Note 23b | Rentebærende verdipapirer **KONSERN**

(i hele 1000 kr)

Beholdning av obligasjoner, sertifikater og pengemarkedsfond er klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring.

På balansetidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Norges

Fondsmeglerforbund. Norges Fondsmeglerforbund nedsetter hvert år en komité av nøytrale parter som beregner markedsverdier pr årsskiftet.

Beregningene gjennomføres ved hjelp av godt utprøvde og anerkjente systemer. Utgangspunktet for beregningene er NIBOR rentene i den korte enden og swap-rentene for lån med løpetid over ett år. Risikotillegg samt eventuelt likviditetstillegg fastsettes av komiteens medlemmer for hvert enkelt lån.

Virkelig verdi for pengemarkedsfondene er basert på kvoterte priser i et aktivt marked.

	31.12.09			31.12.08	
	Risiko vekt	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi	Markeds- verdi
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige					
Norsk stat	0	67 327	67 327	0	0
Kommuner og fylkeskommuner	20	30 424	30 424	29 983	29 983
Sum utstedt av det offentlige		97 751	97 751	29 983	29 983
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre					
Særskilt sikre obligasjoner	10	195 438	195 438	104 618	104 618
Finansforetak	20	239 461	239 461	371 967	371 967
Øvrige	100	122 484	122 484	114 534	114 534
Sum utstedt av andre		557 384	557 384	591 119	591 119
Sum obligasjoner og sertifikater		655 135	655 135	621 102	621 102
Porteføljeinndeling					
		Ansk. kost	Balanseverdi	Andel børs	Effektiv rente
Tradingportefølje		0	0	0	0
Klassifisert holde til forfall		-	0	0	0
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring		660 342	655 135	81,1 %	2,96 %
Sum		660 342	655 135	81,1 %	2,96 %

Effektiv rente er hensyntatt rente eks. realisert og urealisert gevinst.

Beholdningsendring holde til forfall obligasjoner

	Særskilt sikre obligasjoner
Inngående balanse 01.01.09	0
Tilgang	0
Avgang	0
Tap/gevinst	0
Periodisert verdiendring	0
Utgående beholdning 31.12.09	0

	31.12.09		31.12.08	
	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi	Markeds- verdi
Beholdning av pengemarkedsfond				
Banklikviditet Global			72 034	72 034
Banklikviditet Norge	118 014	118 014	87 858	87 858
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon I	108 541	108 541	104 295	104 295
Danske Invest Banksikkerhet	53 915	53 915	51 383	51 383
Holberg Likviditet	164 672	164 672	156 042	156 042
Holberg Likviditet II	110 989	110 989	106 364	106 364
Skagen Høyrente Institusjon	136 415	136 415	131 622	131 622
Pareto Likviditet	52 659	52 659	50 085	50 085
Storebrand Likviditet	51 730	51 730	50 062	50 062
Terra Sparebank	104 739	104 739	75 724	75 724
Sum pengemarkedsfond	901 675	901 675	885 469	885 469
Beholdning av obligasjonsfond				
Danske Invest Norsk obligasjon	27 468	27 468	25 392	25 392
Sum obligasjonsfond	27 468	27 468	25 392	25 392
Sum rentebærende verdipapir	1 584 276	1 584 276	1 531 963	1 531 963

Note 24 | Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap MORBANK

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.09	31.12.08
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	7 825 988	4 131 225
Unoterte	0	0
Fondandeler	0	0
Sum trading	7 825 988	4 131 225
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	0	0
Unoterte	4 711 500	3 004 500
Fondandeler	7 838 770	5 570 804
Sum klassifisert til virkelig verdi	12 550 270	8 575 304
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	144 333	149 223
Unoterte	108 315 233	78 846 384
Fondandeler	0	0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	108 459 566	78 995 607
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	128 835 824	91 702 136

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr 31.12.2009 for morbank

Selskapets navn	Aksjekapital (i hele 1000 kr)	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markeds- verdi
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
DnB NOR ASA	16 287 990	36 753	0,00 %	2 306 251	2 306 251
DNO ASA	226 214	100 000	0,01 %	507 000	507 000
Marine Harvest ASA	2 681 170	400 000	0,01 %	1 692 000	1 692 000
Q-Free ASA	22 820	22 000	0,04 %	475 200	475 200
Rieber & Søn ASA	775 757	20 000	0,03 %	820 000	820 000
GC Rieber Shipping	78 860	9 000	0,02 %	229 500	229 500
Oslo Børs VPS Holding	86 008	10 000	0,02 %	600 000	600 000
Lighthouse Caledonia AS	157 931	153 000	0,01 %	42 840	42 840
Moblie Media AS	59 932	289	0,00 %	0	0
Helgeland Sparebank egenkapitalbevis	220 013	2 800	0,13 %	336 000	336 000
Sandnes Sparebank egenkapitalbevis	710 581	7 005	0,10 %	556 898	556 898
SpareBank1 Buskerud-Vestfold egenkapitalbevis	233 427	2 603	0,11 %	260 300	260 300
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				7 825 988	7 825 988
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
Borea Noterte III AS	471 000	25 000	0,53 %	1 612 500	1 612 500
Norgesinvestor Opportunities AS	74 880	30 000	3,21 %	3 099 000	3 099 000
Holberg Norden		11 312		2 096 971	2 096 971
Skagen Global		3 191		2 226 745	2 226 745
Skagen Kon-Tiki		5 102		2 402 963	2 402 963
Terra Europa		943		1 112 092	1 112 092
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				12 550 270	12 550 270
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste AS	100 000	6 700	0,67 %	6 700	6 700
Nordito	253 846	14 270	0,14 %	2 639 950	2 639 950
Frende Holding AS	425 000	527 691	12,42 %	63 322 920	63 322 920
Borea Kreditt AS	5 819	50 000	0,86 %	646 000	646 000
Eiendomskreditt	199 550	171 000	8,57 %	17 271 000	17 271 000
Eksportfinans	2 771 097	943	0,36 %	14 277 592	14 277 592
Epsis AS	300	130	0,04 %	9 780	9 780
Fish Pool AS	2 106	8 377	5,17 %	1 005 240	1 005 240
Norne Eierselskap AS	30 000	2 532 466	8,44 %	7 597 398	7 597 398
Imarex NOS ASA	15 090	2 516	0,02 %	143 412	143 412
Kredittforeningen for sparebanker	50 000	920	1,84 %	947 600	947 600
Nordiag ASA	54 065	565	0,00 %	921	921
Novel Diagnostics ASA	100	200	0,06 %	16 000	16 000
Sarsia Innovation	24 100	167	0,17 %	17 128	17 128
Spama	3 155	500	1,58 %	557 925	557 925
Sum aksjer tilgjengelig for salg				108 459 566	108 459 566
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis				128 835 824	128 835 824
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	740 364	740 364
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilnyttet selskap				129 576 188	129 576 188

Note 25 | Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap **KONSERN**

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.09	31.12.08
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	7 825 988	4 131 225
Unoterte	-	-
Fondandeler	-	-
Sum trading	7 825 988	4 131 225
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	3 376 943	2 336 538
Unoterte	4 711 500	3 004 500
Fondandeler	7 838 770	5 570 804
Sum klassifisert til virkelig verdi	15 927 213	10 911 842
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	144 333	149 223
Unoterte	108 315 233	78 846 384
Fondandeler	-	-
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	108 459 566	78 995 607
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	132 212 767	94 038 674

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr 31.12.2009 for konsern

<i>Selskapets navn</i>	<i>Aksjekapital (i hele 1000 kr)</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markeds- verdi</i>
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
DnB NOR ASA	16 287 990	36 753	0,00 %	2 306 251	2 306 251
DNO ASA	226 214	100 000	0,01 %	507 000	507 000
Marine Harvest ASA	2 681 170	400 000	0,01 %	1 692 000	1 692 000
Q-Free ASA	22 820	22 000	0,04 %	475 200	475 200
Rieber & Søn ASA	775 757	20 000	0,03 %	820 000	820 000
GC Rieber Shipping	78 860	9 000	0,02 %	229 500	229 500
Oslo Børs VPS Holding	86 008	10 000	0,02 %	600 000	600 000
Lighthouse Caledonia AS	157 931	153 000	0,01 %	42 840	42 840
Moblie Media AS	59 932	289	0,00 %	0	0
Helgeland Sparebank egenkapitalbevis	220 013	2 800	0,13 %	336 000	336 000
Sandnes Sparebank egenkapitalbevis	710 581	7 005	0,10 %	556 898	556 898
SpareBank 1 Buskerud-Vestfold egenkapitalbevis	233 427	2 603	0,11 %	260 300	260 300
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				7 825 988	7 825 988
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
DnB NOR ASA	16 287 990	12 251	0,00 %	768 750	768 750
Itera Consulting Group ASA	25 602	70 000	0,08 %	329 000	329 000
Lighthouse Caledonia AS	157 931	25 500	0,00 %	7 140	7 140
Marine Harvest ASA	2 681 170	50 000	0,00 %	211 500	211 500
Orkla ASA	1 286 163	5 000	0,00 %	284 250	284 250
Tomra Systems ASA	155 020	6 000	0,00 %	166 200	166 200
Statoil ASA	7 971 617	4 311	0,00 %	624 233	624 233
Tide ASA	45 119	25 510	0,11 %	688 770	688 770
Norwegian Property ASA	226 640	10 000	0,00 %	135 000	135 000
Telenor ASA	9 947 330	2 000	0,00 %	162 100	162 100
Borea Noterte III AS	471 000	25 000	0,53 %	1 612 500	1 612 500
Norgesinvestor Opportunities AS	74 880	30 000	3,21 %	3 099 000	3 099 000
Holberg Norden		11 312		2 096 971	2 096 971
Skagen Global		3 191		2 226 745	2 226 745
Skagen Kon-Tiki		5 102		2 402 963	2 402 963
Terra Europa		943		1 112 092	1 112 092
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				15 927 213	15 927 213

<i>Selskaps navn</i>	<i>Aksjekapital (i hele 1000 kr)</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markeds- verdi</i>
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste AS	100 000	6 700	0,67 %	6 700	6 700
Nordito	253 846	14 270	0,14 %	2 639 950	2 639 950
Frende Holding AS	425 000	527 691	12,42 %	63 322 920	63 322 920
Borea Kreditt AS	5 819	50 000	0,86 %	646 000	646 000
Eiendomskreditt	199 550	171 000	8,57 %	17 271 000	17 271 000
Eksporffinans	2 771 097	943	0,36 %	14 277 592	14 277 592
Epsis AS	300	130	0,04 %	9 780	9 780
Fish Pool AS	2 106	8 377	5,17 %	1 005 240	1 005 240
Norne Eierselskap AS	30 000	2 532 466	8,44 %	7 597 398	7 597 398
Imarex NOS ASA	15 090	2 516	0,02 %	143 412	143 412
Kredittforeningen for sparebanker	50 000	920	1,84 %	947 600	947 600
Nordiag ASA	54 065	565	0,00 %	921	921
Novel Diagnostics ASA	100	200	0,06 %	16 000	16 000
Sarsia Innovation	24 100	167	0,17 %	17 128	17 128
Spama	3 155	500	1,58 %	557 925	557 925
Sum aksjer tilgjengelig for salg				108 459 566	108 459 566
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis for konsern				132 212 767	132 212 767
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	740 364	740 364
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilnyttet selskap				132 953 131	132 953 131

Note 26 | Datterselskap

	<i>Forretnings- kontor</i>	<i>Eierandel</i>	<i>Andel av stemme- berettiget kapital</i>	<i>Adresse</i>
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Regnskap AS	Midtun	100 %	100 %	Pb. 125 Midtun
Fana Sparedata AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Boligkreditt AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
AS Kinobygg	Nesttun	85,34 %	85,34 %	Pb. 10 Nesttun

Verdi konsoliderte datterselskaper (i hele tall)

	<i>Aksjekapital</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Pålydende</i>	<i>Kostpris/ bokf. verdi</i>	<i>Resultat e/skatt i kr</i>	<i>Andelenkap. 31.12.09</i>
Fana Sparedata AS	500 000	500	1 000	500 000	345 302	1 529 313
Fana Sparebank Eiendom AS	5 758 000	5 758	1 000	5 758 000	802 650	6 086 325
Fana Sparebank Regnskap AS	500 000	500	1 000	1 873 000	-215 335	1 458 739
Fana Sparebank Boligkreditt AS	75 000 000	75 000	1 000	75 035 000	2 263 000	77 263 000
AS Kinobygg	114 600	163	600	498 155	1 143 568	5 869 248
Sum eierinteresser i datterselskaper				83 664 155	4 339 185	92 206 625

Note 27 | Immateriell eiendeler

(i hele 1000 kr)

	MORBANK			KONSERN		
	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Total	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Total
Anskaffelseskost 1.1.2008	6 691	0	6 691	6 898	0	6 898
Tilgang i året	2 029	0	2 029	2 029	1 219	3 248
Avgang i året til anskaffelseskost	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2008	8 720	0	8 720	8 927	1 219	10 146
Akkumulerte av- og nedskrivninger	5 040	0	5 040	5 172	406	5 578
Bokført verdi pr. 31.12.2008	3 680	0	3 680	3 755	813	4 568
Anskaffelseskost 1.1.2009	8 720	0	8 720	8 927	1 219	10 146
Tilgang i året	2 689	0	2 689	2 689	0	2 689
Avgang i året til anskaffelseskost	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2009	11 409	0	11 409	11 616	1 219	12 835
Akkumulerte av- og nedskrivninger	7 277	0	7 277	7 450	813	8 263
Bokført verdi pr. 31.12.2009	4 132	0	4 132	4 166	406	4 572
Ordinære avskrivninger i år	2 237	0	2 237	2 278	406	2 684

Programvare og lisenser har en regnskapsmessig lineær avskrivning over 3 år.

Øvrige immaterielle eiendeler i konsernet er knyttet til oppkjøp av regnskapskontor i datterselskap.

Fana Sparebank Regnskap AS kjøpte i 2008 aksjene i MSR Marion Senneseth Regnskapskontor AS.

Det ble deretter gjennomført en fusjon mellom Fana Sparebank Regnskap AS og MSR Marimon Senneseth Regnskapskontor AS.

Merverdiene ved oppkjøp er knyttet til vederlag for arbeidskontrakt for daglig leder, samt kundeforhold i oppkjøpt selskap.

Merverdiene avskrives lineært over 3 år i hht arbeidskontraktens løpetid.

Total kostpris for aksjene i MSR Marion Senneseth Regnskapskontor	1 440,6
Bokført egenkapital i MSR på oppkjøpstidspunktet	221,6
Merverdier	1 219,1
Merverdier knyttet til kundeportefølje	600,0
Merverdier knyttet til vederlag for arbeidskontrakt	619,1
Sum merverdier ved oppkjøp	1 219,1
To års avskrivning	812,7
Bokført verdi 31.12.09	406,4

Note 28 | Varige driftsmidler

(i hele 1000 kr)

	MORBANK			KONSERN		
	<i>Maskiner, inventar og transportmidler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Sum</i>	<i>Maskiner, inventar og transportmidler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Sum</i>
Anskaffelseskost 1.1.2008	92 790	91 237	184 027	96 935	94 544	191 479
Tilgang i året	2 066	3 055	5 121	3 695	5 069	8 764
Avgang i året til anskaffelseskost	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000
Anskaffelseskost pr. 31.12.2008	94 856	93 292	188 148	100 630	98 613	199 243
Akkumulerte av- og nedskrivninger	88 996	16 411	105 407	92 861	17 549	110 410
Bokført verdi pr. 31.12.2008	5 860	76 881	82 741	7 769	81 064	88 833
Anskaffelseskost 1.1.2009	94 856	93 292	188 148	100 630	98 613	199 243
Tilgang i året	2 223	3 829	6 052	2 608	3 829	6 437
Avgang i året til anskaffelseskost	68 046	9 566	77 612	68 046	9 566	77 612
Anskaffelseskost pr. 31.12.2009	29 033	87 555	116 588	35 192	92 876	128 068
Akk. av- og nedskrivninger	23 754	9 098	32 852	28 242	10 301	38 543
Bokført verdi pr. 31.12.2009	5 279	78 457	83 736	6 950	82 575	89 525
Ordinære avskrivninger i år	2 804	2 253	5 057	3 427	2 318	5 745
Regnskapsmessige lineær avskrivning	10 - 33 %	2 - 10 %		10 - 33 %	2 - 10 %	

Ordinære avskrivninger inneholder 273 000 kroner i avskrivning på påkostning leide lokaler.

Avskrivning på påkostning leide lokaler blir bokført sammen med leiekostnader under andre driftskostnader, mens påkostningen er balanseført.

Avgang i året knyttes til utrangering av nedskrevne driftsmidler.

Avskrivning immaterielle eiendeler (note 27)	2 237	2 684
Avskrivning varige driftsmidler	5 057	5 745
Sum avskrivning	7 294	8 430
Herav avskrivning påkostning leide lokaler	-273	-273
Ordinære avskrivninger	7 021	8 157

Note 29 | Gjeld

(i hele 1000 kr)

Gjeld til kredittinstitusjoner

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	122 921	76 358	51 556	76 358
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	1 495 040	479 405	1 495 040	479 405
Sum lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 617 961	555 763	1 546 596	555 763

Innskudd

Innskudd klassifisert som følger

Vurdert til amortisert kost	7 221 564	6 628 124	7 215 129	6 625 389
Vurdert til virkelig verdi	189 139	829 527	189 139	829 527
Sum innskudd	7 410 703	7 457 651	7 404 268	7 454 916

Innskudd vurdert til virkelig verdi

Balanse verdi 01.01.	829 527	202 295	829 527	202 295
Netto tilgang/avgang	-632 059	618 756	-632 059	618 756
Verdiregulering over resultat	-8 329	8 476	-8 329	8 476
Balanse verdi 31.12.	189 139	829 527	189 139	829 527

Pålydende verdi av innskudd vurdert til virkelig 189 055 821 115 189 055 821 115

Virkelig verdivurdering spesifisert

Balanse verdi 01.01.	8 412	-64	8 412	-64
Årets verdiregulering rente	-9 279	9 420	-9 279	9 420
Årets verdiregulering kredittspread	950	-944	950	-944
Balanse verdi 31.12.	83	8 412	83	8 412

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Sertifikater og obligasjoner med flytende rente vurdert til amortisert kost	1 075 125	1 704 322	1 075 125	1 704 322
Obligasjoner med fast rente vurdert til virkelig verdi	1 008 763	1 498 454	1 008 763	1 498 454
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 083 888	3 202 776	2 083 888	3 202 776

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til virkelig verdi

Balanse verdi 01.01.	1 498 454	2 125 310	1 498 454	2 125 310
Netto tilgang/avgang	-509 000	-691 500	-509 000	-691 500
Verdiregulering over resultat	19 309	64 644	19 309	64 644
Balanse verdi 31.12.	1 008 763	1 498 454	1 008 763	1 498 454

Kredittspread er beregnet som differansen mellom endring i mer/mindre verdi på gjelden vurdert til virkelig verdi mot tilhørende endring i markedsverdi på swapavtaler. (Kredittspreaden for swapavtalene er uvesentlig). Ved beregning av markedsverdier på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og tilhørende swaper er det benyttet markedspriser fra uavhengige kilder.

Verdier er eksklusive påløpte renter. Påløpte renter er bokført under påløpte kostnader.

Virkelig verdivurdering

	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Balanse verdi 01.01.	-10 046	-74 690	-10 046	-74 690
Årets verdiregulering rente	-13 726	93 841	-13 726	93 841
Årets verdiregulering kredittspread	14 509	-29 197	14 509	-29 197
Balanse verdi 31.12.	-9 263	-10 046	-9 263	-10 046

Verdiendring spesifisert

Verdiregulering rente	11 105	24 831	11 105	24 831
Verdiregulering kredittspread	-20 368	-34 877	-20 368	-34 877
Balanse verdi 31.12.	-9 263	-10 046	-9 263	-10 046

Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)

2010	814 000	814 000
2011	659 500	659 500
2012	300 000	300 000
2013	300 000	300 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	2 073 500	2 073 500

Note 30 | Annen gjeld

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Ikke hevede bankremitter	8 638	11 828	8 638	11 828
Betalingsformidling ellers	155	167	155	167
Annen gjeld	7 745	10 312	10 394	13 856
Sum annen gjeld	16 538	22 307	19 187	25 851

Note 31 | Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

(i hele 1000 kr)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Fana Sparebank har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring i Storebrand forsikring. Ordningen ble lukket 01.01.06 og er gjeldende for dem som er ansatt før dette tidspunkt. Ordningen skal gi en pensjonsytelse på tilnærmet 70 prosent av sluttlønn, maksimalt til 12G, gitt dagens folketrygd. Beregningen omfatter 84 ansatte og 26 pensjonister pr utgangen av 2009.

Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.2006 blir tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning. Banken avsetter maksimalt i henhold til denne avtalen. Tilskudd til bankens innskuddsbaserte pensjonsordning kostnadsføres ved innbetaling.

Banken har også pensjonsforpliktelser utover den kollektive ordningen. Dette er knyttet til avtalefestet førtidspensjonering (AFP). Ordningen gjør det mulig for tidlig pensjonering for ansatte over 62 år.

I tillegg har banken en ordning som sikrer opptjening av alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12 G. Ordningen skal sikre en ytelse på 70 % av pensjonsgrunnlaget. Beregningen omfatter seks ansatte pr utgangen av 2009. Ordningen skal dekkes over driften.

Pensjonsberegningene er foretatt av aktuar. Beregningene er basert på en rekke økonomiske og actuarielle forutsetninger.

Ved beregningen av de fremtidige pensjonsplikter er følgende forutsetninger lagt til grunn både for sikrede og usikrede forpliktelser (AFP):

	2009	2008
Diskonteringsrate	4,40 %	4,30 %
Forventet avkastning av midlene	5,60 %	6,30 %
Lønnsregulering	4,25 %	4,50 %
Forventet utvikling i grunnbeløpet til folketrygden G	4,00 %	4,25 %
Årlig regulering av pensjonene	2,00 %	2,00 %
Kalkulert bruk av AFP-ordningen	30 %	30 %

I beregningene ligger tabell K2005 for dødelighet til grunn. De samme forutsetningene benyttes i hele konsernet.

Forutsetningene bygger på veiledninger utgitt av Norsk RegnskapsStiftelse pr august 2009 og er tilpasset forholdene for banken.

Banken har ikke endret forutsetningene pr 31.12.09 i samsvar med nye forutsetninger fra Norsk RegnskapsStiftelse.

Virkningene av endringene i forutsetningene pr 31.12.09 er vurdert og funnet å ikke være vesentlig for banken.

Banken benytter den spesielle utjevningemetoden "korridor" for regnskapsmessig håndtering av estimatendringer og avvik mellom forventet og realisert avkastning på pensjonsmidler. Regnskapsforskriften krever at den delen av estimatavviket som overstiger 10% av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen skal føres mot resultatet. For 2009 utgjør resultatførte estimatendringer og avvik 316 tusen for morselskapet. Amortiseringen er foretatt over forventet gjenstående tjenestetid.

Plassering av pensjonsmidler

Sist tilgjengelig informasjon:	Sep. 09	Des. 08
Aksjer	7 %	5 %
Obligasjoner	55 %	60 %
Eiendom	16 %	17 %
Annet	22 %	18 %

MORBANK

	2009				2008			
	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum
1. Pensjonskostnader								
Årets pensjonsopptjening	3 870	492	1 197	5 560	3 428	486	790	4 704
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	3 459	425	91	3 976	3 105	415	34	3 554
Brutto pensjonskostnad	7 329	917	1 289	9 535	6 532	901	824	8 258
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	4 012	0	0	4 012	3 008	0	0	3 008
Administrasjonskostnader	546	0	0	546	2	0	0	2
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik	240	0	76	316	0	-13	39	26
Arbeidsgiveravgift	468	129	182	779	497	127	116	740
Estimert pensjonskostnad	4 571	1 047	1 547	7 165	4 024	1 015	980	6 019
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01.	81 058	10 197	2 119	93 374	65 702	8 757	690	75 150
Årets pensjonsopptjening	3 870	492	1 197	5 560	3 428	486	790	4 704
Rentekostnad	3 459	425	91	3 976	3 105	415	34	3 554
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	5 541	585	-588	5 538	10 586	1 101	604	12 291
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	-865	0	0	-865
Pensjonsutbetalinger	-1 220	-610	0	-1 829	-898	-562	0	-1 459
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	92 709	11 090	2 819	106 618	81 058	10 197	2 119	93 374
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01.	53 550	0	0	53 550	48 358	0	0	48 358
Avkastning på midlene	4 012	0	0	4 012	3 008	0	0	3 008
Estimatendringer og avvik	7 331	0	0	7 331	-3 053	0	0	-3 053
Innbetalinger av midler	5 000	0	0	5 000	6 137	0	0	6 137
Administrasjonskostnader	-478	0	0	-478	-2	0	0	-2
Pensjonsutbetalinger	-1 220	0	0	-1 220	-898	0	0	-898
Pensjonsmidler 31.12.	68 195	0	0	68 195	53 550	0	0	53 550
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	92 709	11 090	2 819	106 618	81 058	10 197	2 119	93 374
Pensjonsmidler til markedsverdi	68 195	0	0	68 195	53 550	0	0	53 550
Netto pensjonsforpliktelse (overfinansiering -)	24 515	11 090	2 819	38 424	27 509	10 197	2 119	39 825
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-17 810	-755	-410	-18 975	-20 092	-88	-1 158	-21 337
Arbeidsgiveravgift	3 457	1 564	398	5 418	3 879	1 438	299	5 615
Netto pensjonsmidler (-)/forpliktelse (+)	10 162	11 898	2 806	24 867	11 296	11 547	1 260	24 103
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB				764				-2 612
Innbetalt til premiefondet/premie				5 000				7 000
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				695				641
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				705				989
Pensjonskostnad aktuarberegning				7 165				6 019
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarberegning og reell utbetaling				-67				-136
Ordinær innskuddspensjon				1 070				1 117
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				-705				-987
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				7 462				6 012

Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2010 utgjør 5 millioner for morbank.

KONSERN

1. Pensjonskostnader	2009				2008			
	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	12G ordning	Sum
Årets pensjonsopptjening	4 021	762	1 197	5 981	4 121	716	790	5 627
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	3 553	481	91	4 125	3 734	537	34	4 305
Brutto pensjonskostnad	7 574	1 243	1 289	10 106	7 855	1 252	824	9 932
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	4 122	0	0	4 122	3 595	0	0	3 595
Administrasjonskostnader	575	0	0	575	2	0	0	2
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik	251	0	76	327	41	-13	39	67
Arbeidsgiveravgift	487		182	668	0	0	116	116
Estimert pensjonskostnad	4 765	1 418	1 547	7 730	4 302	1 239	980	6 520
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01.	83 231	11 497	2 119	96 847	69 240	9 879	690	79 809
Årets pensjonsopptjening	4 021	762	1 197	5 981	3 612	627	693	4 932
Rentekostnad	3 553	481	91	4 125	3 273	470	30	3 773
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	5 591	589	-588	5 592	8 945	1 082	530	10 557
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	-937	0	177	-760
Pensjonsutbetalinger	-1 224	-610	0	-1 834	-902	-562	0	-1 463
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	95 172	12 720	2 819	110 711	83 231	11 497	2 119	96 847
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01	55 184	0	0	55 184	50 577	0	0	50 577
Avkastning på midlene	4 122	0	0	4 122	3 151	0	0	3 151
Estimatendringer og avvik	7 564	0	0	7 564	-4 288	0	0	-4 288
Innbetalinger av midler	5 155	0	0	5 155	6 645	0	0	6 645
Administrasjonskostnader	-504	0	0	-504	-	0	0	0
Pensjonsutbetalinger	-1 224	0	0	-1 224	-902	0	0	-902
Pensjonsmidler 31.12.	70 297	0	0	70 297	55 184	0	0	55 184
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	95 172	12 720	2 819	110 711	83 231	11 497	2 119	96 847
Pensjonsmidler til markedsverdi	70 297	0	0	70 297	55 184	0	0	55 184
Netto pensjonsforpliktelse (overfinansiering -)	24 875	12 720	2 819	40 414	28 047	11 497	2 119	41 663
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-17 985	-735	-410	-19 131	-20 487	-64	-1 158	-21 709
Arbeidsgiveravgift	3 507	1 794	398	5 698	3 955	1 621	299	5 874
Netto pensjonsmidler (-) /forpliktelse (+)	10 397	13 778	2 806	26 982	11 514	13 055	1 260	25 829
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB				1 153				-2 772
Innbetalt til premiefondet/premie				5 155				7 580
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				695				641
Arbeidsgiveravgift				727				1 069
Pensjonskostnad aktuarberegning				7 730				6 520
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarberegning og reell utbetaling				-67				-136
Ordinær innskuddspensjon				1 957				1 889
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				-727				-1 069
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				8 893				7 205

Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2010 utgjør 5,2 millioner for konsernet.

Sensitivitet pensjon

Tabellen under viser hvordan bruttopensjonsforpliktelse vil endres ved 1 % endring (+/-) i forutsetningene, forutsatt at andre parametre er konstante. Beregningen er foretatt for morbank.

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO, i prosent)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon folketrygden	Pensjons- regulering	Turnover
Basisforutsetninger	4,4 %	4,3 %	4,0 %	2,0 %	Trappemodell
PBO med basisforutsetningene	100	100	100	100	100 *1)
Økning med 1%-poeng (eks. diskont. fra 4,4 til 5,4 %)	83,3	114,5	96,2	112,4	98,8 *2)
Reduksjon med 1 %-poeng	121,6	89,5	105,3	89,5	102 *3)

*1) Trappemodell for turnover forutsetter 8 % fratredelse for ansatte 18-24 år, deretter reduseres satsen årlig med 0,3 prosentpoeng, dvs. 7,7 % for 25-åringer og 7,4 % for 26-åringer osv. Fra fylte 51 år forutsettes det at turnover utgjør 0 %.

I gjennomsnitt gir dette en fratredeshyppighet på 2-3 % for hele arbeidsstokken sett under ett.

*2) Gjennomsnittet av en beregning med hhv 3 % og 4 % turnover. Gir en kostnadsreduksjon på 1,65 %.

*3) Gjennomsnittet av en beregning med hhv 1 % og 2 % turnover. Gir en kostnadsøkning på 1,87 %.

Note 32 | Avsetninger og pensjonsforpliktelse

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Pensjonsforpliktelse	24 867	24 103	26 982	25 829
Tapsavsetning garantier	2 152	1 117	2 152	1 117
Sum annen gjeld	27 019	25 220	29 134	26 946

Note 33 | Kapitaldekning

(i hele 1000 kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Sparebankenes fond	1 025 029	971 519	1 025 029	971 519
Gavefond	2 000	0	2 000	0
Fond for urealiserte gevinster	8 621	-979	8 621	-979
Annen egenkapital	0	0	9 217	5 705
Urealiserte verdiendringer verdipapirer tilgjengelig for salg	-6 063	0	-6 063	0
Sum egenkapital	1 029 587	970 540	1 038 804	976 245
Fradrag				
Immatrielle eiendeler	4 132	3 680	4 572	4 568
Sum fradrag	4 132	3 680	4 572	4 568
Tillegg				
Andel nullstilte uamortiserte estimatavvik	0	5 419	0	5 419
Sum tillegg	0	5 419	0	5 419
Kjernekapital før fradrag	1 025 455	972 279	1 034 232	977 096
Ansvarlig kapital i andre kredittinstitusjoner	66 620	42 970	66 620	42 970
Sum netto ansvarlig kapital	958 835	929 309	967 612	934 126
Risikovektet volum	6 433 188	6 588 862	6 708 263	6 661 450
Samlet kapital krav	514 655	527 109	536 661	532 916
Kapitaldekning (alt kjernekapital)	14,90 %	14,10 %	14,42 %	14,02 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav

	31.12.09	31.12.08	31.12.09	31.12.08
Standardmetoden				
Stater og sentralbanker	0	0	0	0
Lokale og regionale myndigheter	490	483	490	483
Offentlig eide foretak	0	0	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	0	0	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0	0	0
Institusjoner	18 881	15 344	12 385	15 352
Foretak	119 830	120 088	119 790	119 513
Massemarkedssegment	15 876	7 924	15 876	7 924
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	233 845	261 977	264 202	261 977
Forfalte engasjementer	15 457	19 539	15 457	19 539
Høyrisiko-engasjementer	0	0	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	9 569	840	1 569	840
Andeler i verdipapirfond	25 905	24 207	25 905	24 207
Øvrige engasjement	46 776	47 488	47 578	48 879
Samlet kapitalkrav for kreditt-motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	486 629	497 890	503 252	498 714
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	35 825	35 139	41 226	40 122
Fradrag				
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner/annet	5 330	3 395	5 330	3 395
Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier	2 469	2 525	2 487	2 525
Sum kapitalkrav	514 655	527 109	536 661	532 916

Tall i noten er basert på gjeldende regelverk på rapporteringstidspunktene. Kapitaldekningen pr. 31.12.2009 er basert på at banken fører regnskapet etter IFRS og rapporterer kapitaldekningen etter Basel II - standardmetode.

Note 34 | Risikoforhold

Risikostyring i Fana Sparebank

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Styret har fastsatt at bankens langsiktige mål skal nås gjennom en lav til moderat risikoprofil.

ORGANISERING

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av rammer for de ulike risikoområdene, samt fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger rammer og fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet. Markeds- og likviditetsområdene er også regulert gjennom fastsettelse av rammer og fullmakter.
- Fullmakts- og rammeverk revideres årlig av styret for hvert risikoområde.

OPPFØLGING

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering er en del av den kvartalsvise rapporteringen til styret som utarbeides av forretningsområdene og øvrige områder som har risikoansvar.

Risikokategorier

For å styre risiko, skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoområder:

- Kredittisiko er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfylder sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittisiko omfatter hovedsakelig alle lån, men inkluderer også andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kredittisiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- Konsentrasjonsrisiko er knyttet til kredittisikoområdet, og tar for seg særskilt risiko basert på segmentmessig bransjekonsentrasjon i utlånsporteføljen, samt store engasjementer.
- Markedsrisiko er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen har sammenheng med verdiendringer i verdipapirer som påvirker bankens resultater, for eksempel ved kursfall i aksjer, eller endringer i renter og prisingen av kredittisiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er neglisjerbar i Fana Sparebank.
- Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser.
- Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt eller eksterne hendelser.
- Forretningsrisiko er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Fana Sparebank kvantifiserer og beregner de ulike risikoområdene for å tilegne seg et tilstrekkelig grunnlag for å overvåke at virksomhetens samlede risikonivå holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av styret. Banken følger standardmetoden når det gjelder beregning av kapitalbehovet for kredittisiko og basismetoden for operasjonell risiko i henhold til Basel II-regelverket, pilar 1. I pilar 2-ICAAP brukes dels statistisk simulering, dels stresstesting ved beregning av kapitalbehovet for de øvrige risikoområdene.

ICAAP

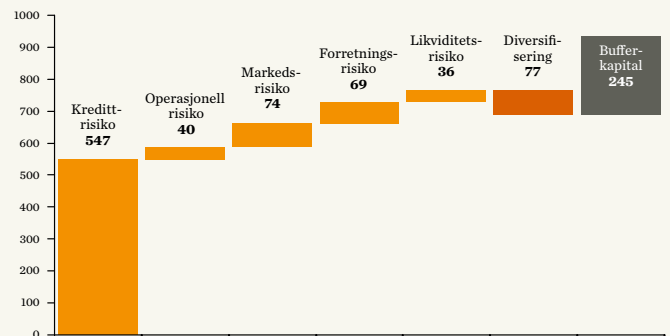
Risikostyringen i Fana Sparebank er under kontinuerlig utvikling. Ved første gangs beregning av kapitalbehovet etter ICAAP i 2008 ble det utviklet en totalrisikomodel som bygger beregningene på statistisk simulering. Resultatene fra modellen suppleres med de metodene banken er pålagt å følge. Kredittisiko er banken største risikoområde. Banken anvender standardmetoden for å beregne denne verdien. For de øvrige risikoområdene legges dels pilar 1, dels Finanstilsynets modulsystem og statistisk simulering til grunn.

Beregning av ICAAP 2009 kapitalbehov ble gjennomført i 1. kvartal 2009. Med utgangspunkt i inngående balanse for 2009 ble bankens ansvarlige kapital og kapitalbehov for alle risikoområdene fastsatt.

I tabellen fremkommer resultatet av beregningen fordelt på hovedrisikoområdene. Alle tall i MNOK.

Risikoområde	ICAAP
Kredittisiko	493
Konsentrasjonsrisiko, bransje	33
Konsentrasjonsrisiko, store engasjement	21
Operasjonell risiko	40
Øvrige risikoområder	179
hvorav:	
- Markedsrisiko	74
- Forretningsrisiko	69
- Likviditetsrisiko	36
Totalt kapitalbehov/risiko	766
Diversifisering	- 77
Totalt kapitalbehov/risiko etter diversifisering	689
Bufferkapital	245
Ansvarlig kapital per 01.01.2009	934

Diagrammet viser hovedrisikoområdene i prosent av bankens ansvarlige kapital, hvorav kredittisiko inkludert konsentrasjonsrisiko er dominerende med 59 prosent og bufferkapitalen utgjør 26 prosent.

Note 35 | Markedsrisiko – stresstesting

Markedsrisiko (se definisjon i foregående note) representerer et risikoområde der det legges til grunn stresstester for å beregne bankens risikonivå. Med utgangspunkt i vedtatte rammer og volum for bankens finansielle instrumenter, hovedsakelig renteinstrumenter (sertifikater, obligasjoner og rentefond) og egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter (aksjer og aksjefond), beregnes tap basert på risikofaktorene Eksponering, Risikospredning og Markedslikviditet. Vurderingen for risikofaktoren Eksponering tar utgangspunkt i stresstestscenarier basert på definerte kriterier for verdiendringer i aksje-, rente-, og valutamarkedene:

- Et fall i aksjemarkedene på 30 prosent
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 10 prosent

Det er, ut i fra historiske data, argumentert for at de valgte stresstestscenariene er tilnærmet like sannsynlige innenfor en tidshorison på ett år. Ved å beregne verditapet som følger av stresstestene (tapspotensialet) kan risikoen uttrykkes på en sammenlignbar måte for aksjer, renter og valuta. Disse kriteriene legges for øvrig også til grunn for beregning av bankens kapitalbehov iht ICAAP. Det er ikke gitt rammer for valutarisiko, og følgelig skal virksomheten heller ikke eksponeres for slik risiko i vesentlig grad. Risikofaktorene Spredning og Likviditet vurderes for hver aktivaklasse, og kan medføre økning av den beregnede risikoen.

Renteinstrumenter

Styret i Fana Sparebank har fastsatt at bankens likvidetsrisiko, uttrykt ved Finanstilsynets likviditetsindikatorer, skal oppfylle kravet til moderat avvik. Dette er bærende for hvilket volum bankens likvidetsreserve eller -overskudd er til enhver tid. Styret legger til grunn rammer knyttet til forvaltningen av likviditetsoverskuddet, uttrykt ved strategisk, minimums- og maksimumseksponering innenfor en rekke aktivaklasser. Videre legges det til grunn at forvaltningen i all hovedsak skal skje gjennom tredjepart, i praksis gjennom norske rentefond. Plassering i fond sikrer for diversifisering av risiko og høy grad av likviditet.

Egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter

Styret fastsetter rammer for bankens eksponering i egenkapitalbaserte plasseringer. I arbeidet med å få laget en samlet oversikt over alle risikoområdene, er bankens kapitalforvaltningsstrategi utvidet til å omfatte beholdninger som tidligere har vært behandlet særskilt; investeringer som tidligere ble betegnet som anleggsaksjer, samt aksjer i datterselskaper. Plasseringer i børsnoterte aksjer og grunnfondsbevis skal, i likhet med forvaltningen av rentepapirer, hovedsakelig skje gjennom fond.

Note 36 | Likviditetsrisiko/restløpetid

(i hele 1000 kr)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten. Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter for konsernet (kun uvesentlig endringer for morbank). Innskudd fra kunder uten avtalt forfall legges inn i tidsaksen med forfall innen 1 måned. Kontraktmessige renteforfall er spesifisert på forfallstidspunktene. Renter på gjeld til/innskudd fra kredittinstitusjoner og kunder uten avtalt forfall er utelatt fra analysen. For gjeld og derivater er forfall med kjente kontantstrømmer (rente) medtatt innenfor 1 år.

Restløpetid pr 31.12.09 (forfallsanalyse)

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 546 596	76 285	400 000	300 000	770 311		
Renteutbetalinger	44 937		5 218	39 719			
Innskudd/gjeld til kunder	7 404 268	7 215 215	50 913	138 140			
Renteutbetalinger	3 956		921	3 035			
Obligasjon-/sertifikat gjeld	2 083 888			814 000	1 259 500		10 388
Renteutbetalinger	52 162		10 172	41 990			
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	5 817	2 601	3 216				
Sum kontantstrømmer	11 141 624	7 294 101	470 440	1 336 884	2 029 811	0	10 388

Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)

-41 915

Bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett med statspapirer medfører at banken må kjøpe statskasseveksler med 6 mnd løpetid av staten ved hver rullering. Rulleringen foregår gjennom hele avtaleperioden med 6 mnd. mellomrom. I praksis medfører dette at banken må kjøpe statskasseveksler hver 6. mnd som den kan velge å ha som egnebeholdning eller selge for å få tilført ny likviditet.

Tildelt volum statspapir (markedsverdi)	Første forfall	Endelig forfall	Egenbeholdning 31.12.09
39 722	17.03.10	16.03.11	0
730 588	16.06.10	18.12.13	67 326

Kredittrammer

Ubenyttede kreditter under 1 år	598 697
Ubenyttede kreditter over 1 år	225 143
Sum ubenyttede kreditter	823 840

Restløpetid pr 31.12.08 (forfallsanalyse)

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763	230 763		25 000	300 000		
Renteutbetalinger	26 699			263	26 436		
Innskudd/gjeld til kunder	7 454 916	6 956 599	239 575	255 742	3 000		
Renteutbetalinger	35 917	9 049	2 170	6 669	18 029		
Obligasjon-/sertifikat gjeld	3 202 776		270 000	708 975	2 234 524		-10 723
Renteutbetalinger	90 446		24 606	65 840			
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	26 898	13 002	13 896				
Sum kontantstrømmer	11 393 415	7 209 413	550 247	1 062 489	2 581 989	0	-10 723

Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)

-63 959

Tildelt volum statspapir (markedsverdi)	Første forfall	Endelig forfall	Egenbeholdning 31.12.08
0	-	-	-

Kredittrammer

Ubenyttede kreditter under 1 år	213 215
Ubenyttede kreditter over 1 år	503 264
Sum ubenyttede kreditter	716 479

Note 37 a | Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter **MORBANK**

(i hele 1000 kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.09

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	107 449	107 449					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	8 723	8 723					
Utlån/fordringer til kunder	9 251 006		8 804 282	25 000	281 550	137 388	2 786
Obligasjoner	2 584 276	887 073	1 553 376	120 325	15 000	5 000	3 502
Andre ikke rentebærende eiendeler	348 227						348 227
Sum eiendeler	12 299 681	1 003 245	10 357 658	145 325	296 550	142 388	354 515

*) Herav utenlandsk valuta 1 557

GJELD

Gjeld til kredittinstitusjoner	1 617 961	147 650	439 722	1 030 589			
Innskudd/gjeld til kunder	7 410 703	1 461 658	5 810 904	138 141			
Obligasjoner/sertifikater	2 083 888		1 074 000	300 000	699 500		10 388
Øvrig ikke rentebærende gjeld	151 479						151 479
Egenkapital	1 035 650						1 035 650
Sum gjeld & ek	12 299 681	1 609 308	7 324 626	1 468 730	699 500	0	1 197 517

Netto renteeksponering på balansen 843 002 -606 063 3 033 032 -1 323 405 -402 950 142 388

Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteeksp. 0 -399 500 -225 600 270 000 454 800 -99 700

Netto renteeksponering etter finansielle derivater 843 002 -1 005 563 2 807 432 -1 053 405 51 850 42 688

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.08

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	540 912	504 185					36 727
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	30 023	30 023					
Utlån/fordringer til kunder	10 013 443		9 668 006	50 079	159 660	119 737	15 961
Obligasjoner	1 531 963	97 649	1 391 789	50 000	10 000	5 000	-22 475
Andre ikke rentebærende eiendeler	247 000						247 000
Sum eiendeler	12 363 341	631 857	11 059 795	100 079	169 660	124 737	277 213

*) Herav utenlandsk valuta 2 791

GJELD

Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763	255 763			300 000		
Innskudd/gjeld til kunder	7 457 651	1 767 209	5 423 288	255 742	3 000		8 412
Obligasjoner/sertifikater	3 202 776		1 505 000	708 500	999 321		-10 045
Øvrig ikke rentebærende gjeld	176 611						176 611
Egenkapital	970 540						970 540
Sum gjeld & ek	12 363 341	2 022 972	6 928 288	964 242	1 302 321	0	1 145 518

Netto renteeksponering på balansen 868 305 -1 391 115 4 131 507 -864 163 -1 132 661 124 737

Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteeksp. 0 -682 500 -595 100 478 500 898 000 -98 900

Netto renteeksponering etter finansielle derivater 868 305 -2 073 615 3 536 407 -385 663 -234 661 25 837

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 37 b | Renterisiko/reprisingtidspunkt på eiendels- og gjeldsposter **KONSERN**

(i hele 1000 kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.09

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	107 456	107 456					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	8 797	8 797					
Utlån/fordringer til kunder	10 257 874		9 811 150	25 000	281 550	137 388	2 786
Obligasjoner	1 584 276	87 073	1 353 376	120 325	15 000	5 000	3 502
Andre ikke rentebærende eiendeler	283 132						283 132
Sum eiendeler	12 241 535	203 326	11 164 526	145 325	296 550	142 388	289 420

*) Herav utenlandsk valuta 1 557

GJELD

Gjeld til kredittinstitusjoner	1 546 596	76 285	439 722	1 030 589			
Innskudd/gjeld til kunder	7 404 268	1 461 658	5 804 469	138 141			
Obligasjoner/sertifikater	2 083 888		1 074 000	300 000	699 500		10 388
Øvrig ikke rentebærende gjeld	151 450						151 450
Egenkapital	1 055 333						1 055 333
Sum gjeld & ek	12 241 535	1 537 943	7 318 191	1 468 730	699 500	0	1 217 171

Netto renteeksponering på balansen 927 751 -1 334 617 3 846 335 -1 323 405 -402 950 142 388

Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteeksp. 0 -399 500 -225 600 270 000 454 800 -99 700

Netto renteeksponering etter finansielle derivater 927 751 -1 734 117 3 620 735 -1 053 405 51 850 42 688

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.08

	Sum	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	540 913	504 186					36 727
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	30 537	30 537					
Utlån/fordringer til kunder	10 006 253		9 660 816	50 079	159 660	119 737	15 961
Obligasjoner	1 531 963	97 649	1 391 789	50 000	10 000	5 000	-22 475
Andre ikke rentebærende eiendeler	264 395						264 395
Sum eiendeler	12 374 061	632 372	11 052 605	100 079	169 660	124 737	294 608

*) Herav utenlandsk valuta 2 791

GJELD

Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763	255 763			300 000		
Innskudd/gjeld til kunder	7 454 916	1 767 209	5 420 553	255 742	3 000		8 412
Obligasjoner/sertifikater	3 202 776		1 505 000	708 500	999 321		-10 045
Øvrig ikke rentebærende gjeld	183 520						183 520
Egenkapital	977 086						977 086
Sum gjeld & ek	12 374 061	2 022 972	6 925 553	964 242	1 302 321	0	1 158 973

Netto renteeksponering på balansen 864 365 -1 390 600 4 127 052 -864 163 -1 132 661 124 737

Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteeksp. 0 -682 500 -595 100 478 500 898 000 -98 900

Netto renteeksponering etter finansielle derivater 864 365 -2 073 100 3 531 952 -385 663 -234 661 25 837

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 38 | Rentefølsomhet

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

Bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år til endelig forfall er knyttet opp til avtaler der rentebetingelsene er omgjort til kortsiktige rentebindinger. Dette blir gjort for å redusere renterisikoen på midler med lang løpetid. Tilsvarende er renterisikoen for fastrenteulån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler.

Tabellen viser effekten på bankens egenkapital i gjenværende løpetid med 1 % parallellskift i rentekurven. Negativt tall vil ha positiv effekt på egenkapitalen ved 1 % renteøkning. Positivt tall vil ha negativ effekt på egenkapitalen ved 1 % renteøkning.

MORBANK

(NOK mill)	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.09	-0,51	1,83	-6,02	2,15	2,11	-0,44
31.12.08	-1,18	1,56	-2,58	-3,1	1,26	-4,04

KONSERN

(NOK mill)	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.09	-0,95	3,13	-6,02	2,15	2,11	0,42
31.12.08	-1,18	1,55	-2,58	-3,1	1,26	-4,05

Note 39 | Transaksjoner med nærstående parter

Fana Sparebank definerer datterselskapene som nærstående parter.

(Transaksjoner med ledende ansatte, styret og øvrige tillitsmenn fremkommer i note 40.)

Transaksjoner med nærstående parter foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter. Dette omfatter balanseverdier pr årsslutt og kostnader og inntekter ført gjennom året.

Konserninterne transaksjoner

	2009	2008
Balanse		
Utlån til datterselskap	30 910	7 159
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 000 000	0
Andre fordringer	207	0
Innskudd fra datterselskap	212 586	60 563
Annen gjeld	152	0
Resultat		
Mottatte rente og kredittprovisjoner fra datterselskaper	8 593	368
Rentekostnad innskudd fra datterselskaper	3 880	5 863
Garanti inntekt	340	275
Andre gebyrer og provisjoner	1 165	0
Utbytte	263	379
Andre inntekter	1 808	1 907
Andre kostnader	776	490

Fana Sparebank etablerte i 2009 Fana Sparebank Boligkreditt AS. Selskapet er 100 % eiet av Fana Sparebank. Transaksjoner mellom selskapene er regulert i "Leveranse- og serviceavtale mellom Fana Sparebank Boligkreditt AS og Fana Sparebank.

Pr 31.12.09 er det overført 1,191 mrd. kroner i brutto utlån til Fana Sparebank Boligkreditt AS.

Fana Sparebank Boligkreditt AS har utstedt 1 mrd. kroner i obligasjoner med fortrinnsrett, som alle er kjøpt av Fana Sparebank. Bankens har benyttet deler av obligasjonene som sikkerhet for kjøp av statssertifikater fra Norges Bank som et ledd i tiltakspakken for finansnæringen.

Banken har mottatt 8,258 mill. i renteinntekter på obligasjoner med fortrinnsrett.

Videre har banken mottatt 1,165 mill. i provisjon fra Fana Sparebank Boligkreditt AS for tjenester mottatt fra Bankens.

Note 40 | Godtgjørsler og lån til ledende ansatte

(i hele 1000 kr)

	Lønn og honorar		Honorar konsern		Bonus		Natural- ytelser		Pensjons- forpl. ytelses- basert (PBO)*		Pensjons- kostnad innskudds- basert *		Lån/ kausjon	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Bankens ledelse														
Nils Martin Stein Axe, adm. banksjef	1 731	1 715	86	86	0	113	177	181	5 329	5 014	0	0	1 979	2 061
Bjørn Alræk, leder strategi og forr.utvikling	1 029	1 015	37	37	40	84	149	144	3 925	3 787	0	0	409	429
John Gaute Kvinge, banksjef privatmarked	1 032	1 015	0	0	0	72	144	108	235	199	53	52	0	5 273
Lars Hvidsten, banksjef bedriftsmarked	1 008	917	0	0	0	9	169	138	156	107	53	58	0	0
Styret														
John Wiik, leder styret	120	120											2 386	2 470
Nils Magne Fjereide, nestleder styret	75	75												
Hilde Skage Rasmussen	60	60												
Janniche Daa Tønjum	60	55												
Rune Førland	60	45												
Stig Hole, varamedlem	15	15												
Jon Faaland, varamedlem	0	0												
Arnt Hugo Knudsen styremedlem (ans.repr.)	60	60												
Hege Olsen, varamedlem (ans.repr.)	30	30												
Kontrollkomite														
Adv. Ragnar Mørken, formann (avtrådt 2008)	0	15												
Adv. Sigurd Thomassen	80	60												
Marit Moltubakk Holsen	38	33												
Grehte Forland Njåstad	35	26												
Gunn Leiknes (avtrådt 2008)	0	6												
Forstanderskap														
Anne Carlsen, leder	20	20											1 360	1 330

Banken har pr 31.12.09 ikke forpliktelser overfor adm. banksjef, øvrige ledelse, ansatte eller styret til å gi spesielt vederlag ved opphør eller ved endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Ledende ansatte har ingen bonusordning utover ordninger til øvrige ansatte.

Medlemmer av styret har lån til ordinære markedsvilkår.

*) Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.06 er tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning, men er dekket av egen ordning som sikrer opptjening av årlig alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12G.

Note 41 | Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(i hele 1000 kr)

Forretninger utenom balansen

	MORBANK		KONSERN	
	2009	2008	2009	2008
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	86 521	93 484	85 933	92 965
Kontraktsgarantier	28 405	40 194	28 405	40 194
Lånegarantier	150 292	162 111	150 292	162 111
- herav kontragarantert av annen institusjon	-38 167	-38 167	-38 167	-38 167
Annet garantiansvar	42 104	41 205	12 104	11 205
Transportgaranti	14 775	15 234	14 775	15 234
Sum garantier for kunder	283 930	314 061	253 342	283 542
Garantier overfor Sparebankenes Sikringsfond	11 498	0	11 498	0
Samlet garantiansvar	295 428	314 061	264 840	283 542
Forpliktelseser				
Udisponerte ordinære rammekreditter	760 042	716 479	823 841	716 159
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir	1 972 665	1 117 536	1 972 665	1 117 536
Låneadgang i Norges Bank pr. 31.12.	275 456	491 558	275 456	491 558

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang. Fana Sparebank har pr 31.12.2009 to lån i Norges Bank på til sammen 700 millioner kroner.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter hos DnB NOR. Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi.

	Ramme	Benyttet 31.12
DnB NOR (kontokreditt som fornyes hvert år)	100 000	0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Betingede utfall

Fana Sparebank har ingen rettsaker eller annet på gang som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen.

Note 42 | Leieforhold

Konsernet som leietaker

Konsernet er leietaker i kontorlokaler sentralt i Bergen sentrum, samt lokaler i Lagunen Storsenter, Åsane Storsenter, på Minde og Midtun. Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr 2009 utgjør 3,5 millioner. Leiekontraktene har en snitt durasjon for gjenværende leieperiode på 3,8 år. De fleste leiavtalen har en oppsjon på ytterligere 5 år leie. (Lokale som fremleies holdes utenfor beregningene.)

Et av lokalene som leies i Bergen Sentrum, fremleies. Både fremleietaker og leietaker har samme betingelser i leieforholdet.

Leie- og fremleieavtalen utløper i 2018. Årlig leiekostnad som skal indeksreguleres er 720 tusen. Pga brann i bygningen er leieforholdet ikke påbegynt ennå.

Konsernet som utleier

Konsernet leier ut deler av Østre Nesttunvei 3. Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr 2009 utgjør 203 tusen.

Leiekontraktene har en snitt durasjon for gjenværende leieperiode på 2,1 år (fremleie holdes utenfor beregningen).

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Thormøhlens gate 53 D, NO-5008 Bergen
Postboks 6163 Postterminalen, NO-5892 Bergen

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 55 21 30 00
Fax: +47 55 21 30 01
www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til forstandskapet i
Fana Sparebank

Revisjonsberetning for 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank for regnskapsåret 2009, som viser et overskudd på kr 56 510 000 for banken og et overskudd på kr 60 183 000 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av årsregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og administrerende banksjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av bankens formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2009 og av resultatet, kontantstrømmene og endringer i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Bergen, 25. februar 2010

ERNST & YOUNG AS

Henrik Solberg-Johansen
statsautorisert revisor

ÅRSMELDING FRA KONTROLLKOMITEEN FOR 2009

Kontrollkomiteen har i 2009 avholdt 7 møter.

Kontrollkomiteens verv er utført i henhold til sparebankloven og gjeldende instruks.

Bankens virksomhet har i 2009 vært i samsvar med sparebankloven, vedtektene, forstanderskapets vedtak, og andre bestemmelser om sparebankvirksomhet.

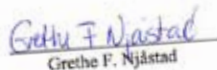
Årsoppgjøret er foretatt slik forskriftene tilsier, og vi tilrår at det fastsettes som bankens regnskap for 2009.

Nesttun, 11. februar 2010.

Kontrollkomiteen i Fana Sparebank

Marit M. Holsen

Grethe F. Njåstad

Ulf Rastøen

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2009

John Wiik
ADM. DIR.
NORWEGIAN HULL CLUB
Styrets leder

Nils Magne Fjereide
ADM. DIR. MISJE REDERI AS
Styrets nestleder

Hilde Skage Rasmussen
JURIST, KLP-FORSIKRING
Styremedlem

VARAMEDELMER

Stig Hole
Jon Faaland
Kristi Odèen
Hege Merete Olsen
(ansattes vararepr.)

Janniche Daae Tønjum
SENIOR PROSJEKTLEDER
FIRST VENTURA
Styremedlem

Rune Førland
STATSAUTORISERT REVISOR
NORDNES REVISJON
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
ANSATTES REPRESENTANT
Styremedlem

Medlemmer av Forstanderskapet

REGNSKAPSÅRET 2009

INNSKYTERVALGTE

Anne Carlsen (leder)
Grethe Utkilen (nestleder)
Bjørn Frode Schjelderup
Arne Godal
Unni Vågstøl
Per M. Tveit
Jan Erik Sørtveit
Marit M. Holsen
Halga Raa
Ulf Rustøen
Rune Norseng
Oddrun Gjerde

VARAMEDELMER

Jan Fredrik Mohn
Frank Lund
Ågot Monsen
Kjell Tore Skjellanger

KOMMUNEVALGTE

Søren Wiig
Per Stiegler
Monica Nilsen

VARAMEDELMER

Janne Halvorsen
Wenche Sommervold

ANSATTES MEDLEMMER

Per Øyvind Valland
Kjersti Gundersen
Åsmund Vinje
Tove Mette Lexander
Kenneth Birkeland

VARAMEDELMER

Mette Hammersland
Arne Fagerholt
Ole Eliassen

Medlemmer av kontrollkomité og valgkomiteer

REGNSKAPSÅRET 2009

KONTROLLKOMITÉ

Sigurd Thomassen (leder)
Marit M. Holsen
Grethe F. Njåstad

VARAMEDELEM

Ulf Røstøen

VALGKOMITÉ FORSTANDERSKAP

Per Stiegler (leder)
Grethe Utkilen
Jan Erik Sørtveit
Unni Vågstøl
Kenneth Birkeland

VARAMEDELMER

Ulf Rustøen
Monica Nilsen
Kjersti Gundersen

INNSKYTERVALGKOMITÉ

Grethe Utkilen (leder)
Jan Erik Sørtveit
Halga Raa

VARAMEDELEM

Bjørn-Frode Schjelderup

Erklæring fra styret og adm. banksjef iht verdipapirloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun, 31. desember 2009

25. februar 2010

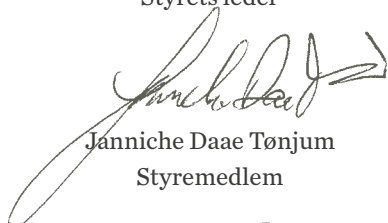
i styret for Fana Sparebank

John Wiik
Styrets leder

Nils Magne Fjereide
Styrets nestleder

Janniche Daae Tønjum
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
Repr. for ansatte

Hilde Skage Rasmussen
Styremedlem

Rune Førland
Styremedlem

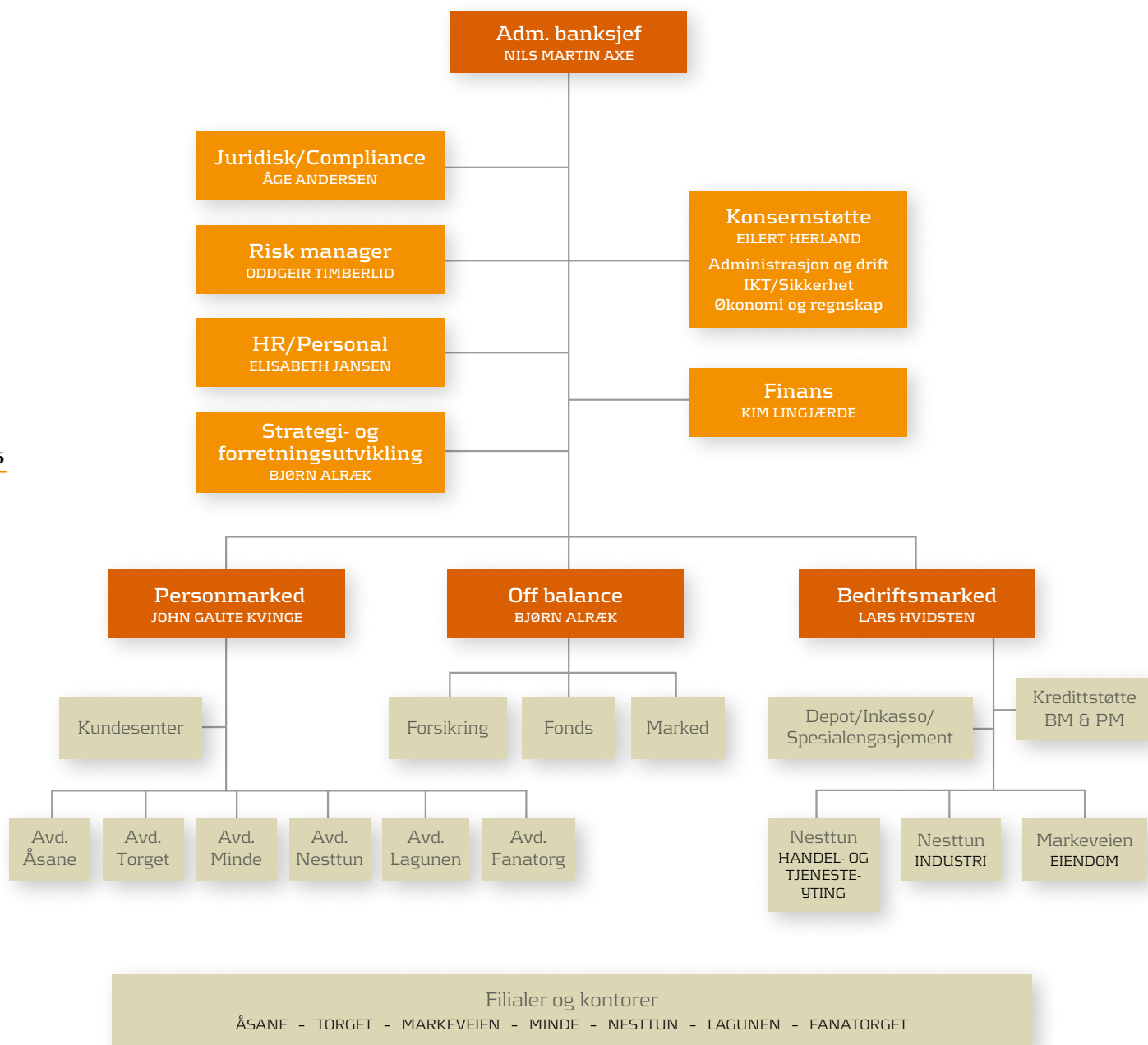

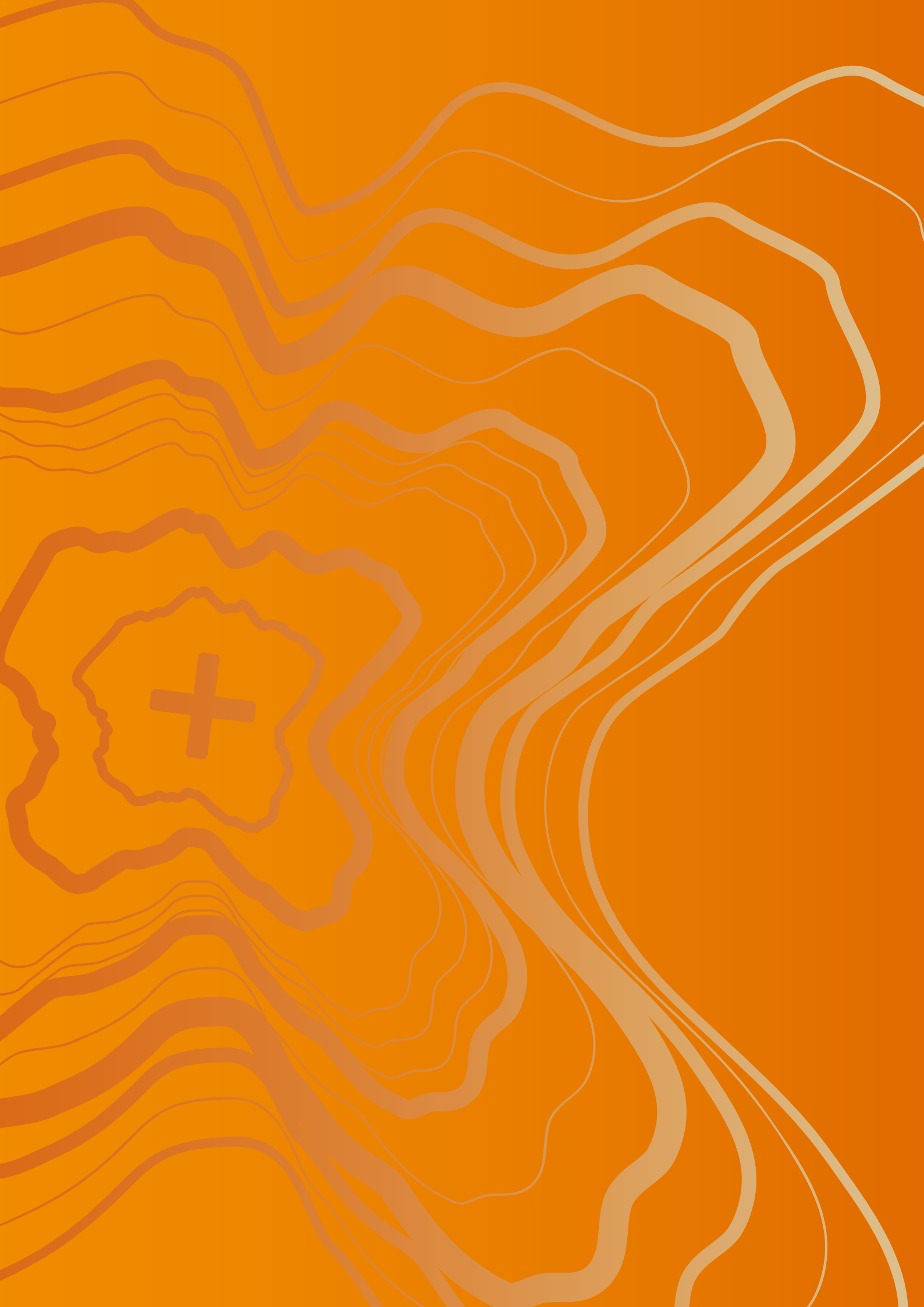
Nils Martin Axe
Adm. banksjef

Organisasjon

FUNKSJONSOVERSIKT PR. 1.1.2010

76

Ø. Nesttunvei 1, 5221 Nesttun
Telefon: 55 91 98 00
E-post: post@fanasporebank.no
Org.nr. 937 896 859
www.fanasporebank.no